ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

29. 3. 1985 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLVI • 40 ДИН • БРОЈ 1735

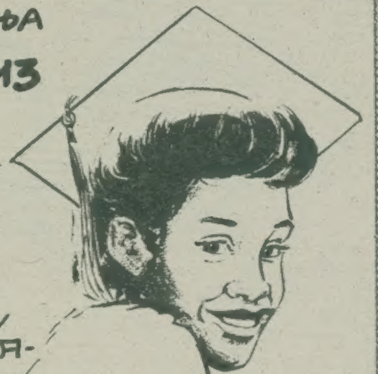
АМ

Ripley's Веровали или не!

ОСАМНАЕСТОГОДИШЊА

ШЕЛВЕЈ ДЕНИЗ МЕК КРЕЈ

Из Гардене у Калифорнији завршила је прошлог јуна средњу школу. Од кад је пошла у забавиште па до краја школовања (укупно 13 година), није изостала ни један једини дан.

САМУРАЈИ И ДЕМОН

је назив за низ скулптура од којих су неке високе и по 12 метара. Сваког фебруара на фестивалу у Сапороу прави их армија од 24000 војника и за њих утроши до 30000 тона снега.

ЦРТЕЖИ

из I века пре н.е. пронађени у гробници кинеске династије Хан приказују вежбе које се и данас препоручују за јачање мишића и правилно дисање.

БЕЛИ ТИГРОВИ

су најређе дивље животиње. На свету их укупно има само око стотину.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ● ● ●

● ● ● пролазници у центру Амстердама недавно су били не мало изненађени и збуњени када су угледали човека који шета улицама с картоном обешеним око врата на коме пише: „Девојке, молим вас, разговарајте са мном”. Четрдесетчетворогодишњи Роберто Бурлиани, иначе родом из италијанског града Удине, одлучно се на овај корак јер пати од стидљивости. Учинило му се да ће на овај начин најлакше пробити лед и привући неку представницу лепшег пола.

● ● ● наши етимолози су установили да је реч крух, синоним речи хлеб, изведена од словенског корена „крх” зато што се хлеб крши односно ломи на комаде. По томе, реч крух је истог порекла као реч крхак.

● ● ● брејкденс, игра коју су лансирали црнци Јужног Бронкса и Харлема, а прихватили је млади широм света, штетна је по здравље. Испитивања су показала да бар петоро од двадесет играча пати од јаких болова у кичми и главобоље.

● ● ● женка гориле по имену Коко, која већ неколико година задивљује калифорнијске научнике својом способношћу да се споразумева знаковима, изненадила их је опет својом памећу и осећајношћу: бризнула је у плач када јој је зоолог Пени Петерсон саопштила (знаковима) да је угинула мачка с којом се Коко дружила и играла.

● ● ● око тридесет места и река у нашој земљи зову се Бистрица. Од већих места то су, на пример, Славонска Бистрица и Илирска Бистрица. Река има највише у Босни и Србији. Тако на Косову теку три Бистрице, свака још са ближом ознаком: Пећка, Дечанска и Призренска. Исто тако у Грчкој, на територији Егејске Македоније постоји река Бистрица дугачка 325 километара. Она се на грчком зове Алиакмон. У Румунији на територији Ердеља једна притока Тамиша и притока Серета зове се Бистрица.

● ● ● „шољу чаја, молим” је реченица коју ће Американци у овој години изговорити око 20 милијарди пута. Заправо, предвиђа се да ће се у 1985. у Сједињеним Државама потрошити око 20 милијарди кесица чаја јер овај напитак постаје све популарнији.

● ● ● пре извесног времена у Њујорку је одржан меч између две жене кечера. То и не би било необично да се борба није одвијала на рингу прекривеном „душеком” од куваних шпагета: укупно 85 килограма теста.

● ● ● седамнаестогодишњи Шпанац Антонио Товалера не одваја се од бицикла и у стању је да прави свакојаке акробације. Тако, рецимо, овај младић може на своја два точка да изведе скок увис од око 180 центиметара или да удаљ прескочи двадесет једну особу, које стоје у реду, једна до друге.

● ● ● пас Скоци је мешанац између добермана и немачког овчара, има десет година и од своје прве године савршено смуча на води. Овој вештини научио га је власник Дру Кејс, ватрогасац из Мајамија (САД).

КАЖЊЕНИК ИЗ УКЛЕТЕ ТВРЂАВЕ

ВЕЛИКЕ СУДСКЕ НЕПРАВДЕ

Амерички председник Абрахам Линколн је убијен.

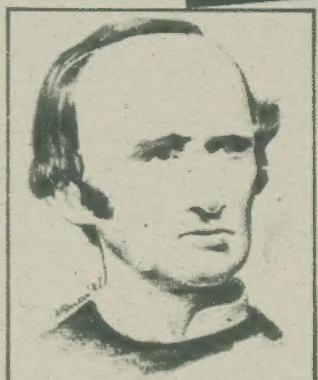
Све се одиграло муњевито.

Линколн је дошао у вашингтонско позориште „Форд" на представу, а глумац Вулкс Бут кришом се увукао и с револвером упао у ложу. Људи из обезбеђења били су запрепашћени. Заслепљен мржњом Бут је опалио неколико хитаца у председника и узвикнуо:

– Југ је освећен!

До части, међутим, није држао – побегао је! У близини га је, са оседланим коњем, чекао пријатељ.

Иако су лекари чинили све што су могли, Линколн је сутрадан, 5. априла 1865. године, умро. Тако је, у ствари, окончан четворогодишњи крвави сукоб између америчких држава Уније (Севера) и Конфедерације (Југа). Истина, „јужњаци" су већ изгубили рат, али нису прикривали горчину и гнев, нарочито према Абрахаму Линколну који је стајао на челу Уније.

Без кривице крив: Семјуел Мад

НЕ ЗНАЈУЋИ ДА ПРЕД СОБОМ ИМА УБИЦУ ПРЕДСЕДНИКА ЛИНКОЛНА, ЛЕКАР СЕМЈУЕЛ МАД МУ ЈЕ ОЧИСТИО И ПРЕВИО РАНУ. КАСНИЈЕ ЈЕ ЗАЖАЛИО ШТО ЈЕ ТОГ ДАНА УОПШТЕ БИО КОД КУЋЕ

Несрећна случајност

Искористивши метеж Бут се докопао улице, винуо у седло и с пријатељем се изгубио. Бегунци су шибали коње настојећи да се што више удаље од Вашингтона јер су знали да ће се ускоро цео крај подићи на ноге и кренути у потеру за њима.

Изгледе да се завереници извуку умањио је сам Бут неспретно повредивши ногу. Наставио је да јаше, али с великим напором. Бегунци су стигли до градића Каунтија. Даље нису могли. Бутова повреда све више се погоршавала. Кад су ујахали у градић, било је подне.

– Тражите лекара? – погледао их је младић кога су зауставили. – Е, то је господин Мад! Скрените иза угла!

Бегунци су пожурили.

Имали су среће. Млад човек који се приближавао четрдесетој био је код куће. Пажљиво је очистио и превио Бутову рану и двојици странаца понудио да преспавају у његовој кући.

–Одморите се, сан ће пријати рањенику!

Незнанци су прихватили. Сутрадан су наставили даље. Лекар је одбио новац који су му пружили.

–Ни говора, чишћење ране је маленкост!

Неколико дана касније чуо је да је федерална полиција открила завереничку групу одговорну за Линколнову смрт. Новине су писале да је извршилац злочина глумац Бут убијен с пријатељем у напуштеној колиби у близини Каунтија, али лекару Маду није пало ни на крај памети да би то могао бити човек којем је пружио помоћ. То му је речено када је полиција, реконструкцијом збивања, стигла до њега.

Мад је ухапшен. Оптужба је гласила: саучесништво у убиству председника Линколна јер је убици пружио помоћ!

Помозите!

Несрећни лекар спроведен је у вашингтонски затвор. Ту је провео осам месеци упорно тврдећи да су се Бут и његов пратилац представили под лажним именом и да није знао шта су учинили. Што се тиче лекарске помоћи, њу би пружио сваком човеку, на то га обавезује лекарска заклетва.

Било је очигледно да је Семјуел Мад потпуно невин. Узалуд је призивао савест судија, они чак нису узели у обзир ни да је у рату помогао „северњаке". Осуђен је на 20 година робије!

Грађани Каунтија били су огорчени. Каква неправда! Зар тако упропастити невиног човека! На жалост, нису смели ништа да предузму јер су се плашили гнева јавности – Линколн је био омиљен у државама Уније.

Трагедију невино осуђеног лекара увећало је и то што је двадесет година робије требало да проведе у тврђави Џеферсон на коралном острву у Мексичком заливу! Услови живота били су такви да су кажњеници називали тврђаву – уклетом! С правом! Оскудевало се у води за пиће, хигијена је била јадна, по ћелијама су тумарали пацови, врвело је од комараца... На бекство нико није помишљао јер су око острва непрестано кружили морски пси.

Мад је патио. Ужасавао се лудила које је на острву често сустизало робијаше. Разговарао је сам са собом да одржи духовну снагу. Мисли су му се враћале на жену, деце није имао. Тешко му је падало што су посете кажњеницима биле искључене.

Пролазиле су године. Једна, две, три... Пете године избила је епидемија, најжешћа откако је Мад крочио на острво. Жута грозница! Кажњеници су масовно умирали. Прва жртва био је затворски лекар. Убрзо је у постељу пао и командант тврђаве пуковник Гловер. Пре него што је изгубио свест, позвао је Мада и прошаптао:

– Знам да недужни робијате и да сте због тога огорчени! Сада сте ви једини лекар у тврђави, помозите!...

Мад се није двоумио. Ухватио се укоштац с опаком болешћу не штедећи себе. Борба га је исцрпљивала. Епидемија је на крају побеђена. Мад је спасао живот многим затвореницима па и команданту тврђаве.

Скромни лекар није знао да у исто време његова жена такође води борбу, али за његово ослобођење. И управо кад је епидемија у тврђави Џеферсон јењавала, нови амерички председник Грант помиловао је Семјуела Мада.

Чим се вратио кући, Мад је обавестио председника Гранта о нељудским условима у којима живе затвореници „уклете тврђаве". Захваљујући њему, ствар је доспела и у јавност. После неколико месеци донесена је одлука: тврђава Џеферсон укида се као затвор!

О голготи Семјуела Мада снимљен је филм „Острво морских паса". На шпици је писало: Догађаји у филму су истинити". За време пројекције гледаоци су плакали.

М. Тодоровић

БАЈФОРД

КАКО СЕ ИГРА „УБИСТВО У МРАКУ”

Ово је врло пријатна игра за журеве.

Потребно вам је онолико парчића хартије колико има људи. На једној хартији нацртан је круг, на једној исписан икс, а све остале остају празне. Пошто пресавијете хартије, ваши гости их извлаче из шешира. Играч који добије круг је детектив, и он, природно, то крије.

Игра почиње од тренутка кад детектив погаси светло у стану. Сви учесници се крију, осим детектива. Убица се, међутим, шуња по стану тражећи жртву. Ономе кога пронађе шапне у уво: „Мртав си!” Жртва на ово мора гласно да врисне и баци се на под. Убица одмах бежи с места злочина и притаји се као и сви остали – који морају да остану на свом месту.

Чим чује врисак, детектив пали сва светла у стану, јури на место злочина и врши увиђај. Све сумњиве позива на страну и пропитује их у стилу Херкула Пароа, јунака романа Агате Кристи. Према њиховом држању за време испитивања, алибију и нелогичности изјава, детектив обелодањује убицу. Сваки играч дужан је да говори искључиво истину, осим убице, који сме да лаже колико га воља! Све док детектив не постави директно питање: „Јесте ли ви убица?” На то питање и убица мора да призна злочин а игра је завршена. Не заборавимо да детектив само два пута има право да постави ово питање. Ако детектив не успе да открије убицу после два покушаја, овај остаје на слободи – а његова жртва, која је цело време испитивања лежала на земљи, може да устане.

Игра се игра поново!

ВЕСЕЛА МАТЕМАТИКА

Кад је славни комичар Гручо Маркс ишао у школу, на питање учитеља како би поделио 6 јабука на десет особа, одговорио је к'о из топа: „Направио бих компот!”

Да ли би Гручо и на ово питање одговорио к'о из топа: Ако је Месец 382172 km удаљен од Земље а брзина звука износи 6 km у минуту, колико треба звуку да дође до Месеца?

Послужите се папиром и оловком, или рачунаром уколико га имате, и проверите резултат до кога смо ми дошли – 44 дана, 5 сати, 35 минута и 20 секунди!

Да ли верујете да је неко могао ово да израчуна и у глави? Да, то је био Џорџ Бидер, син сељака који је живео пре скоро 200 година и имао способност да и највеће бројеве множи и дели у глави. Прве часове аритметике давао је сам себи уз помоћ дугмића и каменчића, али је и њих, као помоћно средство, брзо одбацио. На жалост, овакви генијалци за математику обично су дудуци за све остале предмете! То је био случај и са Џорџом Бидером.

УПОЗНАЈТЕ СЕ СА АГАТОМ КРИСТИ

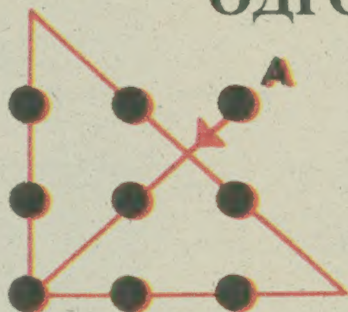
Најуспешнији писац криминалистичких романа сигурно је Енглескиња Агата Кристи. Два јунака њених романа, белгијски детектив Херкул Поаро и сеоска уседелица Госпођица Марпл, нису ни један случај оставили нерашешен. Међутим, сама Агата Кристи ставила је загонетку пред све оне који су је познавали, а решење те загонетке однела са собом у гроб.

Ево о чему је реч. Једно вече тридесетогодишња Агата напустила је свој дом у јужној Енглеској. Села је у ауто, који је тек научила да вози, и без поздрава нестала у непознатом правцу. После два дана нека скитница је пронашла њена кола потпуно уништена падом с литице. Али, од Агате ни трага. Све новине су писале о томе. Њен муж је обећао 500 фунти ономе ко је пронађе. Стотине полицајаца дале су се у трагање, али све што су нашли била је једна њена ципела и пуфна из пудријере. Узбуђење је трајало пуних 9 дана, све док славну списатељицу, у једном хотелу на северу Енглеске, није препознао келнер међу гостима.

Кад су је питали зашто је нестала, Агата Кристи је једноставно одговорила да је изгубила памћење. Иако су лекари сумњали у ову изјаву, то је остало заувек званично тумачење овог занимљивог случаја!

приказује

ПИТАМО ДАНАС ОДГОВАРАМО СУТРА

Ево како ћете повезати оних девет тачака из прошлог броја, са само четири линије а да не дигнете оловку са хартије. Просто, зар не (кад знате решење)!

А сад одговорите на ово питање:

На једном пољу стоји 3 3/4 пласта сена, а на другом 4 2/3 пласта сена. Ако сељак скупи све пластове на гомилу, колико ће их онда заједно бити?

МАЛЕ ШАЛЕ

НАУКА У СЛУЖБИ ЗЛА

Узмите пластичну флашу која се не може херметички затворити. На дну избушите неколико рупица иглом. Сада напуните флашу водом до самог врха и одмах је запушите – ни кап воде неће да исцури, јер је притисак ваздуха на спољној страни флаше јачи од притиска воде у флаши.

Куцнуо је и час да нађете жртву. Реците да уопште не можете да отворите флашу. Пошто је жртва много јача од вас, пре ће у томе успети.

Чим отвори флашу, притисак ваздуха ће потиснути воду надоле и она ће протећи кроз све рупице а снажна жртва биће истуширана!

Рекли су... О САВЕТУ

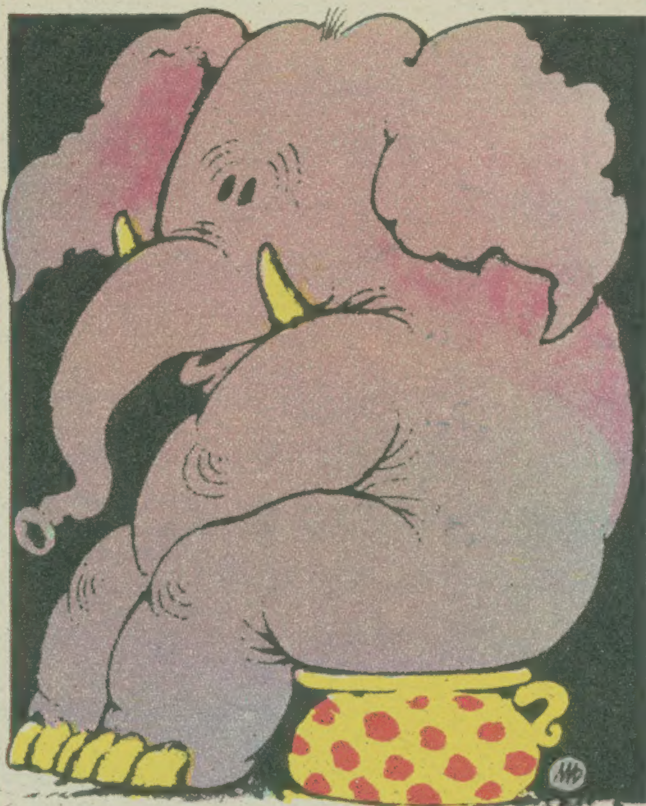
Немачка пословица: Никад не дај савет ако ти га не траже!

Лорд Бајрон: Добро је ретко дело доброг савета!

Цицерон: Нико ти не може дати тако добар савет као што га ти можеш дати самом себи!

Хорације: Што год да саветујеш, нек ти је савет кратак.

СЛОНОВСКА ДИСЦИПЛИНА

Познато је да слонови у циркусу празне црева непосредно пре изласка у арену. То није постигнуто неком строгом дисциплином него њиховом навиком да ову потребу обављају колективно и увек у исто време, што су запазили зоолози посматрајући слонове у природи. Њихово тумачење је да је ова појава условљена борбом за опстанак, јер би слон-појединац, у ставу док празни црева, с раширеним ногама и уздигнутим репом, био идеална мета – нарочито младунци који су често плен лавова, хијена и крокодила.

Крдо у покрету иде просечно 16 километара на сат и један слон који застане само 15 секунди заостао би 70 метара иза осталих. Само онај слон који празни црева кад и његово крдо, може да опстане!

МЕЧ ИЗМЕЂУ СЛОНА И ЉУДИ

У Бурми је организовано такмичење у коме су се надвлачили један слон тежак 3 и по тоне и група од 50 војника чија је заједничка тежина била око 3 тоне. На кладионици, убедљиво је водио слон. Испоставило се, међутим, после велике борбе, да су 50 војника јачи од једног слона.

Једино се не зна је ли овај слон испразнио црева пре изласка у борилиште или није!

Мила и Тимоти Бајфорд

ПРЕСТО ПРИПАДА МЕНИ

ЈА САМ ЦАРИЦА!

– НИКАД СЕ НЕЋУ ОДРЕЋИ СВОГ ПРАВА – ПОРУЧИЛА ЈЕ КАТАРИНИ ВЕЛИКОЈ МЛАДА ЖЕНА ЗАТОЧЕНА У ПЕТРОПАВЛОВСКОЈ ТВРЂАВИ

Руска царица Катарина II бесно је корачала богато намештеним одајама Зимског дворца. Дворани су се повукли, познавали су њену ћуд сувише добро. Остао је једино гроф Орлов који се тог јутра вратио из Напуља. Он је донео вест која је разјарила Катарину.

– То је немогуће! – беснела је царица.

– Чекам ваша наређења! – јавио се гроф Орлов озбиљним гласом.

Каква наређења, питала се. Да ли је могуће то што Орлов прича?

Тајанствена незнанка

Шеснаестогодишња Катарина, ћерка пруског генерала, удала се 1745. за будућег руског цара Петра III. Њене прве године у Русији нису биле срећне. Свекрва, царица Јелисавета, односила се према њој с презрењем а за Петра се говорило да је на ивици лудила. Пошто је Јелисавета умрла, Петар је понео царску круну, али није дуго седео на руском престолу – уморен је у урoти коју су предводили Алексеј и Григорије Орлов. Официри гарде прогласили су Катарину за јединог руског владара. Кад је неколико дана касније објављено како је Петар убијен приликом покушаја бекства, мало ко је веровао у то. Шапутало се да га је убио гроф Орлов по Катарининином наређењу и да је заверу сковала она.

Катарина се показала као одлучан и способан владар. Проширила је границе Русије до неслућених размера. Водећи империјалистичку политику према Пољској освојила је готово две трећине некадашње пољске државе, а ратујући с Турцима стекла је нова значајна подручја. Али, за време њене владавине све више су се продубљивале друштвене супротности. После слома сељачког устанка који је предводио донски козак Пугачов, положај сељака био је тежи него икад. С друге стране, укинула је смртну казну, уредила финансије, одржавала везу с француским просветитељима Волтером и Дидроом... Све је говорило да је пред Катарином будућност великог владара.

А онда је њен љубимац гроф Орлов донео из Напуља вест која је царицу бацила у очајање.

– У Напуљу се – причао је Орлов – појавила жена која се представља као грофица од Бамберга. Обратила се британском амбасадору сер Вилијаму Хамилтону тражећи његову помоћ. Тврди да је ћерка царице Јелисавете из њеног тајног брака и да она, а не Ви, Височанство, треба да седи на руском престолу. Знајући да се налазим у Напуљу сер Хамилтон ме је позвао и затражио савет од мене – завршио је гроф.

Од тренутка кад је сазнала за грофицу од Бамберга, Катарина није имала мира. Слушајући Орлова загледала се кроз отворен прозор у острво близу друге обале Неве на коме се уздизала мрачна Петропавловска тврђава. Њени планови почели су да добијају одређенији облик.

– Ја још чекам ваша наређења – јавио се Орлов.

Окренула се, бесно га погледала и рекла:

– Добићете их! Врло брзо!

Превара грофа Орлова

Мада је још трајала зима, у Риму је било топло. Гроф Орлов вратио се пре неколико недеља у Напуљ, а одатле отпутовао у Рим где су почели да га виђају у друштву лепе плавокосе жене, грофице од Бамберга. Причало се да је ова млада лепотица у неком сродству са руском владарском породицом, а присуство грофа Орлова само је потврдило ту причу. Дубоко јој се клањао као пред монархом. Изгледало је да се обоје пријатно осећају.

Једног јутра Орлов је рано посетио грофицу и саопштио јој како је део руске флоте уплоВио у Ливорно. Зар она, као законита руска царица, не би требало да изврши смотру флоте? Могли би да пођу по подне и стигну у Ливорно сутрадан ујутру.

Грофица је одушевљено запљескала рукама. Било би пријатно отићи мало из Рима, поготову у друштву Орлова, предусретљивог руског официра који је имао толико разумевања за њену жељу да заузме своје место на руском престолу.

После пријатног пута угледали су залив и шест укотвљених руских бродова. У пристаништу их је чекао чамац. Кад су се приближили бродовима, грофица је упитала:

– Зар неће испалити почасни плотун у нашу част?

Гроф није ништа одговорио. Помогао је грофици да се попне на палубу једног брода и то је била његова последња љубазност. Пришла јој је група војника, ставили су јој окове на руке и ноге и одвукли је под палубу. Сат касније бродови су пловили према Русији.

Тражим своје!

У Петрограду је грофица од Бамберга затворена у Петропавловску тврђаву. Петар Велики саградио је ово утврђење 1703. године, на острву на које су до тада долазили само рибари, да би се бранио од Швеђана. Касније су ту смештене краљевска ковница и оружарница, а онда је тврђава претворена у затвор. Њени дебели зидови окружени леденом водом реке Неве били су несавладиви, из тамнице је било немогуће побећи.

Грофица је најпре бачена у једну ћелију на спрату. Ту је посетила краљица Катарина. Тражила је само једно: да се грофица одрекне свог права на руски престо и одмах ће бити пуштена. Ни говора, успротивила се незнанка. Она је ћерка царице Јелисавете и никад се неће одрећи онога што јој припада.

У новом нападу беса Катарина је наредила да самозвану престолонаследницу пребаце у ћелију дубоко у подруму. Ледена вода Неве продирала је кроз зидове. Сем посете чувара једном дневно, кад је доносио бедан оброк, њено једино друштво били су пацови.

Из дана у дан била је све слабија. Катарина је обавештена о томе.

– Ако се одрекне захтева за руски престо, добиће лекарску негу – хладно је изјавила царица. – Реците јој то

Грофица је поново одбила. Умрла је два дана касније.

Катарина је опет могла мирно да спава.

Илустровала Босиљка Кићевец

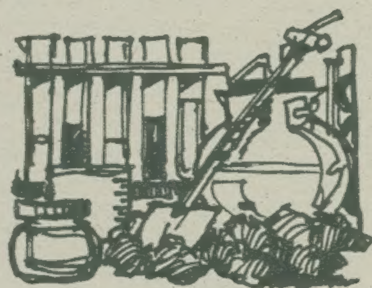
Ко је била грофица од Бамберга – ћерка царице Јелисавете или обична варалица – ни до данас није одгонетнуто. У сваком случају, прескупо је платила жељу да потисне Катарину.

M. J.

НАВРХ ЈЕЗИКА

ОД ЦВЕЋА ДО СМЕЋА

Илустровао Зоран Петканић Петко

Сваки истраживач сања да својим именом назове неку планину, језеро, острво... а сваки проналазач би хтео да му се име овековечи у његовом проналаску.

Мало их је који у томе успевају. Успео је Адолф Сакс (1814-1894), Белгијанац, творац инструмента који и данас зовемо **саксофон.** Успели су и неколицина Немаца: физичар Конрад Рентген (1845-1923), инжењер Рудолф Дизел (1858-1913), официр Фердинанд Цепелин (1838-1917). Можда су то постигли управо зато што се сваки од њих посветио једном јединим проналаску: Дизел свом мотору, Цепелин свом ваздушном броду – „цепелину", а Рентген зрацима који су му омогућили да 1901. године постане први у историји добитник Нобелове награде за физику.

Узгред речено, наш Правопис одређује да се име Рентген пише са **т** (јер је тако у немачком), а **рендген-апарат, рендгенски** са **д** (јер се тако код нас изговара).

У 17. и 18. веку, своје име успели су да претворе у заједничку именицу неколико Француза, мада ту није реч о „проналасцима" у данашњем, техничком смислу. Луј де Бешамел, маршал двора Луја XIV, дао је своје име **бешамел**-сосу (од брашна, млека и бутера), а војвода Сезар Диплеси-Прален милостиво је доделио своје друго презиме **пралинама,** бомбонама које је изумео његов лични кувар. **Мансарда** је добила назив по Франсоа Мансару (1598-1666), архитекти из Париза.

У време француске револуције 1789, кад су смртне пресуде пљуштале као киша, извесни Жозеф-Ињас Гијотен (Guillotin) предложио је Скупштини да усвоји његову машину за сечење глава, што је и учињено. Ма шта мислили о таквом проналаску, он под именом **гиљотина** постоји и данас.

Један од двојице проналазача фотографије, Луј-Жак Дагер (1787-1851; други је био Нисефор Нијепс, такође Француз) вероватно је умро у убеђењу да ће његово име живети докле год буде фотографије. Назив **дагеротипија,** међутим, данас употребљавамо само за његов давно напуштени и дозлабога компликовани поступак, у коме су бакарне плоче превлачене сребрним јодидом, па излагане живиној пари и тако даље. За **фотографију** у данашњем виду усвојен је назив сложен од грчкога **фос** (генитив **фотос),** светлост, и **графо,** пишем.

Понеки изумитељи нису се прославили иако им је име остало као назив проналаска. За **картер** корито или штитник мотора у аутомобилу у мотоциклу – зна се да је назван по извесном Џ. Х. Картеру, али је о овоме и у најисцрпнијим приручницима немогуће наћи било какве податке. Баш као што и о Ј. Штрасеру, Бечлији из осамнаестог века, знамо тек толико да је пронашао стаклене шљокице, имитацију дијаманта, које и данас по њему називамо **штрас.**

Било је и нехотичних „проналазача", који сигурно нису ни слутили како ће се њихово име употребљавати после смрти. Енглески лорд Дерби, који је 1780. године основао наградни фонд за велику коњску трку у Епсому, није могао знати да ћемо данас звати **дерби** не само коњске трке, него и утакмице великих ривала у фудбалу и другим спортовима. Његов савременик Џон Монтегју, ерл од Сендвича, поносио се што је капетан Кук дао његово име острвима која је 1778. године открио у Тихом океану. Она су заиста названа Сендвичким острвима све до средине прошлог века, али је од тада преовладало име којим га зову домороци – Хавајска острва. „Сендвич" је ипак остао као назив за јело које је, наводно, овај исти племић изумео да би могао да се окрепи током дугих партија карата, стављајући комад меса између две кришке хлеба.

И име Џона Далтона (1766-1844), енглеског хемичара, сачувало се на начин који је он тешко могао предвидети. Данас ретко када говоримо о „Далтоновом закону" (о притиску у мешавини гасова), а много чешће о **далтонистима** и **далтонизму** – неспособности разликовања боја, од које је и Далтон патио.

Једно време, најлакши начин да овековечите своје име био је да дате неком цвету. Нико жив данас не памти Мишела Бегона, гувернера француских Антила у 17. веку, или француског ботаничара Мањола (Magnol), Енглеза Гардена, чешког свештеника Камела, све из 18. века; али биљке именоване у њихову част и данас се зову **бегонија, магнолија, гарденија, камелија.** Један цвет „послужио" је чак двојици ботаничара истовремено: **далија** (по Швеђанину А. Далу) зове се и **георгина,** по Русу Ј. Г. Георгију.

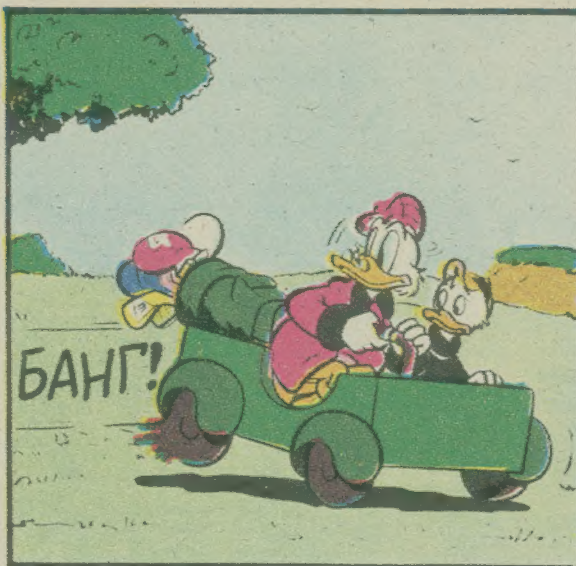
Понеки проналазачи успели су да наметну своје име само у локалним оквирима. У Енглеској и Италији хемијска оловка понекад се зове **biro,** по свом проналазачу Мађару Бироу (сетимо се и његовог сународника Рубика, који је пре неколико година лансирао добро знану шарену коцку). Наше **пенкала** и **пенкало** долази од имена некадашњег загребачког индустријалца Пенкале. У Италији се за борбу против комараца много употребљава zampirone – спирална трака, која, запаљена, испушта дим непријатног мириса и растерује комарце (а најчешће и људе): названа је по извесном Цампиронију, који ју је први направио. Не баш пријатну славу стекао је извесни Пубел, префект (окружни начелник) у Паризу, који је 1884. године наредио да се смеће мора бацати искључиво у сандуке прописаних димензија. Од тада па све до данас, у француском се канта за смеће зове његовим именом –poubelle.

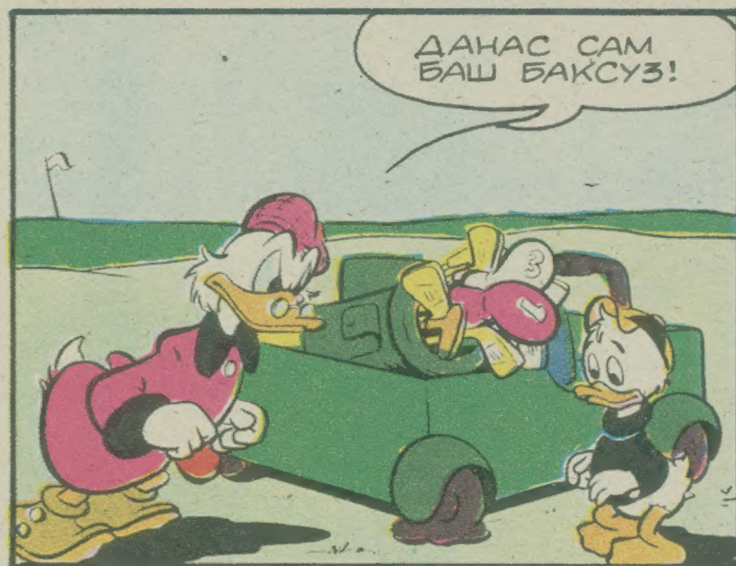
Иван Клајн

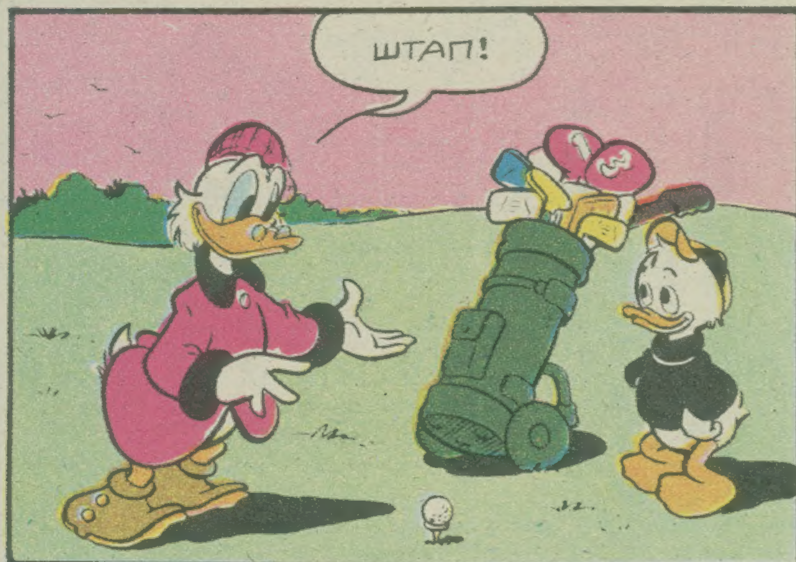

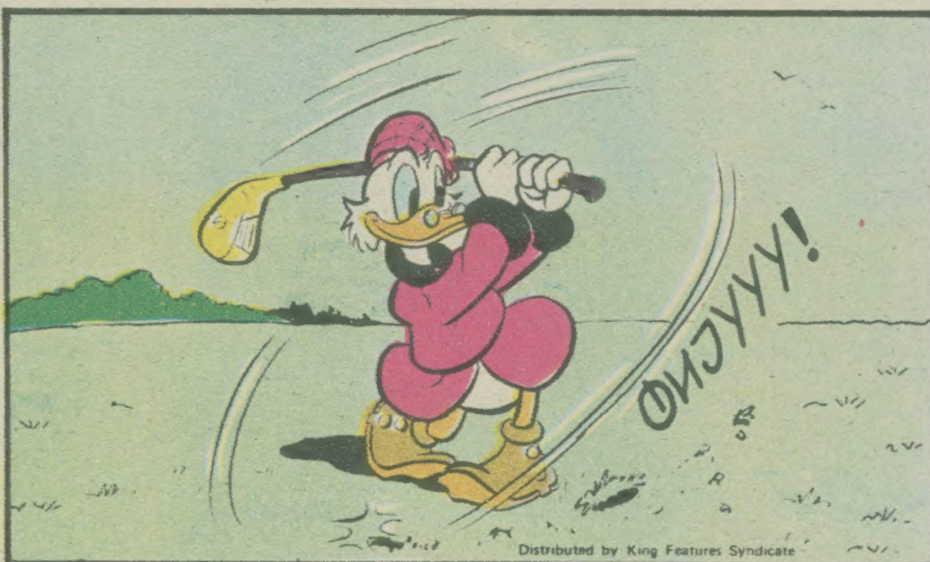
Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

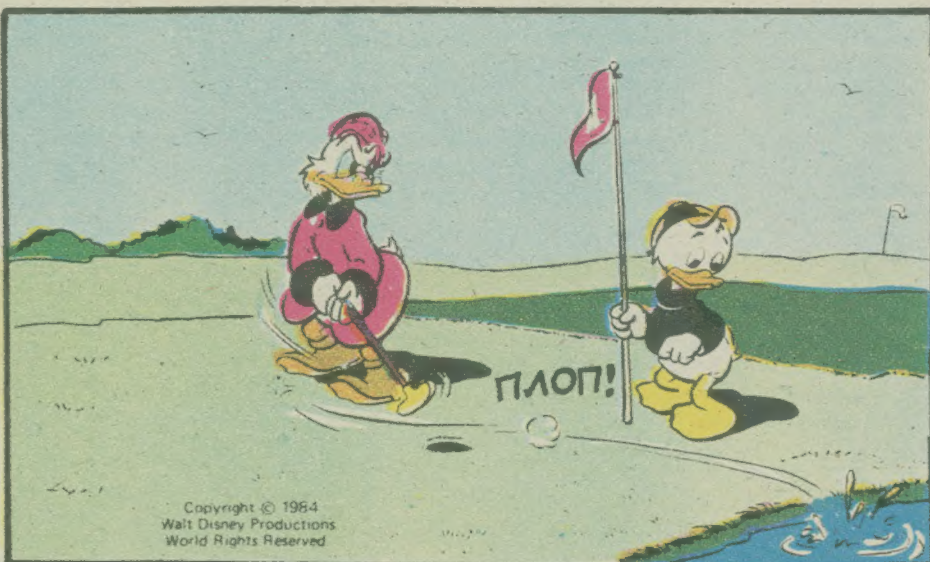

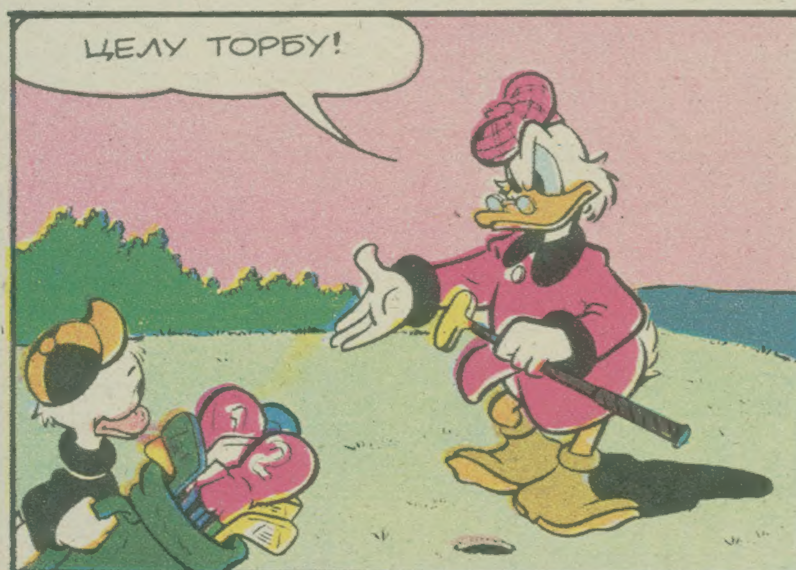

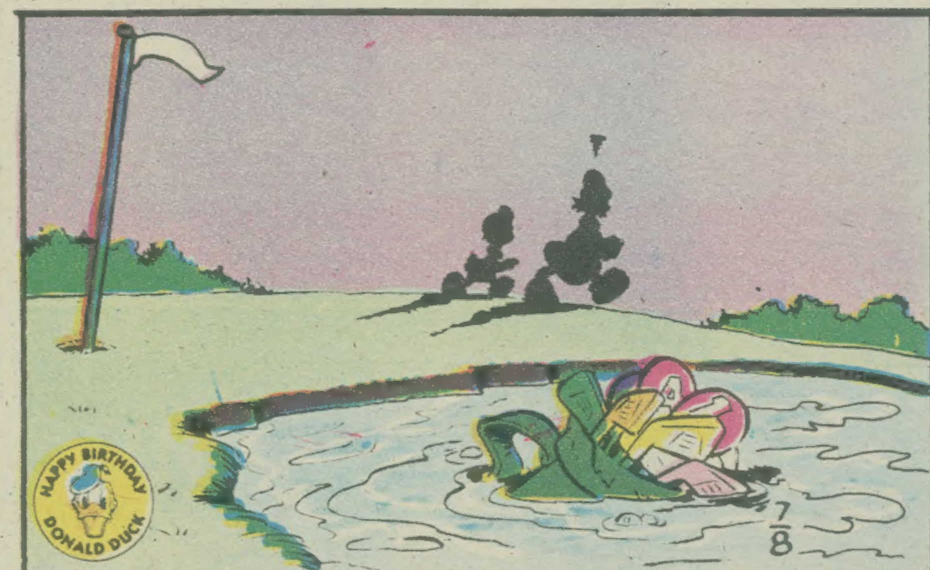

За читање наглас

Ги де Мопасан:

ЈЕДАН ДВОБОЈ

Рат је био завршен; Немци су држали Француску; земља је дрхтала као побеђени рвач који је оборен под ноге победника.

Из застрашеног, изгладнелог, очајног Париза, кретали су први возови, ишли према новим границама, пролазећи лагано кроз поља и села. Први путници су из вагона посматрали опустошене равнице и спаљене засеоке. Пред вратима преосталих кућа, пруски војници, у црним шлемовима с бакарним шиљком, седели су објахавши столице и пушили луле. Други су радили или разговарали као да су били код куће. Кад је воз пролазио кроз неку варош, могли сте видети читаве пукове како се вежбају на отвореним просторима, а грубе команде допирале су на махове до вас и мимо тутњаве точкова.

Г. Дибуи, који је био у париској народној гарди за време опсаде, путовао је у Швајцарску својој жени и кћери, које је из опрезности био послао у иностранство, пре непријатељског упада. Од глади и умора није му спласнуо велики трбух богата и мирољубива трговца. Преживео је ове страшне догађаје с неком неутешном равнодушношћу, горко се вајкајући на подивљалост људи. Вршио је своју дужност на градским бедемима и често стражарио у хладним ноћима, а видео је први пут Прусе сада, кад се рат свршио и он се ближио граници.

Гледао је с неким љутитим страхом ове наоружане и брадате људе који су се башкарили као код своје куће у земљи Француској, и осећао је у души неку врсту грозничавог, немоћног патриотизма, а с њим и ону велику нужду, онај велики нагон обазривости који нас отада није напуштао.

У истом одељењу, два Енглеза, које је овде довела жеља да виде, гледали су мирним и радозналим очима. Били су и њих двојица дебели, а разговарали су на свом језику, прелиставали понекад водич, гласно га читали и старали се да пронађу места која су поменута.

Одједном, пошто се воз био зауставио на станици неке мале вароши, један се пруски официр, с великим звекетом сабље, попе на папуче вагона. Био је висок, утегнут у униформу и зарастао у браду до очију. Риђе длаке као да су му гореле од сјаја, а дуги бркови, који су били блеђи, извијали су му се с обе стране лица које су секли попречке.

Енглези га одмах почеше посматрати с осмехом задовољене радозналости, а г. Дибуи се правио као да чита новине. Савио се био у угао као неки лопов пред жандаром.

Воз крену. Енглези су и даље разговарали и тражили тачно места где су се водиле битке; одједном, кад је један од њих пружио руку према видику и показао једно село, пруски официр проговори на француском, опруживши своје ноге и изваливши се на леђа:

– Ја упио тванаест Французи у офо село. Набравио више од сто заробљеници.

Енглези, чију радозналост ово још више заголица, одмах запиташе:

– Ао! Как се зове та село?

Прус одговори:

– Фалсбург.

Па настави

– Ја хватао ове неваљали Французи за уши.

И гледао је г. Дибуиа смејући се охоло себи у брк.

Воз је јурио, пролазећи стално поред засеока које је непријатељ држао. Немачких војника је било на путевима, поред њива, стајали су крај ограда, или су разговарали пред кафанама. Прекрили су били земљу као афрички скакавци.

Официр испружи руку:

– Та ја пио гомандант, освојио пи Париз, и сбалио све, и упио сваког. Нема Француска!

Енглези из учтивости одговорише само:

– Ао јес.

Ао јес.

Он продужи:

– Грос дваес котина, цела Европа, цела пише наша. Бруска јача от сви.

Енглези се узнемирише, и нису више одговарали. Лица им постадоше хладна, а изгледала су као од воска између дугих зализака. Тада пруски официр поче да се смеје. И, стално извађен на леђа, стаде се шегачити. Терао је шегу с потученом Француском, вређао је обореног непријатеља; терао је шегу с недавно побеђеном Аустријом; терао је шегу с очајном и немоћном одбраном неких округа; терао је шегу с милицијом, с немоћном артиљеријом. Објавио је да ће Бизмарк саградити једну гвоздену варош од запљењених топова. Па одједном пружи своје чизме на стегна г. Дибуиа, који је окретао главу црвен до ушију.

Изгледало је да су Енглези према свему томе равнодушни, да су се одједном обрели на свом острву, ограђени, далеко од светске хуке.

Официр извади лулу, и гледајући право у Француза:

– Фи немате туфана?

Г. Дибуи одговори:

– Немам, господине.

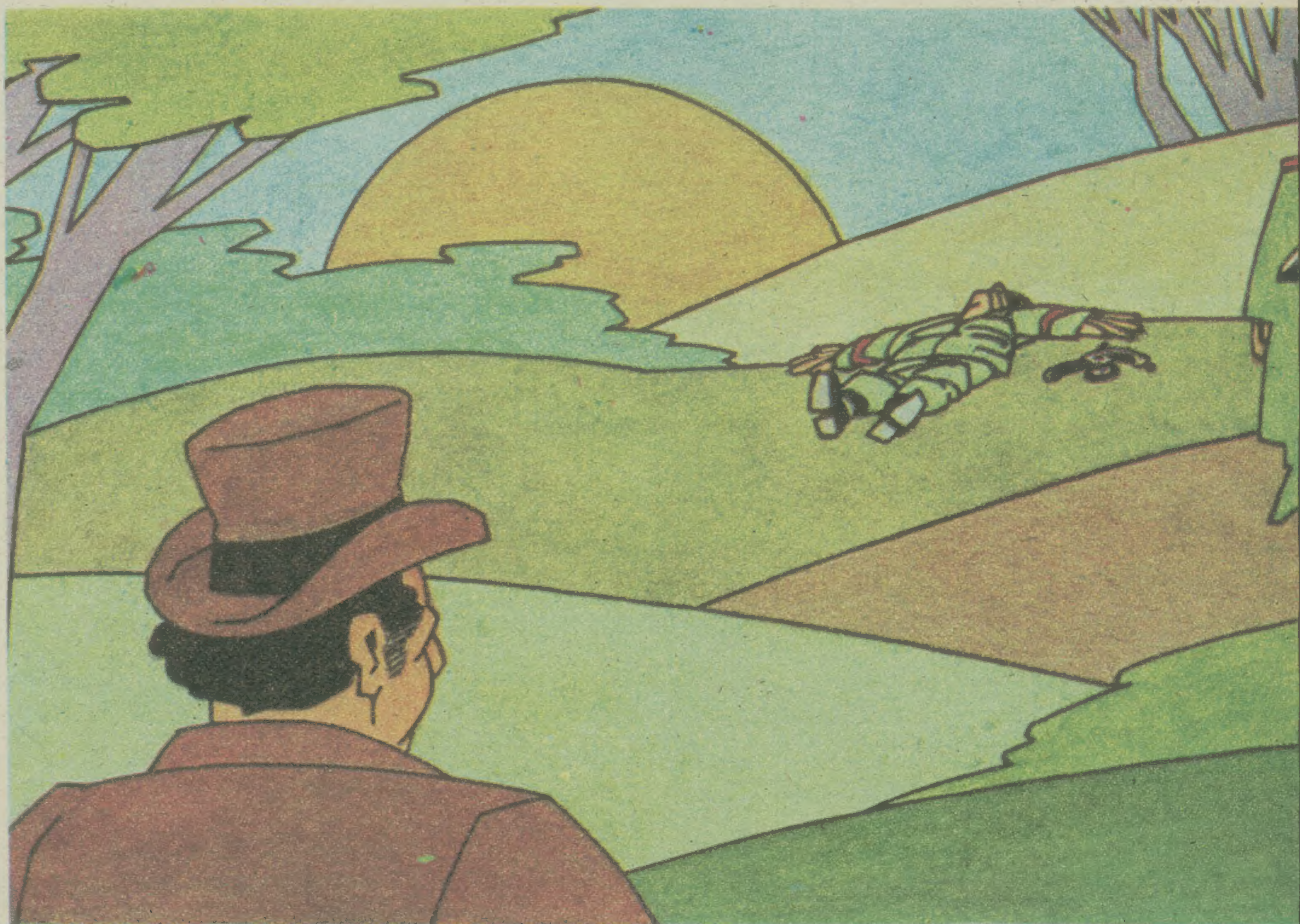
Немац настави:

– Молим фас та ми гупите кат се фоз заустави.

И поче опет да се смеје:

– Таћу вам пагшиш.

Воз зазвижда док је успоравао кретање. Пролазио је испред спаљених зграда неке станице; затим се потпуно заустави.

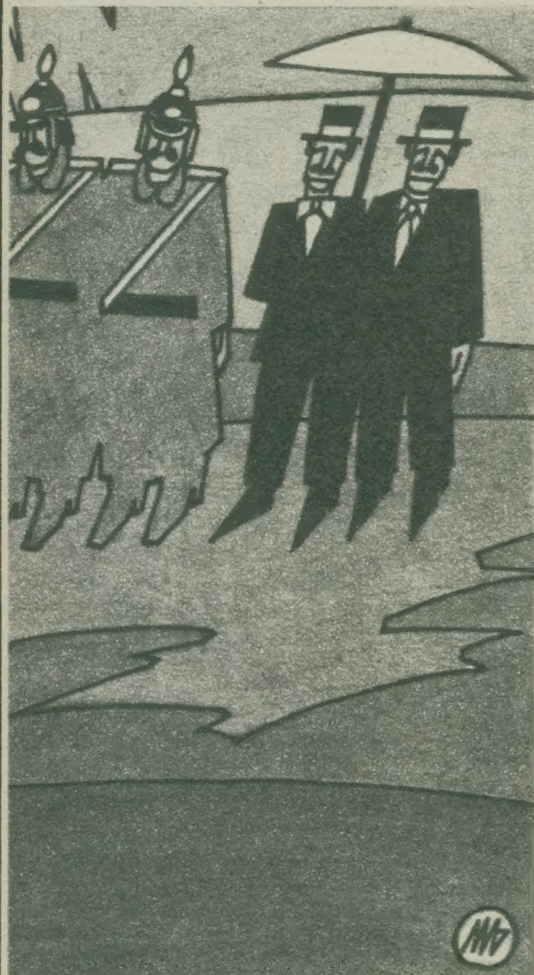
Немац отвори врата и повуче г. Дибуиа за руку:

– 'Ајте сфршите мој босао, брзо, брзо!

Један пруски одред држао је станицу. Други су војници зурили, стојећи крај дрвене ограде. Локомотива је већ звиждала за одлазак. Тада се,

НАСТАВАК НА СТР. 10.

одједном, г. Дибуи залете напоље и, не обазирући се на шефа станице, који је махао рукама, ускочи у најближи вагон.
Био је сам! Раскопча прслук, тако му је срце лупало, и обриса чело, сав задихан.
Воз се поново заустави на једној станици. И одједном официр се појави на вагонским вратима и уђе, а за њим одмах два Енглеза које је мамила радозналост. Немац седе према Французу, и увек уз осмех:
– Ви ми нисте хтели сфршити босао.
Г. Дибуи одговори:
– Нисам, господине.
Воз поново крену.
Официр рече:
– Сат ћу фам отсећи прк та набуним лулу.
И пружи руку према лицу свога суседа:
Енглези, још увек не узбуђујући се гледали су нетремице.
Немац је већ био ухватио пртима за длаке и почео их чупати; у то му г. Дибуи одби руку својом шаком, шчепа га за оковратник и обори на седиште. Затим, бесан од љутине, с набреклим жилама на слепоочницама, закрвављених очију, давио га је стално једном руком, а

Илустрације: Љубомир Милојевић Љубац

другом, стиснутом, стао помамно ударати по лицу.
Прус се отимао, напрезао да извуче сабљу, да стегне свог противника који се навалио на њега. Али га г. Дибуи притискивао огромним теретом свога трбуха, и ударао, ударао без одмора, без предаха, не знајући ни сам где удара. Крв је цурила; Немац, ухваћен за гушу, кркљао је, избацивао с пљувачком зубе, напрезао се, али узалуд, да отисне овог дебелог, помахниталог човека, који га је млатио.
Енглези су били устали и примакли се да боље виде. Они су стајали, радосни и радознали, спремни да се кладе за или против сваког од бораца.
И одједном г. Дибуи, исцрпен таквим напором, придиже се и седе на своје место без речи.
Прус није скочио на њега, толико је био запрепашћен, запањен од чуда и муке. Чим је предахнуо, проговори:
– Ако ми не тате затофолене с бишколем, упићу фас.
Г. Дибуи одговори:
– Кад год желите. Спреман сам.
Немац настави:
– Ефо Штразбург, ја узмем тва официра за сведоке, има време пре отласка воза.
Г. Дибуи, који је пућкао као локомотива, рече Енглезима:
– Хоћете ли ми бити сведоци?
Обојица одговорише углас:
– Ао јес!
Воз се заустави.
За трен ока Прус је пронашао два друга који су донели пиштоље, па се сви упутише градским бедемима.
Енглези су непрестано вадили сат, убрзавали ход, журили с припремама, бринући се колико је сати да не би задоцнили на воз.
Г. Дибуи није никад руковао пиштољем. Поставише га на двадесет корака од непријатеља. Запиташе га:
– Јесте ли готови?
Одговарајући „јесам, господине", он примети да је један од Енглеза отворио свој кишобран да би се заштитио од сунца.
Чу се команда:
– Пали!
Г. Дибуи окиде, насумце, не чекајући, и он примети забезекнуто да се Прус који је стајао према њему занесе, диже руке и паде као проштац.
Био је убијен.
Један Енглез узвикну „Ао", које је одјекнуло од радости, од задовољене радозналости и од срећног нестрпљења. Онај други, који није пуштао сат из руку, зграби за мишке г. Дибуиа, и повуче га, трчећим кораком, према станици.
Први Енглез, трчећи, стегнутих песница, с лактовима уз тело, викао је по такту:
– Један, два! Један два!
И сва тројица трчали су упоредо, са својим трбусима, као три наказе из неког шаљивог листа.
Воз је кретао. Скочише у свој вагон. Тада Енглези, скидајући своје путничке капе, издигоше их и завиташе, затим узвикнуше три пута узастопце:
– Хип, хип, хип, хура!
Онда, озбиљно, један по један, пружише десну руку г. Дибуиу, и седоше поново један до другог на своје место.

И НА МУВЕ СЕ МОЖЕ УГЛЕДАТИ

ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ ЗАЈАХАО ВЕТАР

НИКАДА СЕ НЕЋЕ ТАЧНО САЗНАТИ ДО КОЈЕ СЕ ВИСИНЕ ВИНУЛА ЛЕТЕЛИЦА ЏОНА МОНТГОМЕРИЈА. ИЗВЕСНО ЈЕ САМО ДА ЈЕ ЛЕТ НАПРАСНО МОГАО ДА ОКОНЧА – ЈЕДАН ОВЕЋИ ГРМ

Већ са осам година Џон Монтгомери задавао је бриге тати Зеку, угледном адвокату из калифорнијског града Сан Дијега: то дете проводило је сате буљећи у небо и птице. Уколико се тата надао да ће „бољка" проћи, преварио се. За годину-две Џон се више није задовољавао посматрањем издалека. Почео је да лови птице. Истог трена када би плен пао на земљу, дечак му је прецртавао облик крила, премеравао им распон, мерио тежину.

Са једанаест година Џон Монтгомери дошао је до чврстог закључка: равне површине не „хватају ветар" тако добро као закривљене. После свега што је већ знао ово последње откриће учинило му се довољним за први подухват.

Мотор? Сасвим непотребан!

Невоља није била толико у томе што је Џон узор за конструкцију летелице нашао у крилима гусака своје мајке, колико у чињеници да се читава „летећа машина" и састојала само од крила. Пошто их је причврстио за руке, Џон је почео бесомучно да млатара крилима што је имало за последицу да се убрзо ужасно заморио, а од земље се није одлепио ни за центиметар.

Експеримент је пропао, али се Џон није обесхрабрио. Више него икад био је убеђен да су закривљена крила кључ за решење тајне летења.

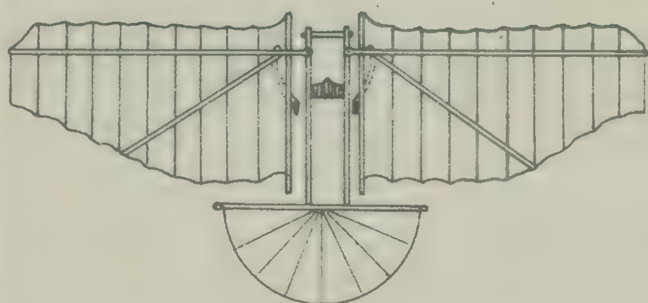
Џон Монтгомери имао је 1879. двадесет и једну годину, диплому студента математике, хемије и физике, а следеће године и титулу магистра природних наука. И није био ништа мање обузет својом давнашњом страшћу: аеродинамиком.

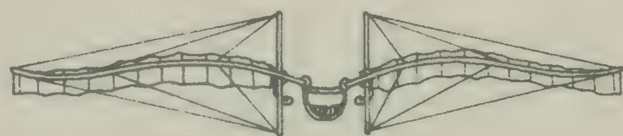
У пролеће 1882. породица се преселила у град Отеј, где се отац Зек и даље бавио адвокатуром, док је Џон преузео фарму и, што је још важније, запосео део велике штале коју је претворио у лабораторију и радионицу.

Ускоро су и комшије биле начисто: тај млади Монтгомери је фин момак, само дозлабога чудан. У лабораторији је човек једва могао да се креће од силних жироскопа, котурова, точкова, точкића, тестера, вага и микроскопа. Џон је склопио и „телескоп за пројектовање", апарат који је слике инсеката увећавао хиљаду пута и пројектовао их на зид. Пројектор је запрепашћивао фармере, али их је свакако далеко више збуњивала Монтгомеријева очигледна опседнутост „сулудом" идејом да једнога дана полети.

Ако је „телескоп за пројектовање" и забављао суседе из ближе и даље околине, Џону уопште није било до игре. Захваљујући телескопу могао је на зиду да проучава пројектовану слику обичне кућне мушице, крила увећаних до димензија од једног и по метра с деведесет центиметара или да сатима помно студира њихову структуру, тамне жилице на површини и танку провидну опну која их прекрива и штити од ветра.

Гушчија крила нису положила испит, у мувама је решење! Уверен да је на правом трагу, Монтгомери се бацио на посао. На пари је савијао и обликовао летве од тврдог дрвета, од њих је направио лак рам, а затим га прекрио муслином, затегао преко ребара костура, чврсто зашио на

Не постоје ни цртежи ни фотографије „летеће машине“ у којој се 1883. Монтгомери први пут одлепио од земље, али је сачуван цртеж једне од бројних летелица које је конструисао у потоњим годинама.

Једнокрилац у коме је Џон Монтгомери обавио више од педесет успешних летова и у коме је 1911. године погинуо.

шавовима и на крају премазао фирнајзом.

„Летећа машина“ је имала два крила, а између њих простор за пилота. Иза пилотског седишта налазио се пљоснат полукружни репни део причвршћен за крила и повезан с конопцима и котуровима. Крила су била повијена и дугачка шест метара.

Летелица није имала мотор зато што је Џон Монтгомери био више него уверен да му тако нешто није ни потребно. Ветар ће га подићи и он ће се винути у ваздух као галеб. Некакве изгледе да ће се то и догодити обећавала је и тежина Џонове „мушице“: седамнаест килограма.

У најстрожој тајности

Августа 1883. Џон Монтгомери био је спреман да испроба свој изум, али не и да суседима да нови повод да му се подсмевају. Лет има да се обави у строгој тајности, објаснио је брату Џемсу.

За свој први покушај изабрао је једно усамљено место на рубу планинске заравни над јужним крајем долине Отеј. Ту су дували баш онакви ветрови какви су му били потребни, а од врха заравни до долине спуштала се дугачка равна падина дугачка око километар и по.

Браћа су 28. августа устала пре зоре, на брзину доручковала и упрегла мазге у кола. Онда су на њих набацали сено, пажљиво утоварили Џонову „летећу машину“ и још је пажљивије затрпали сеном како нико не би видео шта превозе.

Док се сунце лагано помаљало иза врхова планина Сан Исидро, Џон и Џемс истоварили су летелицу, последњи пут проверили све везове на конопцима и котурове, а онда сели да чекају.

Око десет ветар је коначно почео да се диже и Џон се сместио на пилотско седиште. Џемс је чврсто стегао крај конопца привезаног за попречну греду на предњем делу „летеће машине“ спреман да на Џонов знак обави свој део посла.

Када је, најзад, оценио да је ветар довољно јак, Џон је климнуо главом.

Скупио је ноге и сагао главу, а Џемс потрчао преко руба заравни низ падину. Конопац се затегао, а онда је Џемс осетио и неколико снажних трзаја. Крила су хватала ветар! „Летећа машина“ одједном је нагло скренула устрану, а онда ухватила налет ветра. Тренутак касније, одлепила се од земље.

Џемс је усхићено гледао како Џон лети изнад падине. Тридесет метара, шездесет, деведесет... Видео га је како се премешта с једне на другу страну како би одржао равнотежу и правац. Сто двадесет метара, сто педесет...

Мада никада није званично забележено до које се то висине Џон Монтгомери винуо тог дана, извесно је да је била толика да је у једном тренутку лет могао нагло да прекине један, по тврђењу браће – овећи грм. Да би га избегао, Џон је змлатарао ногама и нагло се бацио на супротну страну срећно обишавши препреку.

Пошто је прелетео око сто осамдесет метара падине, Џон је почео да се спрема за спуштање. Када је, неколико тренутака касније, ногама додирнуо земљу, његов сан био је остварен: „Успео сам! Могу да летим!“

На крају, споменик

Ако се никада неће сазнати колика је била висина лета Џона Монтгомерија, дужину су браћа, пошто их је прошло разумљиво усхићење, у корак тачно измерили: сто осамдесет три метра и деведесет један центиметар. Ни тога дана ни касније нису могли да одреде колико је лет трајао: минут, два, дуже. .

Џон Монтгомери наставио је да се бави летећим машинама до краја живота. Његов рад „Летење без снаге мотора“ прочитан је 1893. на конгресу аеронаутичара у Чикагу. Неколико година касније доспео је у руке власника механичарске радионице за бицикле браће Вилбура и Орвила Рајт који ће 1903. обавити први успешан лет авионом у историји.

Године 1896. Џон се запослио у колеџу у Санта Клари где је у радно време предавао физику, а остатак дана и ноћи проводио у радионици у којој је направио ваздушни тунел и у њему испитивао облик крила и ваздушна струјања. За све то време професор није престајао ни да лети на моделима које је из године у годину упорно усавршавао.

. Погинуо је 1911. у једном од својих „авиона“ изнад долине Евергрин код Сан Хосеа.

У Санта Клари су му подигли споменик. У Отеју је њему у част засађен парк. Његово име носе једна школа и ауто-пут у округу Сан Дијега. Године 1946. снимљен је његов живот с Гленом Фордом у главној улози.

Проналазач телефона Александар Грејам Бел, и сам страствени истраживач аеродинамике, рекао је: „Сви подухвати у авијацији почели су Монтгомеријевом машином“.

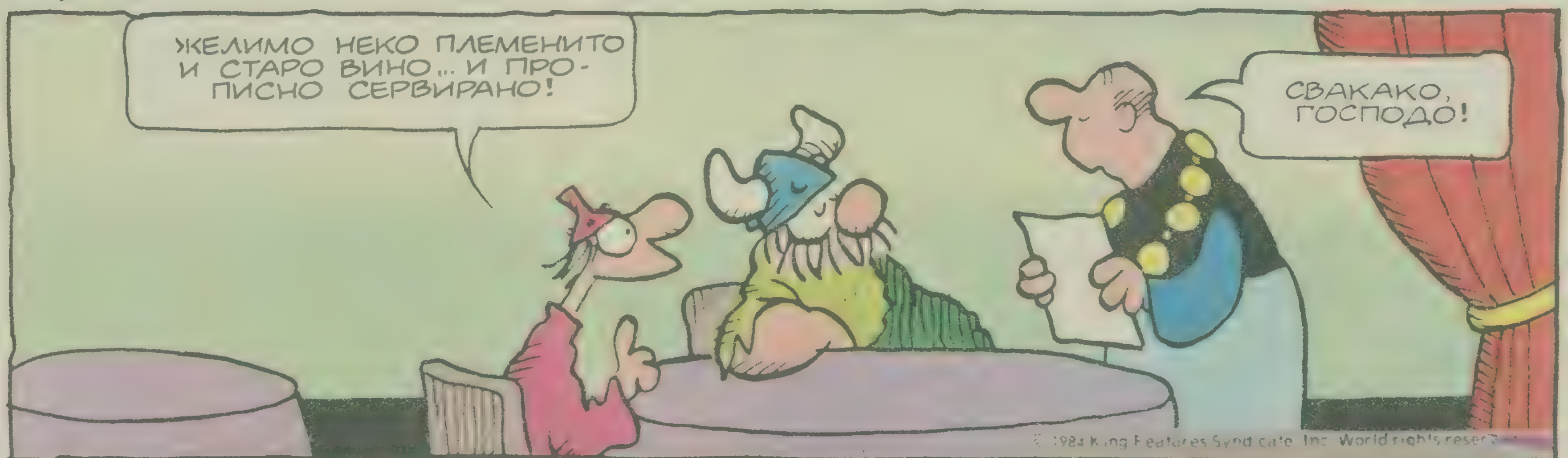
М. И.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

Кад грдосија узлеће...

КРИЛАТО ЧУДОВИШТЕ

БОМБАРДЕР B-1 ЈЕ НАЈСКУПЉИ ПРОЈЕКТ АМЕРИЧКИХ ВАЗДУХОПЛОВНИХ СНАГА. САМО ЈЕДАН ТАКАВ АВИОН СТАЈЕ, ПРЕРАЧУНАТО У НАШ НОВАЦ – ЧЕТИРИ ХИЉАДЕ И ПЕТ СТОТИНА МИЛИЈАРДИ СТАРИХ ДИНАРА

Тешко је сачувати војне тајне. Ни пројект америчког бомбардера B-1 није боље прошао. Истина, док се налазио у рукама малог броја војних стручњака, строго се водило рачуна о ознаци „поверљиво", али, када је седамдесетих година дошао пред чланове Конгреса да би се одобрио новац за његово остварење, ствар је процурила у јавност. Политичари су се поделили: једни су били „за", други „против" сматрајући то траћењем пара јер нешто измењен постојећи бомбардер B-52 може да постигне исти циљ.

Пролазили су месеци, а расправе су јењавале. Војни стручњаци се нису много обазирали: уз благонаклоност Представничког дома склопљена су четири бомбардера B-1A и започето испитивање у пустињи ваздухопловне базе Едвардс. Уочено је доста конструкционих мањкавости, али су оне лако могле да се отклоне.

Средином 1977. тадашњи амерички председник Картер обустави[illegible] пројекту новог бомбардера. Војни стручњаци су тешка срца примили његову одлуку. Ставили су папире у сеф надајући се да ће они дочекати „боље дане". Нису се преварили: садашњи председник Реган не само да је подржао производњу бомбардера B-1 него се и заложио за куповину првих сто примерака којима ће бити наоружане америчке ваздухопловне снаге.

Риплијевске димензије

Бомбардер B-1 последња је реч науке и технике, али није направљен на корист човечанства, напротив. Последица је бесомучне трке у наоружању две велике војне силе – Совјетског Савеза и Сједињених Америчких Држава. У тој трци за цену се не пита. Само један бомбардер B-1 стаје две стотине пет милиона долара, или прерачунато у наш новац – око четири хиљаде и пет стотина милијарди старих динара! А сто таквих авиона?!

Нови амерички бомбардер (сада носи ознаку B-1B) још се испитује у бази Едвардс. По спољашњем изгледу се и не разликује много од других модерних летелица. Ипак, другачији је од осталих у свету познатих бомбардера, пре свега по борбеном дејству: он је летећа платформа и првенствени му је задатак да носи и у лету лансира 24 SRAM ракете с термонуклеарном главом или 14 AGM 86 A крстарећих ракета. Додуше, ови пројектили се могу лансирати и са земље, али се тада не могу „опозвати". Кад бомбардер B-1 лети, увек постоји могућност да се измени циљ или лансирање откаже.

Бомбардер B-1 може да понесе двадесет нуклеарних бомби B 28, или сто двадесет осам класичних тежине од по двеста педесет килограма, или тридесет осам класичних тежине од по петсто килограма! Укупна тежина убојног терета који може да понесе је око педесет две тоне!

Не треба заборавити ни гориво. Бомбардер има шеснаест танкова у које стаје двадесет једна хиљада литра горива. Кад се свему дода и тежина празног авиона, а она износи више од седамдесет две тоне, максимално спреман за лет B-1 тежак је – око сто четрдесет три тоне!

Изгледа невероватно, али је толикој маси за узлетање довољна писта од само две хиљаде метара дужине! А шта тек рећи за податак да на висини од једанаест километара лети двапут брже од звука, односно брзином од две хиљаде сто тридесет пет километара на час!

А тек долет! Максимално оптерећен B-1 прелеће без слетања девет хиљада осамсто двадесет километара!

Димензије су му „риплијевске". Покрећу га четири снажна турбофан двопроточна мотора Џенерал Електрик типа F101-100 сваки тринаест хиљада шесто десет килопонда потиска. Крила су са промењивом симетријом – „развлаче" се и „скупљају". У потпуном распону дугачка су 41,7 метара, готово као половина фудбалског игралишта, са површином од сто осамдесет једног квадратног метра. Труп му је дугачак 45,8 метара.

Страно тело у мотору

Бомбардер B-1 је пројектован, то Американци не крију, за продирање у совјетски ваздушни простор. Зато он може да лети високо, надзвучном брзином, али и да клизи изузетно ниско избегавајући радар.

Први експериментални примерак винуо се у ваздух 23. септембра 1974. Затим се стало са испитивањем, па наставило. На пројекту ради пет великих корпорација на челу с Роквелом. Делове израђују фирме у четрдесет осам од педесет савезних држава и око шездесет хиљада радника и инжењера.

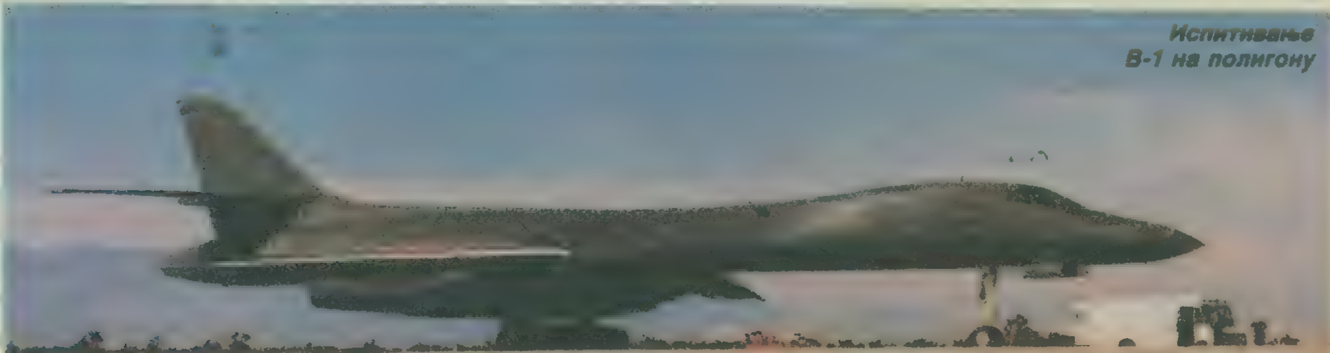
У новембру прошле године извршен је трећи експериментални лет. Посаду су чинили: пилот – потпуковник Френк Бирк, копилот Мерве Евенсон, инжењер за испитивање у лету – капетан Дејвид Хамилтон и оператер офанзивног система – мајор Ричард Којтер.

Лет је трајао пет часова и четрдесет минута и протекао је као и претходни, обављен четрнаест дана раније – без сметњи. Страх одговорних људи да се не понови непријатност која је задесила посаду првог лета 18. октобра показао се безразложним. Тада је у леви спољни мотор упало неко страно тело и озбиљно га оштетило. Бомбардер се вратио у базу, а мотор је одмах скинут и упућен Џенерал Електрику. Зар да сигурност тако скупог авиона зависи од такве ситнице! Шта ће се догодити сутра кад се буде нашао на борбеном задатку!

Стручњаци Џенерал Електрика су расклопили мотор и сваки, и најмањи део подвргли испитивању. Нису могли да закључе о каквом је телу реч јер је било потпуно смрвљено. Тешко је било рећи чак и то да ли се ради о страном телу или делу мотора који се током рада одвојио. Ипак, да би се избегла свака сумња, испоручен је нови тип мотора. Показао се одличним.

Програм испитивања бомбардера B-1 трајаће до средине ове године. Затим ће започети серијска производња. Свих сто примерака биће испоручено америчким ваздухопловним снагама до априла 1988.

М. Тодоровић

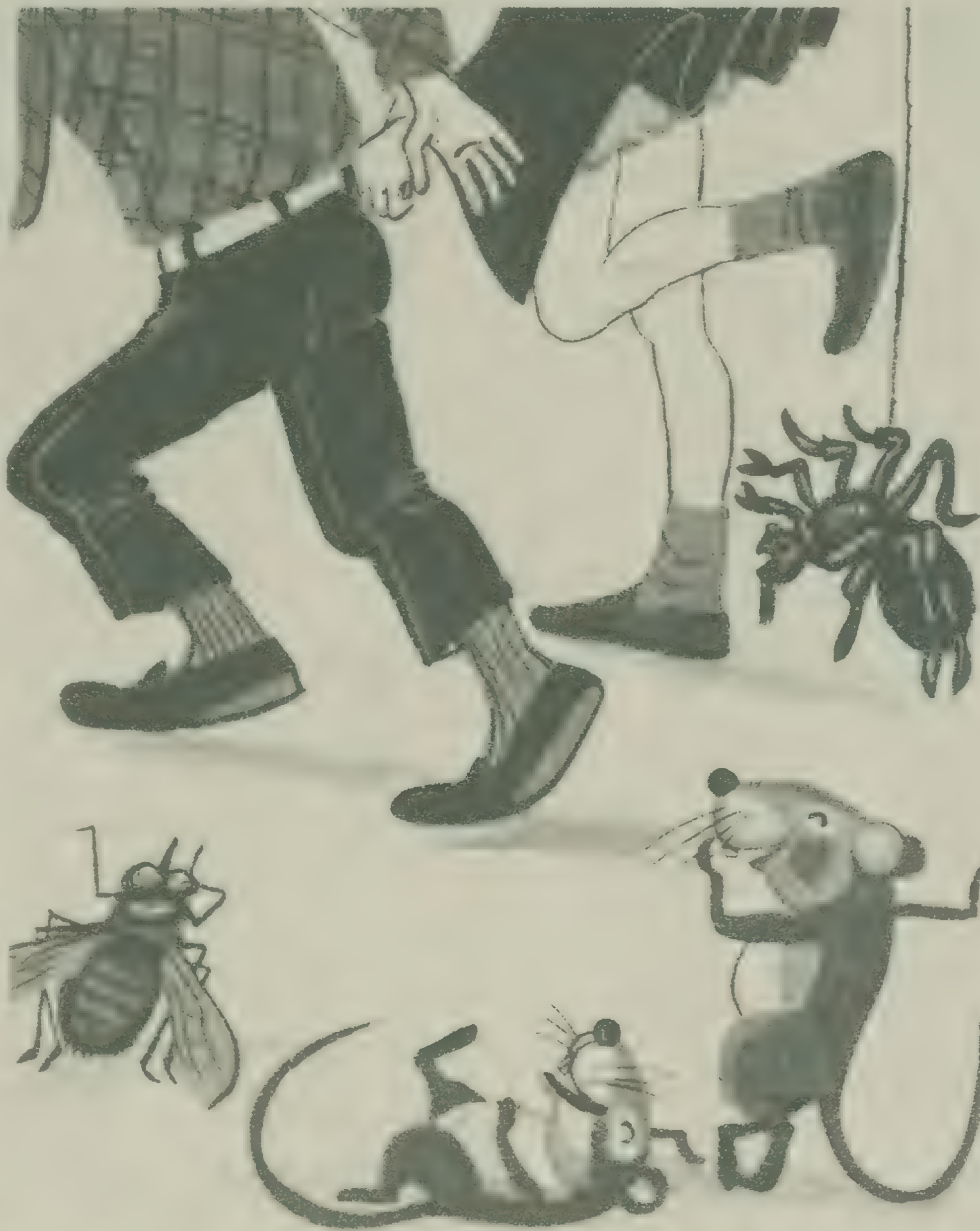

Испитивање B-1 на полигону

НЕОБИЧНЕ УБИЦЕ

ЗАВОДЉИВА ЛЕПОТА ХОБОТНИЦЕ

ПРОСТОРНО НАЈМАЊИ КОНТИНЕНТ У МНОГО ЧЕМУ ЈЕ И ЈЕДАН ОД НАЈОПАСНИЈИХ, БАР ШТО СЕ ЖИВОТИЊА ТИЧЕ

Илустровала Босиљка Кићевац

Медведић коала, кенгури, брзонога птица киви, али и многе друге „живуљке", насељавају само аустралијски континент. Истовремено, мало ко зна да овде има много животиња којих би се човек, у првом реду сам Аустралијанац, најрадије одрекао. Разлог: сусрет са неком од њих најчешће има трагичан крај. За човека, разуме се. Због тога су многи научници – од имунолога, токсиколога до зоолога – укључени у акцију да се пронађу ефикасна средства за борбу против свих напасти.

Северне области Аустралије су најопасније подручје. Ту у водама Великог Барерновог гребена дугачког 2300 километара живе најужасније медузе. Пре свега, коцкасти хироникус, затим хиропсалмус и хиродропус. Њихов додир по правилу има само један крај – смрт особе коју је опекла.

Познати амерички научник Брус Холестед, један од аутора књиге „Отровне животиње наше планете" сматра да су медузе хироникус, које називају и „смртоносним осама", најопасније водене животиње познате науци. После њиховог додира смрт обавезно наступа за 30 секунди, а кад хиропсалмус или хиродропус опеку пливача дешава се да несрећник умре и за само десетак секунди. Отров делује врло брзо нападајући централни нервни систем што се, готово без изузетка, завршава парализањем рада срчаног мишића.

Један неопрезан отац, и поред упозорења дуж плаже Великог Барерновог гребена, упорно је учио шестогодишњег сина да плива. Није приметио „морску осу" која је плутала поред њих. Тек кад је малишан врисну, знао је да је направио кобну грешку: син му је врло брзо умро на рукама. Лекари који се, засад, немоћно боре против ових немани тврде да је бол који настане кад ове медузе опеку човека најјачи од свих досад познатих.

Блистава варка

Противотров још није пронађен, а научници из аустралијске државе Квинсленд верују да ће, мада се за леком поодавно трага, успети у својим напорима. За све већи број медуза поред обала Квинсленда многи оптужују месне власти које су недавно дозволиле неконтролисан лов на морске корњаче. Ваља знати да су ове медузе права посластица за њих.

Неугледна хоботница из реда хапалохлена, чест гост двадесетак летовалишта Порт Филипа у Викторији, заузима високо место на листи најопаснијих отровница у Аустралији. Да невоља за неупућене буде већа, ови главоношци прекрасно изгледају и комотно могу да стану на длан руке. Наранџастосмеђе телашце прекривено је као небо плавим прстеновима, а када се хоботница уплаши или узбуни, прстенови заблистају најсјајнијим бојама пауновог перја. Приметивши такву лепоту надохват руке, радозналци обично јуре да их се докопају.

Кад се домогну лепог плена, у почетку не осећају ништа што би их упозорило на опасност. Међутим, касније се јавља главобоља, а убрзо и несвестица. Отров убрзо парализше централни нервни систем и доводи до блокирања дисајних органа.

Отровница од звечарке

Нису само воде окс Аустралије пуне скривених опасности. Оне вребају и на копну. Рецимо, од 140 врста змија које се вуку аустралијским камењарима и пустињама њих двадесетак је више него опасно по човеков живот. Наравно, ако овај неопрезно нагази на њих или завуче руку тамо где не би смео.

Пре неколико година херпетолози (научници који се баве проучавањем гмизаваца и водоземаца) открили су овде најотровнију змију на нашој планети и дали јој научно име – параденансиа микролепидус. Испитивања су показала да је њен отров, веровали или не, 300 пута јачи од отрова америчке звечарке, 20 пута од индијске кобре и 4 пута од аустралијског хајпана који је сматран најотровнијим рептилом на свету. Иначе, ова најотровница достиже дужину до два метра, тело јој је смеђе боје а глава тамнија.

Ништа бољу репутацију, бар кад је реч о отровним животињама, нема ни сиднејски спајдер, једна врста црног паука. На несрећу становника највећег града најмањег континента гнезди се само у његовој околини и то у пречнику од око 160 километара. Ипак, најчешћи је гост сиднејског залива где се скрива под камењем и у пешчаним спрудовима. Занимљиво је да отров овог многоногог разбојника представља смртну опасност за човека док, на пример, мишеви и инсекти немају разлога да страпе од његовог убода.

И поред баксузлука, грађани Сиднеја којима је природа за суграђанина подарила овог отровног паука, имали су у томе и среће. Радости није било краја кад су готово све аустралијске новине 1981. на првим странама објавиле вест да је С. Сараланд, имунолог из Мелбурна, пронашао ефикасан лек против отрова сиднејског спајдера.

Остали становници Аустралије, засад, морају да се задовоље упозорењима да пазе где газе и да избегавају воде где медузе коло воде.

П. М.

ОДНЕЛИ СУ ТАЈНУ У ГРОБ

МНОГИ МАЂИОНИЧАРСКИ ТРИКОВИ СУ „ПРОВАЉЕНИ", ЗА НЕКЕ ЗНАЈУ САМО ПРОФЕСИОНАЛЦИ, АЛИ ИМА И ТАКВИХ КОЈЕ ВИШЕ НИКО НЕ МОЖЕ ДА ИЗВЕДЕ

Робер је у дрвену саксију сипао прво земљу, онда у њу убацивао семе и неколико пута га залио. Ускоро би се помаљао изданак који се за минут-два претварао у жбун. Публика у препуној дворани још се не би снашла од ових чуда, а дрвце се прекривало цветовима да би се следећег тренутка окитило крупним плодовима поморанџе. Славни мађионичар Жан-Етјен Робер Уден откидао је једну по једну и нудио децу у првим редовима.

Нико до данас није успео да понови овај трик који је први пут изведен пре готово сто педесет година.

Ни тајна трика једног другог Француза никад није откривена. Боатје де Колта се под јарко осветљеном куполом шатре пео лествицама високим шест метара. Кад би се нашао неколико пречага до врха, једноставно је ишчезавао. Као да се „растварао" у ваздуху. Умро је одбијајући да открије тајну ове јединствене мађионичарске тачке.

Жива пресечена

Неки трикови остали су привлачни за публику све до данас иако се њихова тајна зна. Један од таквих је и „тестерисање жене". Шта се у ствари збива? Девојка која помаже илузионисти улази у један крај сандука и избацује главу кроз отвор а ноге подвија пода се. У другом делу сандука одраније је већ сакривена друга помоћница која кроз отвор на супротној страни избацује ноге. Тестера пршти секући без отпора шперплочу сандука а „претестерисана" девојка на крају искаче из сандука жива, здрава и, наравно цела.

Славни Емил Кио, оснивач још славније циркуске династије Кио, смислио је „дупло тестерисање". Кад мађионичар оде иза кулиса пошто је „претестерисао" две девојке у два сандука – једну у плавој, другу у црвеној хаљини – у арену улазе кловнови. Терајући шегу они брзо премештају делове два сандука и нестају таман кад се Емил враћа да заврши трик: из сандука искачу његове помоћнице, али сада комбиноване од различитих половина – једна има плаву блузу и црвену сукњу, друга исто то само обратно.

На једном фестивалу у Карловим Варима Американац Џон Бутс отишао је још даље, или боље речено још дубље с „тестерисањем". Он се одрекао сандука, који је већ сам по себи сумњив, и на сцену је изнет обичан отоман. Девојка је легла на њега. Бут ју је покрио тако да су остале да јој вире само ноге и глава. Тада је укључио пилу.

Док су зупци продирали све дубље и дубље у тело „тестерисане" девојке, гледаоцима се дизала коса на глави од грозног звука. Али то није било све. На све стране није летела само пиљевина, већ заједно с њом и јаркоцрвене капљице крви. Ефектан, али не баш „леп" призор. На крају је преко лежаја пребачен нов покривач, девојка је истог часа устала и весело почела да се клања публици.

Тајна је више него једноставна. Чим би помоћницу сакрио покривач, средњи део отомана угибао се надоле, њено тело се савијало под углом. У ту празнину она је подметала дрвени сталак. Тестера је резала њега и, погађате, врећицу са соком од рибизле...

Једино објашњење – вешти прсти

До данас је, сматра се, измишљено око триста хиљада илузионистичких справа од којих су многе и сада у употреби. Али, савремени мађионичари су свесни да се укус публике мења и да је данашњи гледалац сумњичав кад су у питању чуда, па почињу да користе последње проналаске науке и технике. Да поменемо само један трик: мађионичар пржи шунку с јајима у тигању, све цврчи и мирише, а метрима унаоколо никаквог извора топлоте. У ствари, тигањ се за то време налази у снопу невидљивих инфра зрака

Илустровао Брано Јовановић

Времена су се заиста променила. Док се некад на плакатима за гостовање каквог мађионичара крупним словима могло прочитати колико вагона разних уређаја и справа уметник довози са собом, данас су највише на цени они манипулатори од којих је у историји ове мађионичарске дисциплине до данас остао ненадмашан Александар Херман. Говорио је одлично немачки, руски, француски, енглески, италијански, шпански, португалски, холандски, шведски, кинески и арапски тако да му на светској турнеји почетком овог века преводиоци уопште нису били потребни.

Он је изводио не само на позорници већ и у „обичном" животу. Једном се тако играо невештог лопова, па га је ухватио први позорник и не сањајући шта га чека. Док га је водио у станицу, све ствари покраденог нашле су се у џеповима полицајца, а оне које су припадале чувару реда – код „покраденог". У полицији је настао циркус и испало је да је једино Херман чист пред законом.

Једном је у париском хотелу „Риц" наручио доручак. Келнер му је принео сребрни тањирић с ровитим јајима. Херман је пружио руку као да ће узети једно и тањирић је истог часа остао празан. Келнер је побледео. Али, све се лепо завршило. Јаја су се брзо вратила на своје место – Херман их је извукао из кравате госта за суседним столом. Кад су се и остали окупили око њега, Херман им је прво извео безброј трикова с картама а онда предложио једном господину да шеширом покрије бокал са шампањцем. Кад је овај подигао шешир, уместо бокала на столу је лежала мађионичарева десна ципела.

– Опростите, господо! – искрено се извињавао Херман, узео ципелу и обуо се. Бокал са шампањцем извукао је испод левог пазуха...

За све ове трикове нема никаквог објашњења осим једног – вешти прсти. Док је хиљаду очију уперено у „манипулатора", он ипак успева да одвуче пажњу гледалаца од онога што њихове очи не треба да виде. Такви су данас, рецимо, совјетски илузиониста Акопјан који је задивио Париз „манипулишући" једном руком с два шпила карата – чак и његове искусне колеге долазиле су да завире не крије ли у тој руци неку чудесну справу. Или, чувени Португалац Сири, па Бугари Астор и Пепа у чијим се рукама, између палца и кажипрста, бесконачно множе чашице, флашице и бокалчићи, па Норвежанин Егело који до бесвести сипа млеко у папирну кесу...

Шта је крио Худинијев сеф?

Краљ магије и илузије почетком овог века био је Американац мађарског порекла Хари Худини. Од његовог имена настао је у енглеском глагол који значи „извући се", „испетљати", „искобељати се". Разлог – за Худинија није био никакав проблем да се ослободи ланаца, лисица и катанаца с којима су га затварали у робијашке ћелије, канте с водом, бацали у реку. На крају би се жилави Худини увек појављивао слободан а да при том никад није разбио ниједну браву, ниједан катанац.

Умро је однесши са собом тајну својих невероватних трикова који су се претворили у легенду. Ипак, у тестаменту је написао да ће његове тајне бити обелодањене на стогодишњицу његовог рођења кад буде отворен сеф у једној адвокатској канцеларији у Њујорку.

Неколико деценија љубитељи мађионичарских вештина а и многи професионалци живели су у нади да ће априла 1974. Худинијева тајна најзад бити откривена. Али, кад су отворили сеф, он је био празан. Велики илузиониста остао је веран себи, још једном надмудривши публику, овог пута више стотина милиона људи

В. М. С.

Живот је прича, прича је живот

НАЈТЕЖИ ЛЕТ ЏОНА МЕКМАХАНА

НЕВОЉЕ СУ ПОЧЕЛЕ ЈОШ НА СТАЗИ ЗА ПОЛЕТАЊЕ: АВИОН СЕ НЕОЧЕКИВАНО ПОДИГАО И, ТАКО ЈЕ БАР ИЗГЛЕДАЛО ПИЛОТУ, БЕЗ РАЗЛОГА ПОЧЕО ДА СЕ ПЕЊЕ СВЕ ВИШЕ И ВИШЕ...

Велики „локид 1011" авио-компаније DAL зарулао је пистом аеродрома у Сан Дијегу носећи 41 путника и 8 чланова посаде. Педесетшестогодишњи капетан Џон Мекмахан небројано пута летео је на линији 1080 према Лос Анђелесу и овај лет у ноћи 12. априла 1977. сматрао је рутинским. Не задуго.

Невоље су почеле већ на стази за полетање: авион се неочекивано подигао пре него што је пилот повукао ручицу за узлетање и наставио да се пење. Поглед на контролне лампице није могао да да никакав одговор. Све је, на изглед, било у реду.

У договору са копилотом Вилбуром Редфордом и инжењером Стивеном Хајтом капетан је одлучио да засад не предузима ништа. Веровао је да ће се авион на већој висини покорити командама. Мирно је увукао стајни трап и угасио светла за полетање-слетање. Изгледало је да је у праву: достигавши висину од 150 метара летелица се умирила и покорила пилоту.

Путници напред

Задовољство у пилотској кабини трајало је само два-три минута - „локид 1011" поново је почео своју чудну игру пењући се неконтролисано. Посада је опет покушала да у кабини утврди где је дошло до грешке. Узалуд. Авион се, уместо уобичајених 15 степени нагиба, пењао под много оштријим углом. Бројке су се на висинометру вртоглаво смењивале 1300, 1400, 1500 метара... И док се висина повећавала, брзина је падала.

Џон Мекмахан био је сасвим свестан да ће његов авион, у тренутку кад изгуби потребну брзину, почети да понире. И то без могућности да се заустави. У том тренутку на ум му је пала спасоносна идеја: смањио је притисак у моторима и тако још више успорио авион који је ионако губио висину. Следећи маневар био је муњевит - појачао је притисак у репном мотору.

Резултат није изостао јер је нос „локида 1011" почео да се спушта. Рачуница пилота Мекмахана била је једноставна: овај авион има два мотора испод крила и они подижу летелицу увис, док је репни, ако ради довољном снагом, способан да „локид 1011" држи у хоризонталном правцу. Цео маневар обављен је на висини од 3300 метара и авион је, на одушевљење комплетне посаде, наставио нормалан лет. Бар за извесно време.

Најгоре је избегнуто, али ваљало је до краја укротити немирну летелицу. Зато је одлучено да, у случају да „локид 1011" понови свој неконтролисани лет, путници пређу у предњи део авиона. Главна стјуардеса Џејн Хупер објаснила им је да је то неопходно због невоља које посада има са јаким ваздушним струјама. Путници су је послушали без поговора.

Аплауз у слушалицама

Сада је ваљало договорити се са контролом лета који је аеродром најповољнији за принудно слетање. Врло брзо се испоставило да су сви оближњи аеродроми, због разних неповољности, у немогућности да приме авион са линије 1080. Једина могућност био је удаљени Лос Анђелес, иначе одредиште лета. Време изнад града у том тренутку било је идеално.

Невоља је, међутим, била са авионом којим се тешко управљало а који је, ако се упути редовним коридором, морао да лети преко милионског града. Капетан Џон Мекмахан је знао шта би то у случају пада авиона представљало за густо насељене четврти. Друге није било - морао је да приђе писти са друге стране, од океана, мада је тај пут, због недостатка видљивих знакова, ноћу опасан.

Опасно је било и само слетање. Капетан је сумњао да се приликом самог слетања, у тренутку кад авиону одузме брзину, не појави тзв. ваздушни авион и летелица наједном падне на бетонску писту. Због тога је одлучио да авион спусти под већим углом него што се то чини: уместо уобичајених 200 покушаће да спусти летелицу брзином од 290 km/h. Пре него што је кренуо у тај рискантан маневар, замолио је „свевишњег" да стајни трап издржи тако јак ударац.

На аеродрому у Лос Анђелесу у тим тренуцима био је обустављен сваки саобраћај, ако се не рачунају авиони који су кружили чекајући одобрење да слете. И, наравно, ватрогасна и амбулантна кола која су буквално направила шпалир око писте за слетање. Џон Мехмахан устремио је своју летелицу која је у првом тренутку додирнула бетон, онда поскочила, неко време остала у ваздуху и поново, овог пута чврсто, додирнула писту. И још док је „локид 1011" лагано ишао према аеродромској згради, пилота је заглушио аплауз који је одјекнуо преко слушалица - била је то честитка колега са контролног торња.

На питања која су запљуштала, кад је авион коначно стао, шта се то догађало, најједноставнији одговор дао је инжењер Стивен Хајт: „Могли смо само да се дижемо, никако да се спуштамо. Тако смо летели све више и више!"

После дуготрајног испитивања утврђено је да је због временских неприлика боја на осовини десног елеватора (дела за подизање стабилизатора) отпала и да се на том месту појавила рђа која га је заглавила. Уобичајени прегледи авиона при узлетању нису могли то да открију.

Накнадним прегледима свих летелица „Локида" утврђено је да је рђа на истим местима напала и неколико других авиона. Месец дана касније на све летелице ове фирме монтиран је специјални систем који онемогућава сличне појаве. А капетан Џон Мекмахан је од Савезне ваздухопловне управе САД добио награду за сналажљивост на линији 1080, уз речи: „У данашње време, кад је техника изузетно напредовала, успешан лет умногоме зависи од ње. Ипак, човек је у том чуду технике незамењив. Капетан Џон Мекмахан је то доказао на најбољи могући начин".

З. Л.

Илустровао Драгутин Њежић

ПОРУЧНИК БЛУБЕРИ: ЗЛАТНА ПЛАНИНА III ДЕО

ПИШЕ: ЖАН-МИШЕЛ ШАРЛИЕ (JEAN-MICHEL CHARLIER) ЦРТА: ЖАН ЖИРО (JEAN GIRAUD)

ПРОСИТ ЛУКНЕР БЕЖИ ИЗ ЗАТВОРА. У ТОМЕ МУ ПОМАЖЕ МЕК КЛУР. ВАЛИ БЛАНТ И ЛУДИ КОЛ, ЛОВЦИ НА УЦЕНЕ, ПОЛАЗЕ ЗА ЊИМА. БЛУБЕРИ ЖЕЛИ ДА ПОМОГНЕ БЕГУНЦИМА, АЛИ ОСТАЈЕ БЕЗ КОЊА...

ЕВО СВЕЖИХ ТРАГОВА, ШТО ЗНАЧИ ДА АПАЧИ НИСУ УСПЕЛИ ДА ЗАГАДЕ ВОДУ!
ЈА СЕ ИПАК НЕ БИХ ОВДЕ ДУГО ЗАДРЖАВАО!

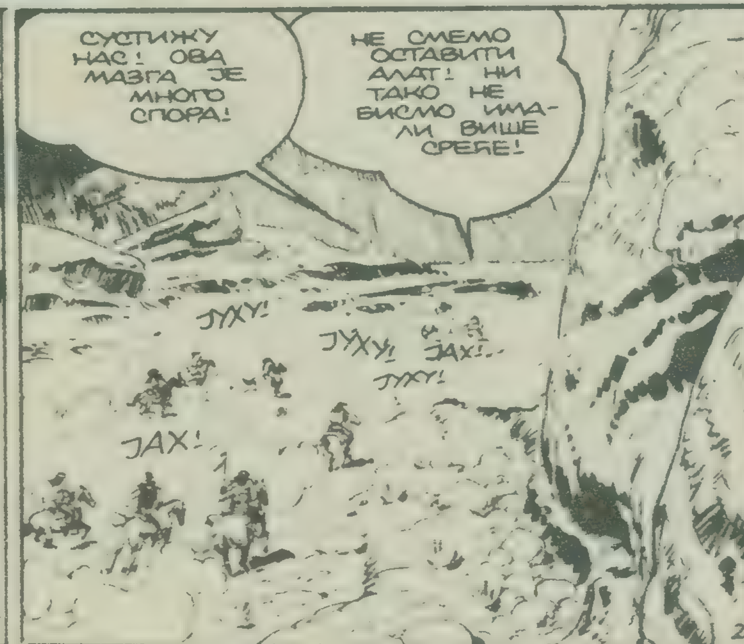

ПОГЛАВИЦА МЛАДИ МЕСЕЦ ЗНА ДА ОНИ КОЈИ ИДУ КРОЗ ПУСТИЊУ МОРАЈУ ОВДЕ ДА СЕ ЗАУСТАВЕ! ДОВОЉНО ЈЕ ДА СЕ НЕГДЕ САКРИЈЕ И ЧЕКА!

ТАП!
ФИЈУУУ
ИЗГЛЕДА ДА СУ НАС ПРИМЕТИЛИ! ОХ!

СКОРО НОВ ШЕШИР! ГДЕ ЈЕ ТАЈ ГРУБИЈАН?
АУ! АПАЧИ!

ЗАСЕДА! ПРЕДОСЕЋАО САМ! БРЗО! ДАЈ МИ ОРУЖЈЕ!

НЕЋЕМО ДАЛЕКО СТИЋИ! КОЊИ СУ НАМ ИСЦРПЉЕНИ!

СУСТИЖУ НАС! ОВА МАЗГА ЈЕ МНОГО СПОРА!
НЕ СМЕМО ОСТАВИТИ АЛАТ! НИ ТАКО НЕ БИСМО ИМАЛИ ВИШЕ СРЕЋЕ!
ЈУХУ!
ЈУХУ! ЈАХ!
ЈУХУ!
ЈАХ!
2

ВИШЕ НЕ ПУЦАЈУ! ПРОЛАЗ СЕ СУЖАВА!
СУВИШЕ СУ СИГУРНИ! ПРИРЕДИЋУ ИМ ЈА ИЗНЕНАЂЕЊЕ!

БУДАЛО, САД СИ НАШАО ДА ПУШИШ!
ТРЕБА МИ ЦИГАРА ДА БИХ УПАЛИО ЕКСПЛОЗИВ!

МАЛО КАСНИЈЕ...
ЧЕКАЈ ДА СЕ ЗБИЈУ У ГРУПУ!
ПОЧИЊЕМ ДА ВЕРУЈЕМ ДА СИ ПАМЕТНИЈИ НЕГО ШТО ИЗГЛЕДАШ!

САД!

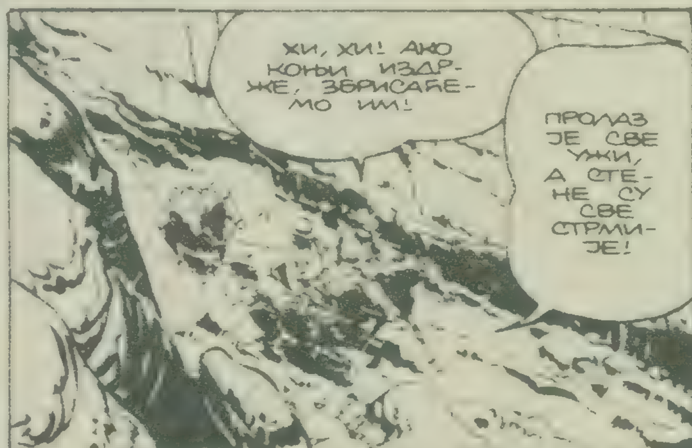

?!

БУМ!
БУМ!

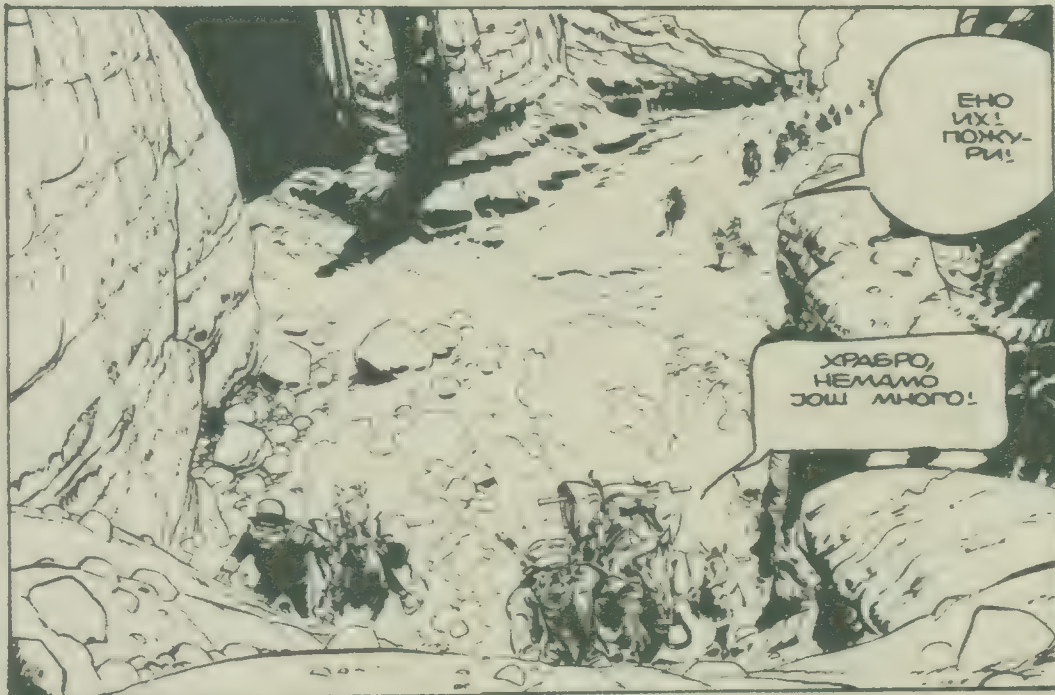

ИЗНЕНАДА...
ЗНАО САМ! АКО НАМ НЕ ИЗРАСТУ КРИЛА ЗА ПЕТ МИНУТА, ГОТОВИ СМО!

ХИ, ХИ! АКО КОЊИ ИЗДРЖЕ, ЗБРИСАЋЕМО ИМ!
ПРОЛАЗ ЈЕ СВЕ УЖИ, А СТЕНЕ СУ СВЕ СТРМИЈЕ!

ДО ЂАВОЛА! НЕМА ИЗЛАЗА!

ИЗБЕЗУМЉЕНИ, ПОШЛИ СУ НАТРАГ...
АКО УСПЕМО ДА СЕ УЗВЕРЕМО УЗ ОВУ СТРАНУ, ИЗБЕЋИ ЋЕМО ЗАМКУ!
ЛУД СИ, МЕК! МОЖЕ ОПЕТ ДА ПОЧНЕ ОДРОН!

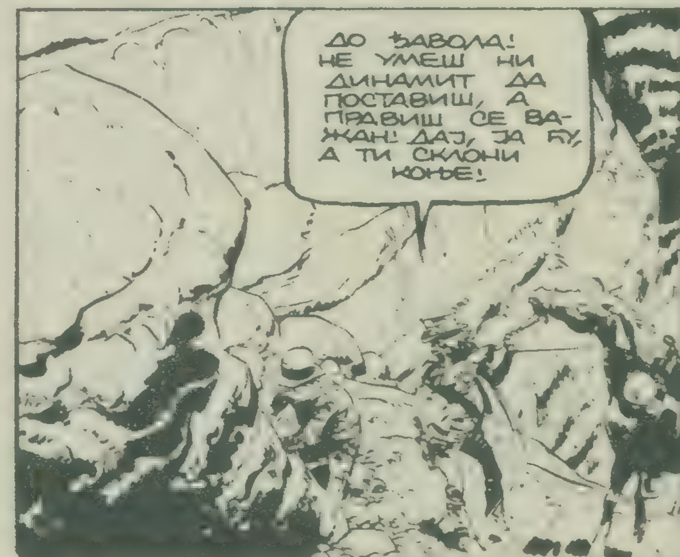

ОРТАЧЕ, ИЗАБЕРИ САМ ШТА ЋЕШ!
ЈЕХА! ЈЕХА!
ПОЖУРИ! АКО САД СТИГНУ, БИЋЕМО ИМ ОДЛИЧНА МЕТА!
ОКЕЈ! ИЗБОР МИ БАШ И НИЈЕ ВЕЛИКИ!
НЕ МОГУ ВИШЕ! НЕЋЕМО УСПЕТИ!

ЕНО ИХ! ПОЖУРИ!
ХРАБРО, НЕМАМО ЈОШ МНОГО!

ОВИ КОЈОТИ ЋЕ НАС УБИТИ!
СРЕЋА ШТО ДИЖУ ПРАШИНУ!
ФИЈУУУ!

ПАМ!

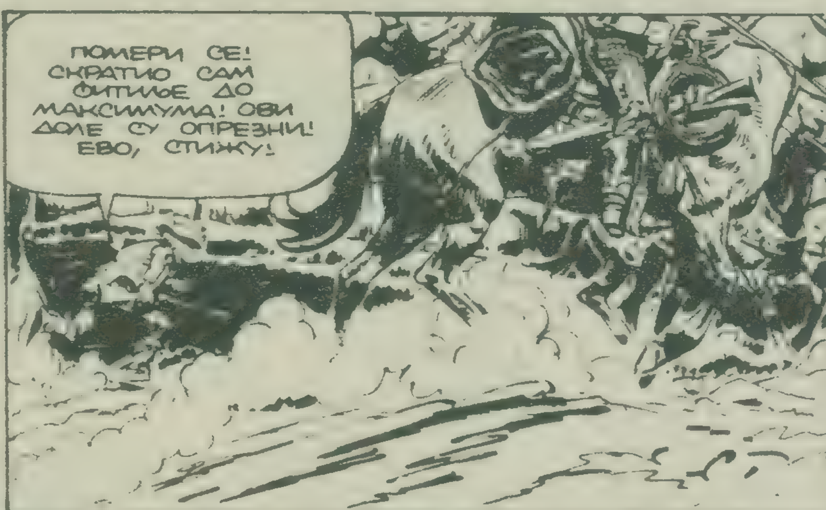

УЛАЖУЋИ ПОСЛЕДЊЕ АТОМЕ СНАГЕ, СТИГЛИ СУ ДО ВРХА...
ЕЈ, ПРОСИТЕ, НЕ ДРЕМАЈ! УЗМИ ДИНАМИТ! ЗАУСТАВИЋЕМО ИХ!
ПИХ!

ДО ЂАВОЛА! НЕ УМЕШ НИ ДИНАМИТ ДА ПОСТАВИШ, А ПРАВИШ СЕ ВАЖАН! ДАЈ, ЈА ЋУ, А ТИ СКЛОНИ КОЊЕ!

А ТИ СЕ НЕ ПРАВИШ ВАЖАН?! ХА, ХА!

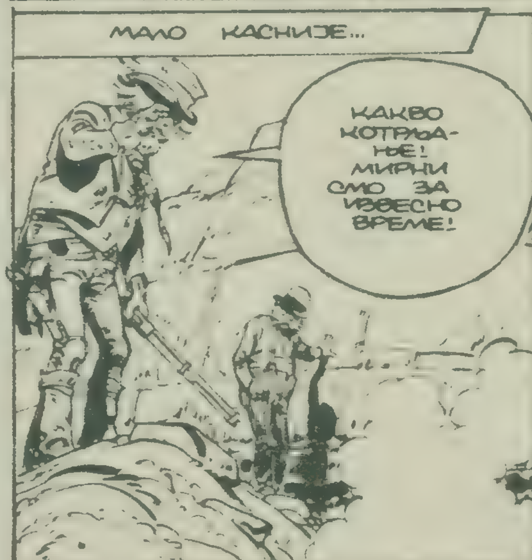

НЕМОЈ, СЛУЧАЈНО, ДА ПОКУШАШ ДА ПОБЕГНЕШ!
!!!

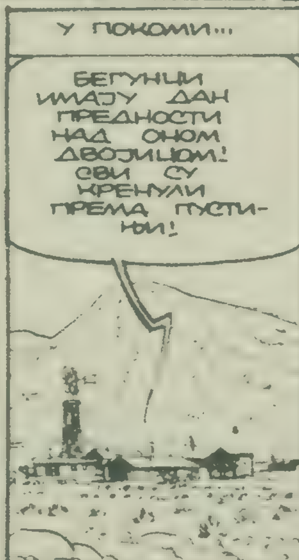

ГРЕШИШ, ЏИМИ!
ИПАК, СКЛОНИ ТУ ПУШКУ!

ПОМЕРИ СЕ! СКРАТИО САМ ФИТИЉЕ ДО МАКСИМУМА! ОВИ ДОЛЕ СУ ОПРЕЗНИ! ЕВО, СТИЖУ!

МАЛО КАСНИЈЕ...
КАКВО КОТРЉАЊЕ! МИРНИ СМО ЗА ИЗВЕСНО ВРЕМЕ!

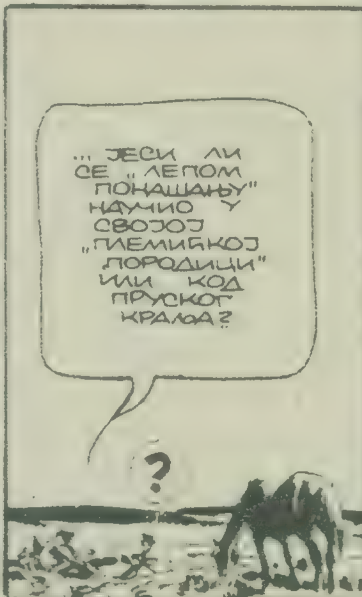

У ПОКОМИ...
БЕГУНЦИ ИМАЈУ ДАН ПРЕДНОСТИ НАД ОНОМ ДВОЈИЦОМ! СВИ СУ КРЕНУЛИ ПРЕМА ПУСТИЊИ!

ХВАЛА, КАЛОВЕЈ! ЗБОГОМ, ТОМИ, И ПОЗДРАВИ ГУФИ!

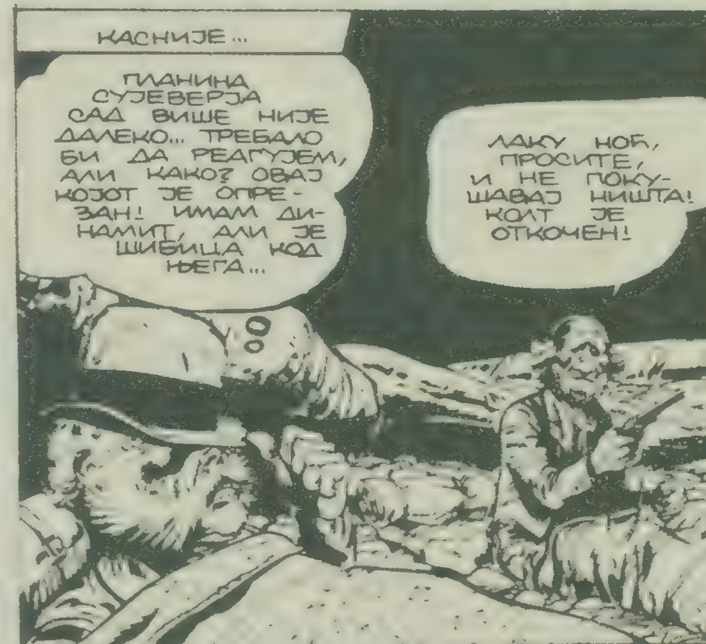

ТРЕБА ДА ТРАЖИМ ПЛАНИНУ СУЈЕВЕРЈА... БЕЗ СУМЊЕ СУ СЕ ТАМО ЗАПУТИЛИ...

ПЕТ ДАНА ЈЕ ПРОШЛО... ДВА БЕГУНЦА ЗАШЛИ СУ ДУБОКО У ПУСТИЊУ...
МОРАМО НАЋИ ВОДУ! КОЊИ ЋЕ НАМ УГИНУТИ ОД ЖЕЂИ!
ДА, А НОЋУ СЕ СМРЗАВАМО! И ДОСТА МИ ЈЕ ОВЕ ХРАНЕ!

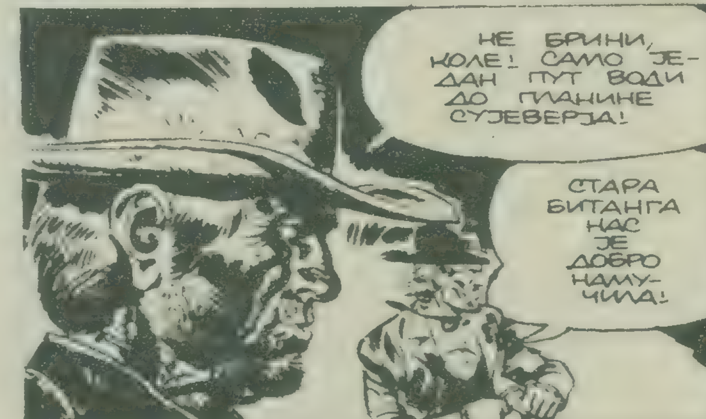

А ОНА ДВОЈИЦА СУ НАМ, СИГУРНО, ЈОШ ЗА ПЕТАМА! РЕЦИ МИ КО СИ ТИ, У СТВАРИ...

... ЈЕСИ ЛИ СЕ „ЛЕПОМ ПОНАШАЊУ" НАУЧИО У СВОЈОЈ „ПЛЕМИЋКОЈ ПОРОДИЦИ" ИЛИ КОД ПРУСКОГ КРАЉА?
?

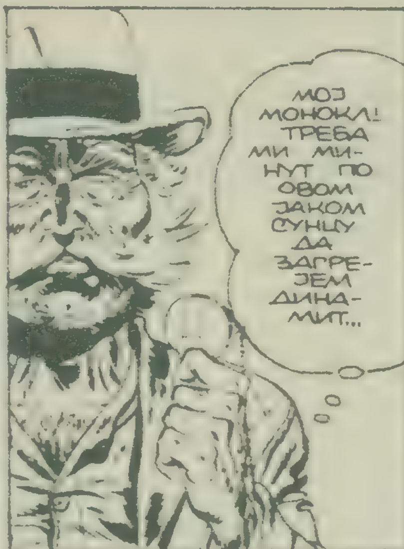

МОГАО БИХ ДА ТЕ ИЗАЗОВЕМ НА ДВОБОЈ, АЛИ ТО МИ ЈЕ ИСПОД ЧАСТИ!
НАРОЧИТО КАД НИСИ НАОРУЖАН!

КАСНИЈЕ...
ПЛАНИНА СУЈЕВЕРЈА САД ВИШЕ НИЈЕ ДАЛЕКО... ТРЕБАЛО БИ ДА РЕАГУЈЕМ, АЛИ КАКО? ОВАЈ КОЈОТ ЈЕ ОПРЕЗАН! ИМАМ ДИНАМИТ, АЛИ ЈЕ ШИБИЦА КОД ЊЕГА...
ЛАКУ НОЋ, ПРОСИТЕ, И НЕ ПОКУШАВАЈ НИШТА! КОЛТ ЈЕ ОТКОЧЕН!

У ИСТО ВРЕМЕ, ЧЕТРДЕСЕТАК МИЉА ДАЉЕ...
АПАЧИ СУ ЗАПАЛИЛИ ВАТРЕ! ДОБРО ЈЕ ШТО ЈАШЕМО САМО НОЋУ!
ДА, АЛИ НИСМО СИГУРНИ ДА СМО НА ПРАВОМ ПУТУ!

НЕ БРИНИ, КОЛЕ! САМО ЈЕДАН ПУТ ВОДИ ДО ПЛАНИНЕ СУЈЕВЕРЈА!
СТАРА БИТАНГА НАС ЈЕ ДОБРО НАМУЧИЛА!

У ЗОРУ, ЛУКНЕР И ЏИМИ СУ НАСТАВИЛИ ПУТ...
САМО КАД БИХ МОГАО ДА УПАЛИМ ЕКСПЛОЗИВ...
УХ, ПА ДА! СЕТИО САМ СЕ!
7

МОЈ МОНОКЛ! ТРЕБА МИ МИНУТ ПО ОВОМ ЈАКОМ СУНЦУ ДА ЗАГРЕЈЕМ ДИНАМИТ...

ПРОЛАЗИЛИ СУ САТИ КАД, ИЗНЕНАДА...
ПРЕПОЗНАЈЕМ ОВО МЕСТО! ЕНО ПЛАНИНЕ СУЈЕВЕРЈА, ЏИМИ!
ЧУДНО, ТАМО НЕШТО СИЈА! СКРЕНИ ЛЕВО, ПРОСИТЕ!

СТАРА КАНТА!
НИЈЕ ВАЖНО! НЕ ТРЕБА ГУБИТИ ВРЕМЕ!

ОТКУД ТИ СЕ ОДЈЕДНОМ ЖУРИ? КАО ДА СИ НАГАЗИО НА ЗВЕЧАРКУ!
СМЕШНО!

СТО МУ ГРОМОВА!

ЈАДНИК! УБИЈЕН! НЕКАКО СЕ ДОВУКАО ДОВДЕ, ДА БИ СЕ ЗАКЛОНИО ОД СУНЦА!
ОПЕТ ДЕЛО АПАЧА!

НЕ! АПАЧИ БИ ГА СКАЛПИРАЛИ! ТО ЈЕ БЕЛАЦ УРАДИО! ПУЦАО МУ ЈЕ У ЛЕЂА! НА СТЕНИ СУ САСУШЕНИ ТРАГОВИ КРВИ!

ПРЕ НЕГО ШТО ЈЕ УМРО, ПОКУШАО ЈЕ КРВЉУ ДА НАПИШЕ ПОРУКУ!

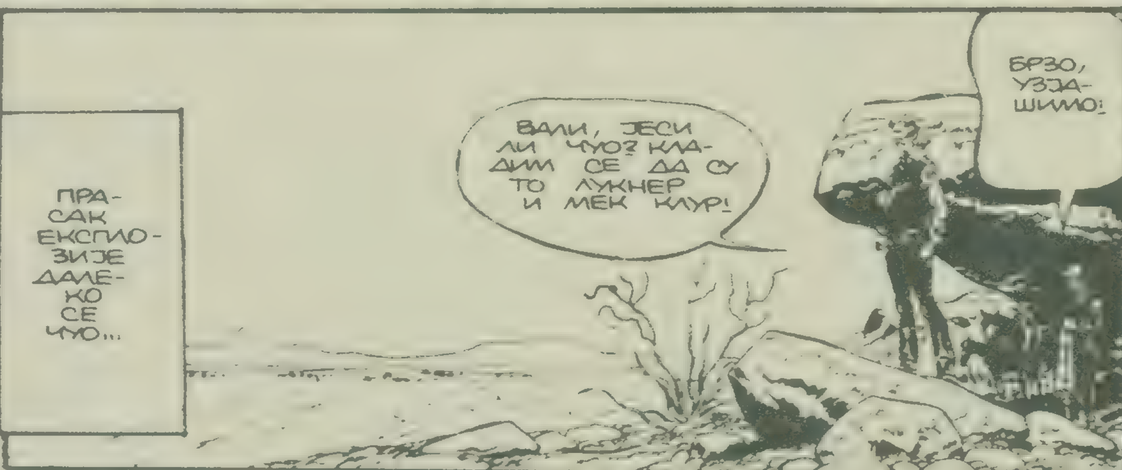

ОВАЈ МОНОКЛ МИ ЈЕ ДОБРО ПОСЛУЖИО...
ЈЕДВА СЕ ВИДИ! Л... У... К...

ЗА ТЕБЕ ЈЕ ТО НЕСРЕЋА, ОРТАЧЕ!
ЛУК... СРЕЋА! ЛУКНЕР!

БУМ!
УБИЦО! НЕЋЕШ... ОХ!

ЛУКНЕРЕ, ВУЦИБАТИНО! НИШТА НЕ ВИДИМ!
ПАМ!
ПАМ!

БАП!

ПРАСАК ЕКСПЛОЗИЈЕ ДАЛЕКО СЕ ЧУО...
ВАЛИ, ЈЕСИ ЛИ ЧУО? КЛАДИМ СЕ ДА СУ ТО ЛУКНЕР И МЕК КЛУР!
БРЗО, УЗЈАШИМО!

НЕЋЕШ МЕ ВАЉДА ОСТАВИТИ ОВДЕ, ПРОСИТЕ?
А ШТА СИ МИСЛИО? КОСТУР ЛУ ХОВКИНСА ЋЕ ТИ ПРАВИТИ ДРУШТВО! И ОН СЕ НАДАО ДА ЋЕ ДОБИТИ ДЕО ЗЛАТА!

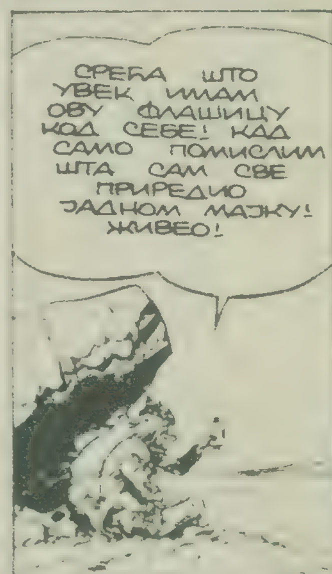

МЛАДИ МЕСЕЦ ЈЕ ВИДЕО СИГНАЛ! ОСВЕТИЋЕМО СЕ!

ПУЦАО СИ У ЛЕЂА! САД БИХ ТЕ УБИО, САМО ДА НИСАМ ЗАСЛЕПЉЕН!
МОГАО БИХ И ЈА ТЕБЕ ДА УБИЈЕМ, АЛИ ТО ЋЕ УЧИНИТИ СУНЦЕ!

И ЧУВАЈ СЕ МЛАДОГ МЕСЕЦА! ВЕРУЈЕМ ДА ЋЕ УСКОРО СТИЋИ!
НЕ! НЕМОЈ МЕ ОСТАВИТИ, ПРОСИТЕ!

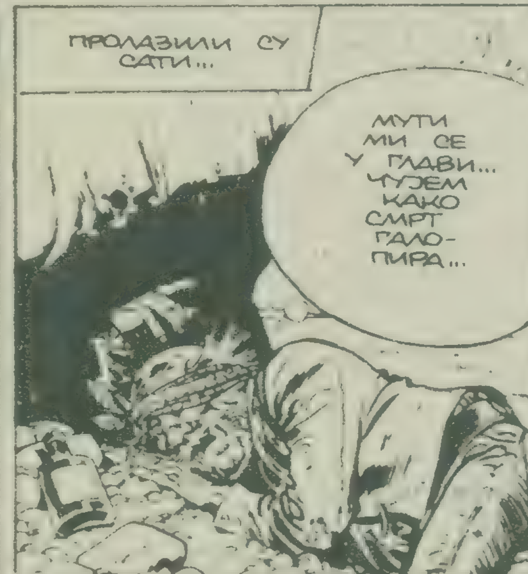

КАД ПОМИСЛИМ ДА САМ ТИ СПАСАО ЖИВОТ... ПОЈЕО БИХ САД СВОЈ ШЕШИР! ЕЈ!
ЗБОГОМ, ПРИЈАТЕЉУ!

СЛЕДЕЋИ ИЗВОР ЈЕ ПЕДЕСЕТ МИЉА ОДАВДЕ... НЕМА НАДЕ... БОЉЕ ДА НАЂЕМ ЗАКЛОН!

СРЕЋА ШТО УВЕК ИМАМ ОВУ ФЛАШИЦУ КОД СЕБЕ! КАД САМО ПОМИСЛИМ ШТА САМ СВЕ ПРИРЕДИО ЈАДНОМ МАЈКУ! ЖИВЕО!

И ЈАДНИ ЛУ ХОВКИНС...

И ЈАДНИ ПАРДИ! И ОН ЈЕ БИО ЖРТВА БЕСКРУПУЛОЗНОГ УБИЦЕ!

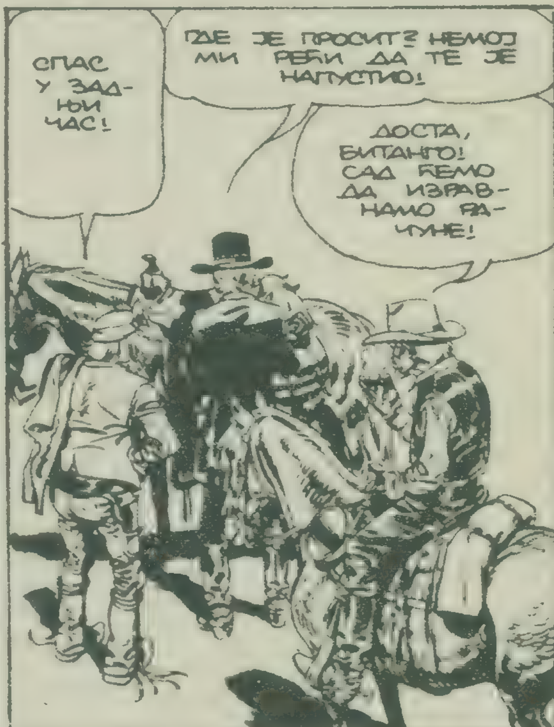

ПРОЛАЗИЛИ СУ САТИ...
МУТИ МИ СЕ У ГЛАВИ... ЧУЈЕМ КАКО СМРТ ГАЛОПИРА...

ГАЛОПИРА! ХЕЈ!

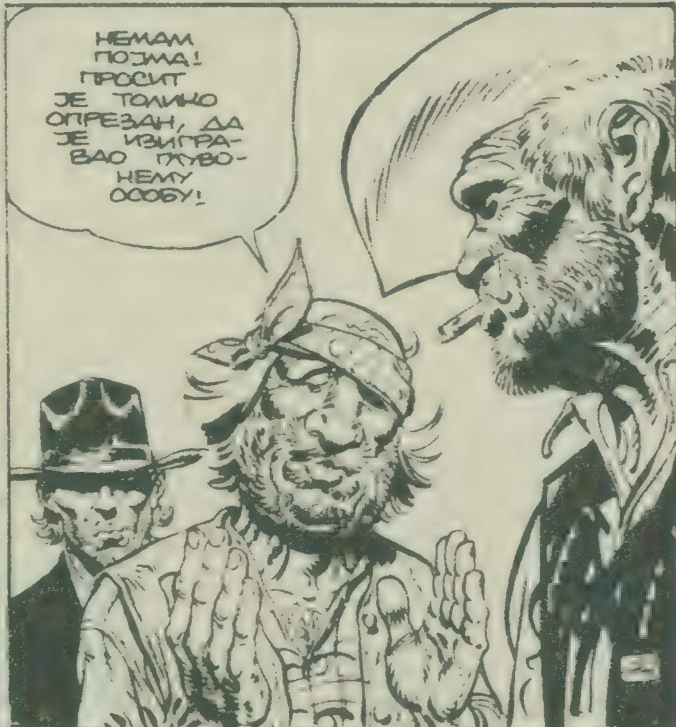

ЈАХАЧИ! БЕЛЦИ! СПАС!

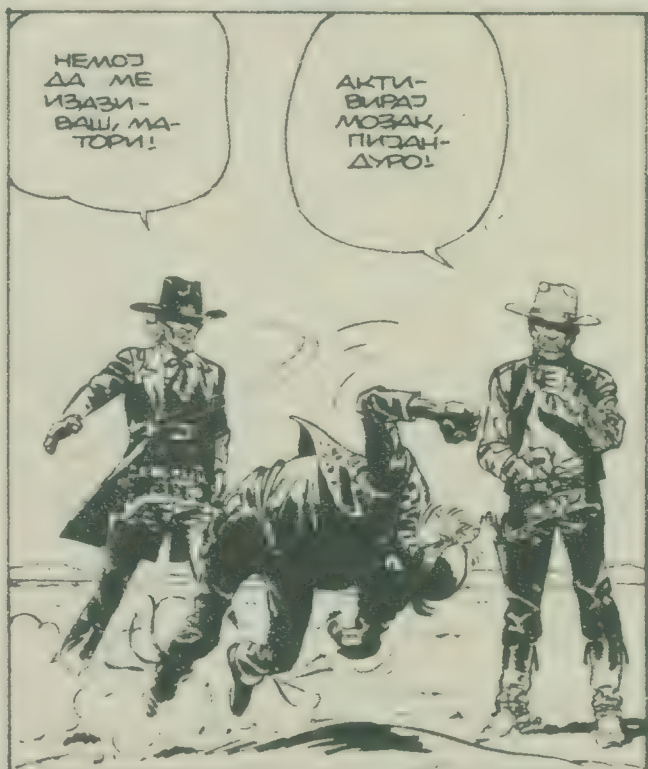

ЕЈ... ОВАМО! ЕЈ..!

ОХ, НЕ! ОНЕ НАПАСТИ...
КАКВО ИЗНЕНАЂЕЊЕ!
ЈЕ ЛИ, ВАЛИ, ДА НИЈЕ ТО СЛУЧАЈНО МЕК КЛУР?
10

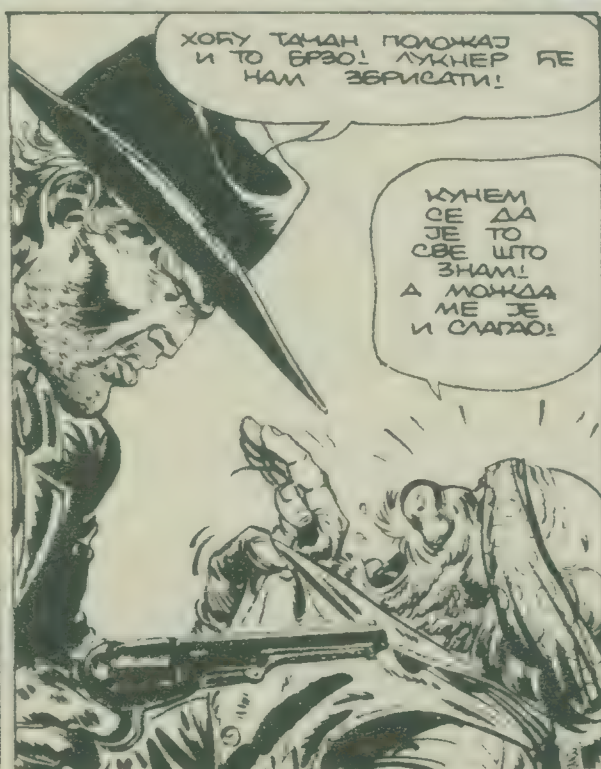

СПАС У ЗАДЊИ ЧАС!
ГДЕ ЈЕ ПРОСИТ? НЕМОЈ МИ РЕЋИ ДА ТЕ ЈЕ НАПУСТИО!
ДОСТА, БИТАНГО! САД ЋЕМО ДА ИЗРАВНАМО РАЧУНЕ!

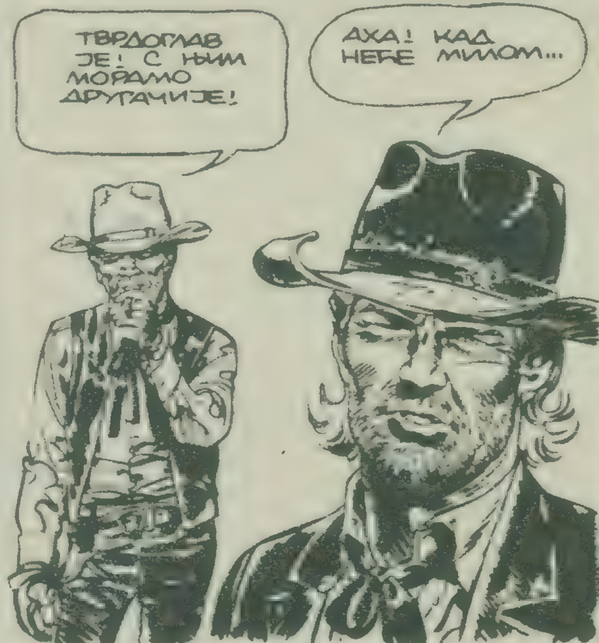

БАШ ТО! И ОСАКАТИО МЕ ЗА ЦЕО ЖИВОТ!
ТО НАС НЕ ЗАНИМА! БОЉЕ НАМ РЕЦИ ГДЕ ЈЕ РУДНИК!

НЕМАМ ПОЈМА! ПРОСИТ ЈЕ ТОЛИКО ОПРЕЗАН, ДА ЈЕ ИЗИГРАВАО ГЛУВОНЕМУ ОСОБУ!

НЕМОЈ ДА МЕ ИЗАЗИВАШ, МАТОРИ!
АКТИВИРАЈ МОЗАК, ПИЈАНДУРО!

ЧИНИ МИ СЕ ДА ЈЕ ЈЕДАНПУТ ПОМЕНУО НЕШТО КАО **МРТАВ КОЊ!** ДА, ДА, ТАКО ЈЕ!

ХОЋУ ТАЧАН ПОЛОЖАЈ И ТО БРЗО! ЛУКНЕР ЋЕ НАМ ЗБРИСАТИ!
КУНЕМ СЕ ДА ЈЕ ТО СВЕ ШТО ЗНАМ! А МОЖДА МЕ ЈЕ И СЛАГАО!

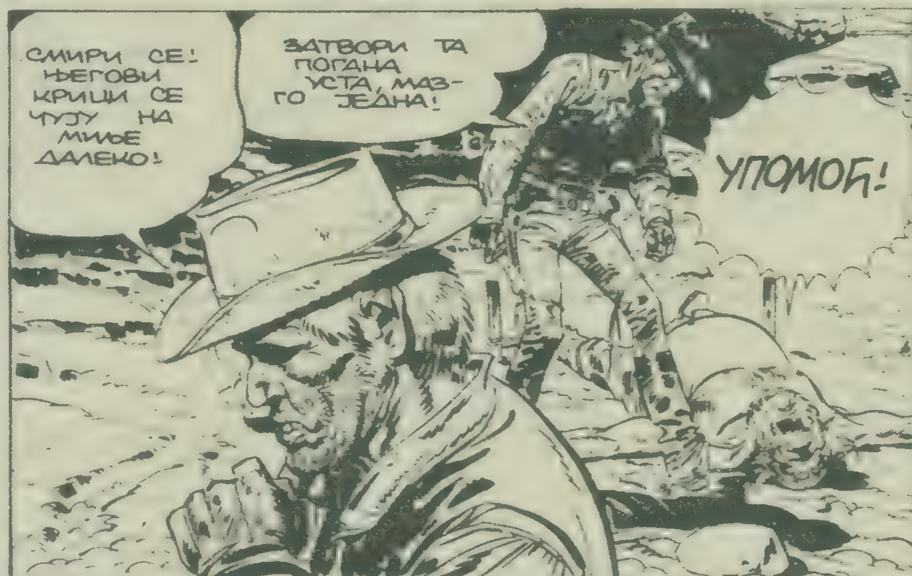

ТВРДОГЛАВ ЈЕ! С ЊИМ МОРАМО ДРУГАЧИЈЕ!
АХА! КАД НЕЋЕ МИЛОМ...

МАЛО КАСНИЈЕ...
БОЉЕ БИ ТИ БИЛО ДА ПРОГОВОРИШ!
ЗА САТ, БИЋЕШ ПЕЧЕН! ЗА ДВА, СЛЕП! ЗА ТРИ, ЛУД! ЗА ЧЕТИРИ, МРТАВ!
АЛИ, РЕКАО САМ СВЕ ШТО ЗНАМ!
11

МЕЂУТИМ...
ТРАГОВИ СУ СВЕЖИ... КОЛ И ВАЛИ НИСУ ДАЛЕКО...

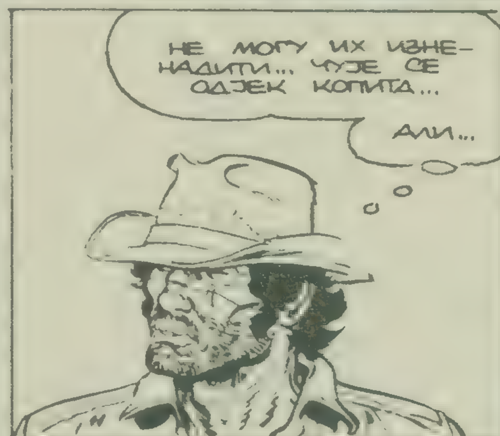

ИЗДРЖАО ЈЕ ВЕЋ ЈЕДАН САТ...
ЗНАМ КАКО ЋЕ ДА ПРОПЕВА!

ВИДЕЋЕМО КОЛИКО ЈЕ ТО УСПЕШНО!

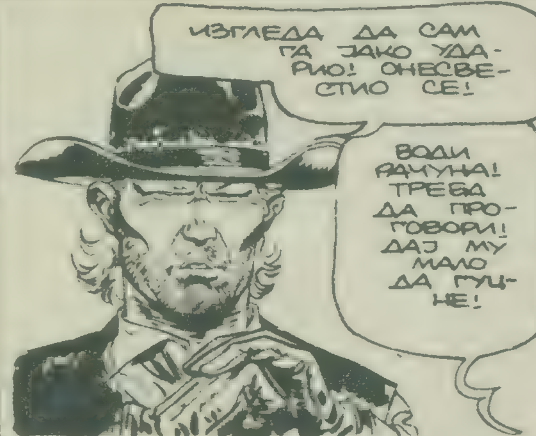

СМИРИ СЕ! ЊЕГОВИ КРИЦИ СЕ ЧУЈУ НА МИЉЕ ДАЛЕКО!
ЗАТВОРИ ТА ПОГАНА УСТА, МАЗГО ЈЕДНА!
УПОМОЋ!

УПОМОЋ! УПОМОЋ!
ТО ЈЕ ЦИМИЈЕВ ГЛАС...

НЕ! НЕ! УПОМОЋ!

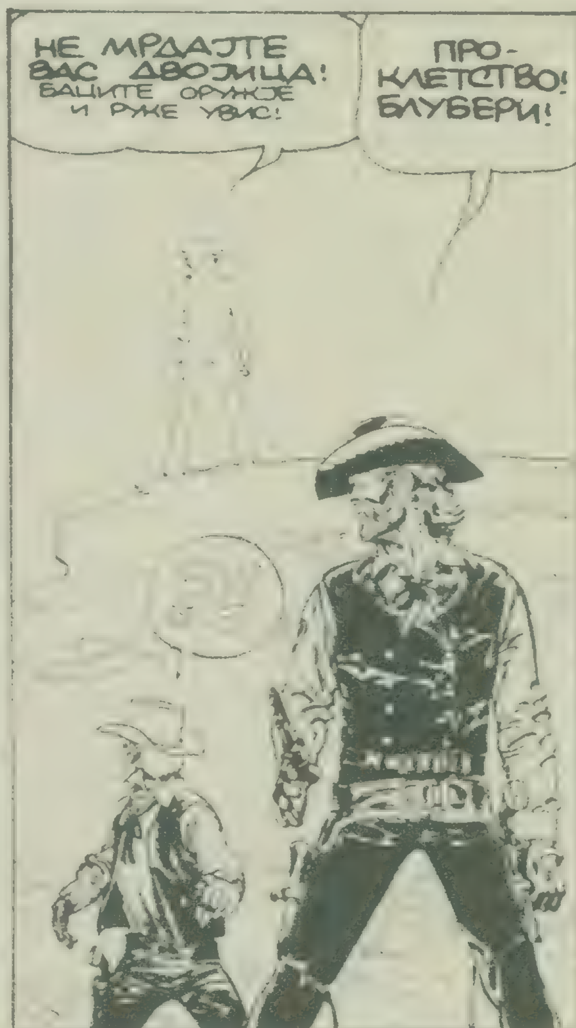

НЕ МОГУ ИХ ИЗНЕНАДИТИ... ЧУЈЕ СЕ ОДЈЕК КОПИТА...
АЛИ...

БЛУБЕРИ ЈЕ ПОКРИВАЧЕМ УВЕЗАО КОПИТА...
УЋУТАО ЈЕ... ДА НЕ ЗАКАСНИМ...

ИЗГЛЕДА ДА САМ ГА ЈАКО УДАРИО! ОНЕСВЕСТИО СЕ!
ВОДИ РАЧУНА! ТРЕБА ДА ПРОГОВОРИ! ДАЈ МУ МАЛО ДА ГУЦНЕ!

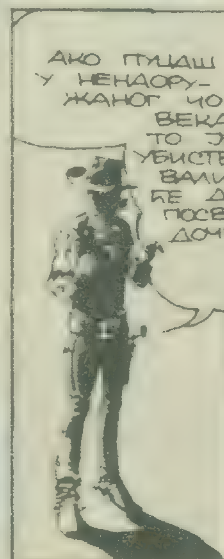

ДОБРО ЈЕ! ОТВОРИО ЈЕ ОЧИ!
ТО ЈЕ КОЛОВ ГЛАС!

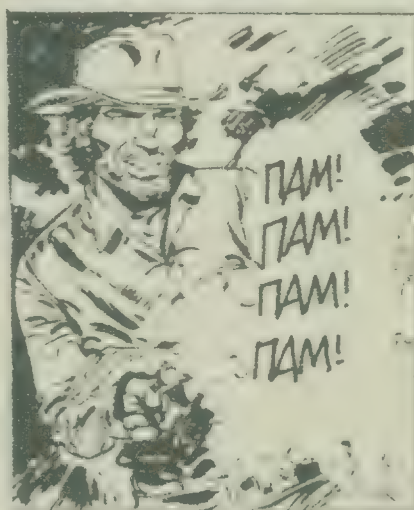

СТИЖЕМ НА ВРЕМЕ! КАД СЕ ОВА ДВОЈИЦА ОКРЕНУ, СУНЦЕ ЋЕ ИМ БИТИ ПРАВО У ОЧИ!
НЕ МОГУ ВИШЕ ДА ЧЕКАМ! АКО НЕ ПРОГОВОРИ, РАЗБИЋУ МУ ГЛАВУ!
12

НЕ МРДАЈТЕ ВАС ДВОЈИЦА! БАЦИТЕ ОРУЖЈЕ И РУКЕ УВИС!
ПРОКЛЕТСТВО! БЛУБЕРИ!
?

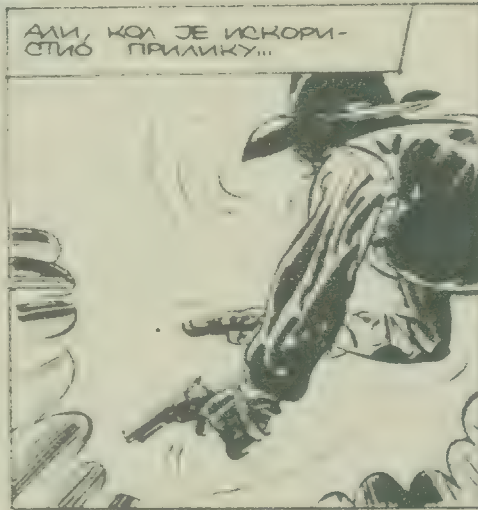

МАЈК! НИКАД НИСАМ БИО СРЕЋНИЈИ ШТО ТЕ ВИДИМ! ПОЧЕО САМ ВЕЋ ДА СЕ ПЕЧЕМ!
ОДВЕЖИ МЕКА, КОЛ! БРЗО!

ОДВЕЖИ ГА САМ! НЕ МОГУ ДА СЕ САГНЕМ, ЖУТОКЉУНЧЕ!
КАД БИХ МОГАО ДА МУ СКРЕНЕМ ПОГЛЕД, УСПЕО БИХ ДА ПУЦАМ...
У РЕДУ! БРОЈИМ ДО ТРИ! ЈЕДАН...

АКО ПУЦАШ У НЕНАОРУЖАНОГ ЧОВЕКА, ТО ЈЕ УБИСТВО! ВАЛИ ЋЕ ДА ПОСВЕДОЧИ!
КОЛ ЈЕ У ПРАВУ, ШЕРИФЕ!
ОКЕЈ! САМ ЋУ ГА ОДВЕЗАТИ!
ПОЖУРИ, МАЈК! ПУЋИ ЋЕ МИ ГЛАВА!

ПАМ!
ПАМ!
ПАМ!
ПАМ!

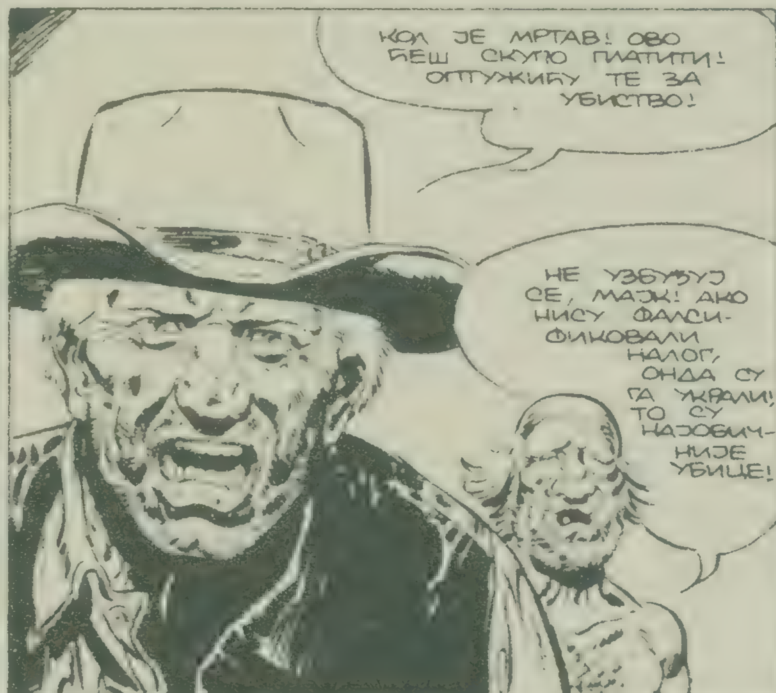

БРАВО, СИНКО!

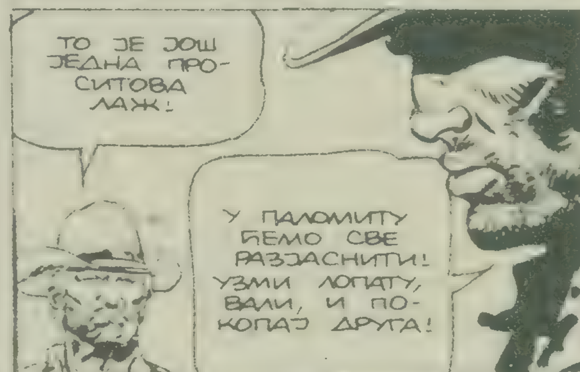

АЛИ, КОЛ ЈЕ ИСКОРИСТИО ПРИЛИКУ...

ПАМ!
ПАМ!

БАМ!

АХ, МОЈА РУКА!
УПОЗОРИО САМ ВАС, ВАЛИ! ОВО ЈЕ БИЛО У САМООДБРАНИ! УСТАЈ, ЏИМИ, И ПОКУПИ ОРУЖЈЕ!

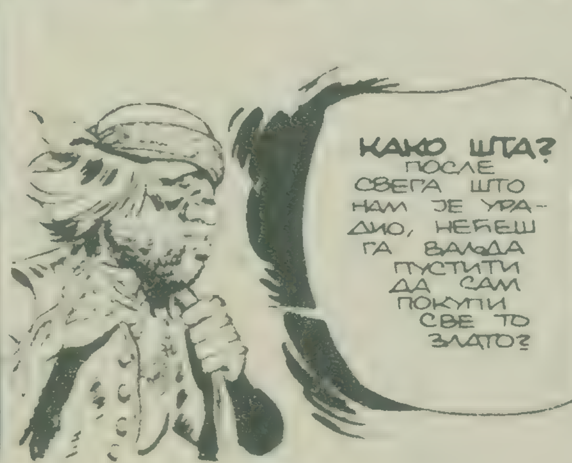

КОЛ ЈЕ МРТАВ! ОВО ЋЕШ СКУПО ПЛАТИТИ! ОПТУЖИЋУ ТЕ ЗА УБИСТВО!
НЕ УЗБУЂУЈ СЕ, МАЈК! АКО НИСУ ФАЛСИФИКОВАЛИ НАЛОГ, ОНДА СУ ГА УКРАЛИ! ТО СУ НАЈОБИЧНИЈЕ УБИЦЕ!

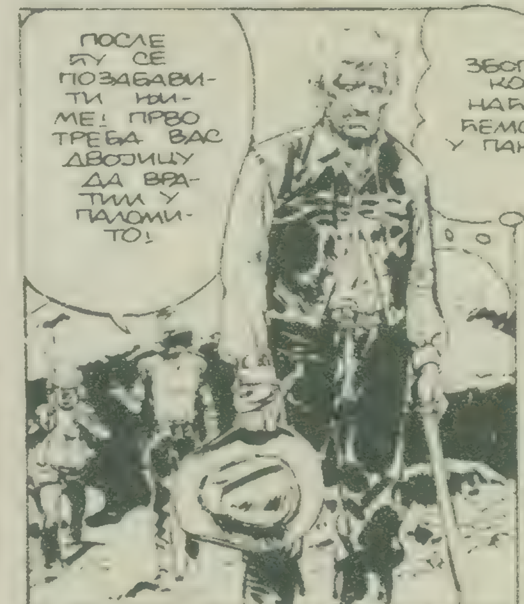

ТО ЈЕ ЈОШ ЈЕДНА ПРОСИТОВА ЛАЖ!
У ПАЛОМИТУ ЋЕМО СВЕ РАЗЈАСНИТИ! УЗМИ ЛОПАТУ, ВАЛИ, И ПОКОПАЈ ДРУГА!

ПОНЕО САМ СЕ КАО ПОСЛЕДЊИ ДРИПАЦ! АЛИ, ЗЛАТО МИ ЈЕ ЗАВРТЕЛО ПАМЕТ! ИСКУПИЋУ СЕ!
САВ СИ ИЗГОРЕО! ТА МАСТ ЋЕ ТЕ ИЗЛЕЧИТИ! А ДО ТАДА, ИСПАШТАЈ СВОЈЕ ГРЕХЕ!

ОДГОВАРАЋЕШ ЗА ЛУКНЕРОВ БЕГ! БИО СИ ПОД ЗАКЛЕТВОМ!
УХ, ЗАМАЛО ДА ГА ЗАБОРАВИМ!

МАЈК, РУДНИК СТВАРНО ПОСТОЈИ... ДАН ЈАХАЊА ОДАВДЕ!
ПА ШТА?

КАКО ШТА? ПОСЛЕ СВЕГА ШТО НАМ ЈЕ УРАДИО, НЕЋЕШ ГА ВАЉДА ПУСТИТИ ДА САМ ПОКУПИ СВЕ ТО ЗЛАТО?

ПОСЛЕ ЋУ СЕ ПОЗАБАВИТИ ЊИМЕ! ПРВО ТРЕБА ВАС ДВОЈИЦУ ДА ВРАТИМ У ПАЛОМИТО!
ЗБОГОМ, КОЛЕ! НАЋИ ЋЕМО СЕ У ПАКЛУ...

ПРЕ СВЕГА, ТРЕБА ДА НАЂЕМО ВОДУ! ОНАЈ ИЗВОР ИЗА НАС ЈЕ СУВ! ИМА ИХ НЕКОЛИКО У ПОДНОЖЈУ ПЛАНИНЕ СУЈЕВЕРЈА!
БИЋЕМО БЛИЗУ ЛУКНЕРУ И ЊЕГОВОМ РУДНИКУ... А ДО ТАДА ЋУ ВАЉДА УБЕДИТИ МАЈКА...
КРАЈ

ЗАКОВИТИ (JACOVITTI)

КОКО БИЛ

У МАМИНОМ ЗАГРЉАЈУ

УХ, КАКВЕ ГЛУПЕ ФАЦЕ!

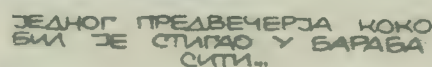
А ТВОЈА ЈЕ ПА ЛЕПША!

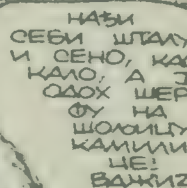
СТРАНАЦ НА ВИДИКУ!

ДА!

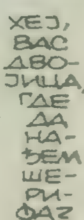
ВЕЋ САМ РЕКАО -ДАНАС НЕ!

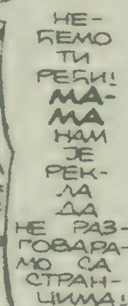
САМО ЈЕДНУ, МОЛИМ ТЕ!

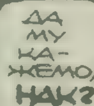
ВАЖИ, ГАЗДА!

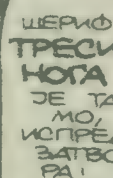

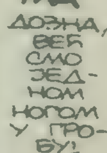
АЈОЈ! ЗАР СЕ ТАКО ПОНАВЉА ПИТАЊЕ?! АЈОЈ!

КАЖИ, НИК, КАД ЈЕ ЗАПЕО!

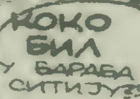

Е, ТАКО ВАС ВОЛИМ! ХВАЛА!

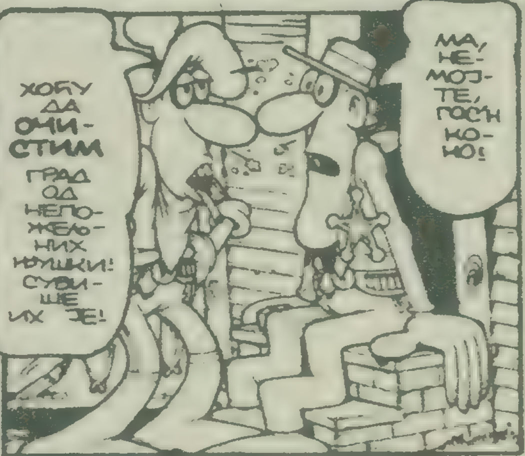

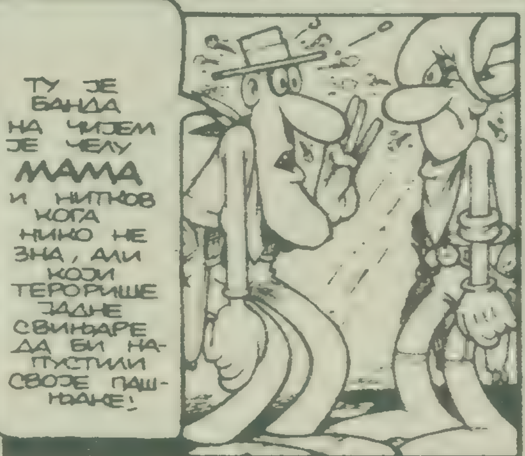
КОКО БИЛ СЕ УСКОРО НАШАО ПРЕД ЗАТВОРОМ...

'БАР ДАН, ШЕРИФЕ! ЈА САМ КОКО БИЛ...

ОЧАРАН САМ! А ШТА ЛЕПО ТРАЖИТЕ ОВДЕ?

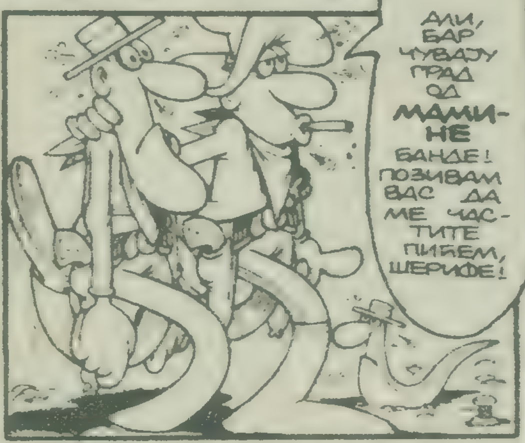

ХОЋУ ДА ОЧИСТИМ ГРАД ОД НЕПОЖЕЉНИХ ЊУШКИ! СУВИШЕ ИХ ЈЕ!
МА, НЕМОЈТЕ, ГОС'Н КОКО!

ТУ ЈЕ БАНДА НА ЧИЈЕМ ЈЕ ЧЕЛУ МАМА И НИТКОВ КОГА НИКО НЕ ЗНА, АЛИ КОЈИ ТЕРОРИШЕ ЈАДНЕ СВИЊАРЕ ДА БИ НАПУСТИЛИ СВОЈЕ ПАШЊАКЕ!

А ЗАР ВАШИ ГРАЂАНИ НЕ ЗНАЈУ ДА ПУЦАЈУ?
САМО НЕКОЛИЦИНА, А ТО СУ МАК МАЦИСТИ!

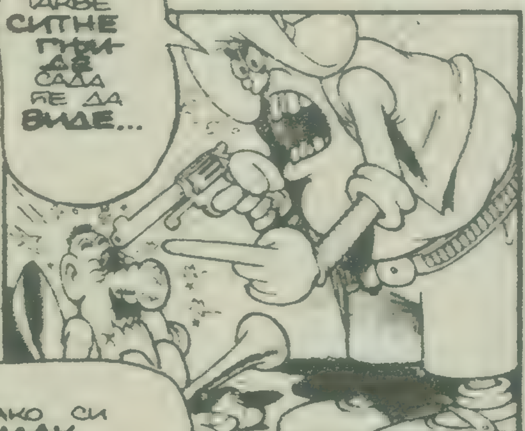

ВОЛИМ ХРАБРЕ ЉУДЕ! УПОЗНАЈТЕ МЕ С ТИМ МАК МАЦИСТИМА!

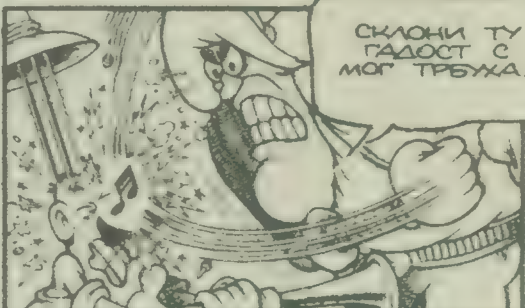

НЕ БИХ ВАМ ТО САВЕТОВАО! ОНИ СУ ПРАВЕ СИЛЕЏИЈЕ!

АЛИ, БАР ЧУВАЈУ ГРАД ОД МАМИНЕ БАНДЕ! ПОЗИВАМ ВАС ДА МЕ ЧАСТИТЕ ПИЋЕМ, ШЕРИФЕ!

УСКОРО, У САЛУНУ БОБИЈА КАПА...
ХЕЈ, БОБИ, ШТА ЋЕ ОВА ГЊИДА У ТВОМ ЛОКАЛУ?
ТИ ТО НА МЕНЕ ЦИЉАШ, МЕШИНО?
ЈЕДАН ОД МАК МАЦИСТА! БИЋЕ ГУЖВЕ!

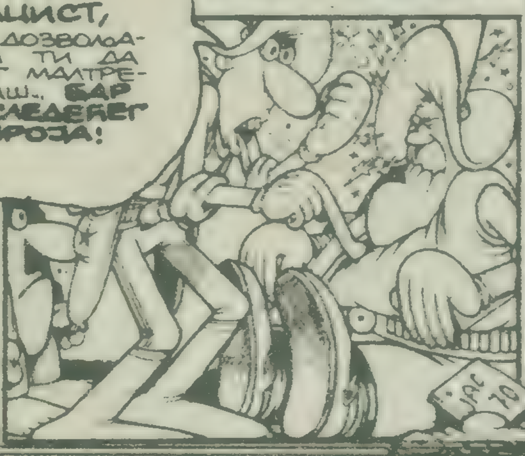

НА ТЕБЕ, СИЋУРАВИ!
ОДБИЈ, БУРЕ ЈЕДНО!

ТАКВЕ СИТНЕ ГЊИДЕ САДА ЋЕ ДА ВИДЕ...

СКЛОНИ ТУ ГАДОСТ С МОГ ТРБУХА!

ТАЈ МАК МАЦИСТ МИ СЕ УОПШТЕ НЕ СВИЂА!

ТАКВИ КАО ТИ, ТРЕБА ДА СЕ СТИДЕ!
ГЛЕ, ПЉУШТЕ ЗУБИ К'О КИША!

ИАКО СИ МАК МАЦИСТ, НЕ ДОЗВОЉАВАМ ТИ ДА ИКОГ МАЛТРЕТИРАШ.. БАР ДО СЛЕДЕЋЕГ БРОЈА!

ПРИЧА О МАЈСЕНСКОМ ПОРЦУЛАНУ 1

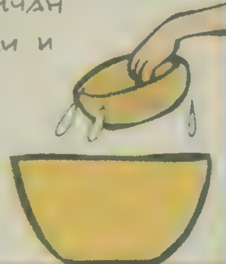

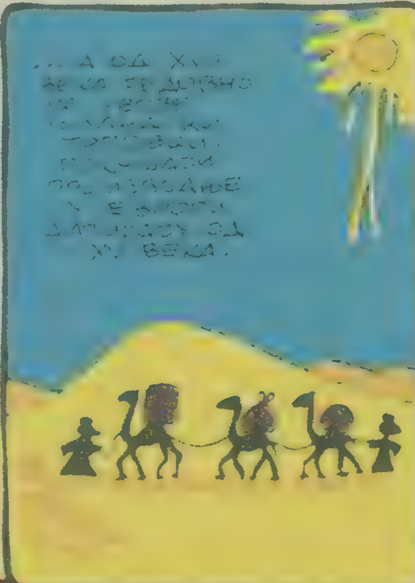

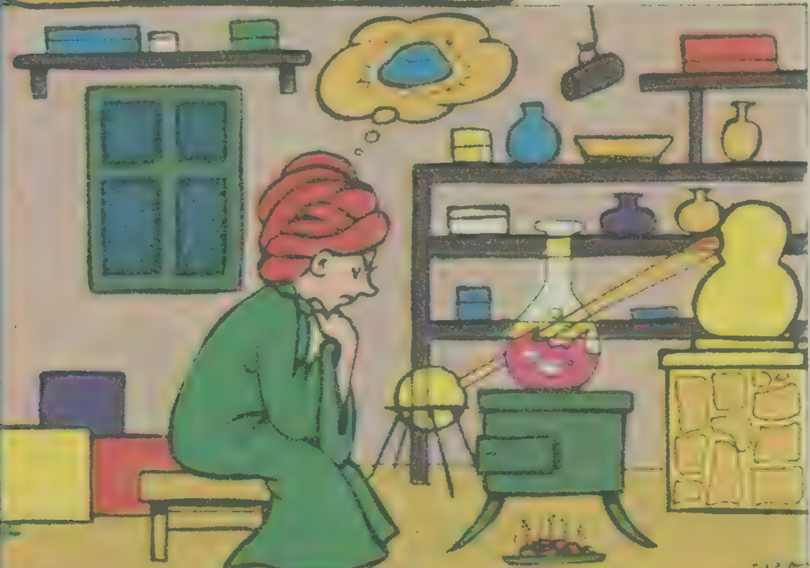

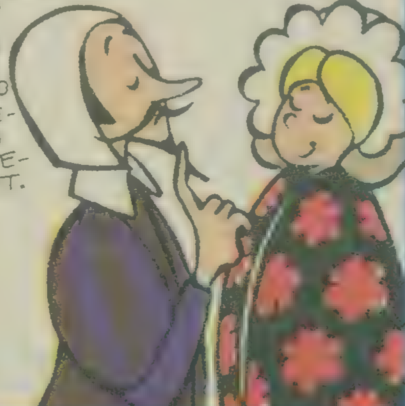

ПУТ ПОСУТ НОВЦЕМ

Изгледало је као да паре падају с неба. Возачи на ауто-путу кроз Пенсилванију застајали су у чуду. Не може се сваки дан видети друм прекривен кованим новчићима!

Шта се, у ствари, догодило?

На блиндираним колима која су превозила неколико џакова пуних пара (укупна сума је износила две хиљаде долара) врата су се из непознатих разлога отворила. Џакови су попадали и из њих се просула садржина. Док су се возачи, који су се ту затекли, одлично забављали, шесторици људи из блиндираних кола није било нимало весело. Они су морали да сакупљају непослушне парице. Пузећи по путу три сата су јурили за њима. Кад је новац касније избројан утврдило се да је готово читава сума ту. ■

КАД ПАМЋЕЊЕ ИЗДА

Сер Џемсу М. Барију, шкотском књижевнику и драмском писцу који је на позоришну сцену увео елементе натприродног а широкој публици остао у вечној успомени као аутор „Петра Пана", пред старост је попустило памћење. Понекад није могао да се сети ни сопствених дела.

Једном, када је требало да одржи предавање на универзитету, сер Бари се кришом повукао у библиотеку и уронио у подебелу књигу својих драма. Ту га је пронашао декан факултета и забринуто упитао чиме је толико заокупљен.

– Студенти ће помислити да сам дошао неспреман ако ми нису добро познати радови сер Џемса М. Барија – одговори сер Џемс М. Бари. ■

МАЕСТРО СЕ ОСВЕТИО

Непосредно по завршетку првог светског рата најпопуларнији виолиниста свог времена Аустријанац Фриц Крајслер, који се борио у аустроугарској војсци, требало је да одржи концерт у Лондону.

Мада су све карте унапред разграбљене, није се могла очекивати пријатељски настројена публика јер није заборављено да је маестро био непријатељ. Један лист је чак објавио како људи хрле на концерт не да би чули славног уметника већ да би уживали у дивном звуку његове ретке и скупоцене Гварнеријеве виолине.

Крајслер је дочекан хладно али, чим је одсвирао први комад, лед се истопио, публика је скочила на ноге и наградила га бурним овацијама. Причекао је да се дворана утиша, ставио је виолину преко колена и сломио је.

– А сада ћу – рекао је топло се смешећи – наставити концерт на „гварнерију". ■

ДОЗВОЛА ЗА МИШОЛОВКУ

У САД закони се разликују од државе до државе. Тако је, на пример, у Монтани забрањено правити гримасе на прозору аутобуса. Ако неко ово прекрши следи му, ни мање ни више него – затвор.

Један члан закона државе Њу Хемпшајр гласи: „Уколико се два возила нађу једно крај другог на раскрсници, возач и једног и другог аутомобила мора да стане све док онај други не оде" (ко је овде други?).

Човек који у Индијани једе лук не сме бар два сата после јела да уђе у возило јавног превоза. У случају да закон прекрши биће му суђено.

У Мисурију је ватрогасцима забрањено да се шетају улицом у доњем вешу.

Бербери на Флориди не смеју да прете деци да ће им одсећи уво ако се врпоље на столици.

Можда је ипак најчуднији закон у Калифорнији. Тамо нико не сме да држи мишоловку док за то не добије дозволу власти. ■

ЖИВОТ У РУЖИЧАСТОМ

У једном московском семафору ласте су свиле гнездо и ту су се излегли и птићи. Бука, отровни гасови, бесконачне колоне аутомобила, на хиљаде пролазника, све то није сметало овом пару ласта, а ни њиховом подмлатку. Па ни то што се светло сваки час пали и гаси. Остало је само неразјашњено зашто је пар изабрао баш црвено светло, а не жуто или зелено. ■

КО ТО ТАМО ХРЧЕ?!

Џерију Гилингу, власнику бара у америчком граду Бристолу, није лако. Он на сваком месту, под било каквим околностима, чим склопи очи – заспи. Е, да је само то, ни по јада. Али, Џери чим задрема стане да хрче. Покушајте уосталом и сами да замислите како „струже" грдосија од човека скоро два метра висок, преко сто тридесет килограма тежак.

Џери заспи и за баром. Кад му се то догодило у аутобусу, путници су замолили шофера (није ни требало дуго да га убеђују) да заустави возило. Онда су га као врећу избацили напоље.

А како је тек његовој јадној супрузи? Она га и поред вате коју ставља у уши чује. Једне вечери смислила је начин да га се бар једне ноћи отараси и испава се као човек. Кад је Џери изашао да изведе пса, закључала је врата за њим. Џерија то није нимало омело да се слатко наспава. И то на степеницама зграде. Али зато суседи ни ока нису склопили. Чак су и полицију звали. Два службеника дуго су дрмусала Џерија који у првом тренутку није схватио зашто га буде. ■

КАД ТЕ БОЉЕ ПОГЛЕДАМ, ТИ МИ СЕ ДОПАДАШ

Ко год посети фарму Џона Пирса у Линколншајру, запрепасти се. Око триста кокошака и петлова мирно кљуца своју храну у дворишту. Сасвим уобичајен призор кад ове пернате живуљке не би, и то листом, имале наочари.

Пирс је имао главобоље са живином. Кљуцале су се међусобно и то често до крви. Број им се из месеца у месец смањивао. Фармер је помислио да то преплашене кокошке и петлови раде у самоодбрани. Позвао је ветеринаре и предложио им да направе наочари за кокошке. Од тада, живина очигледно знатно боље види јер више не насрће једна на друге. ■

ЛУТКА КОЈА ПИШЕ ПИСМА

На улици у Берлину сретну се 1923. године Франц Кафка и једна уплакана девојчица. Он је упита због чега рони сузе. Девојчица му објасни да је изгубила лутку. И сам очајан и болестан, Кафка смогне снаге да је теши: лутка није изгубљена. Видео је како је прошла крај њега. Лутка је у пролазу успела да му каже да је отишла на пут.

Девојчици је одмах било лакше. Чак се и насмешила. А да је заиста увери да је није преварио, Кафка је после извесног времена девојчици, у луткино име, написао писмо. И касније се лутка из разних градова јављала да јој каже како јој је тешко без ње. ■

Илустровао Зоран Јовановић

ДОБИТНИЦИ НАГРАДЕ „ОШТРО ОКО"
ГОСТИ РАТНЕ МОРНАРИЦЕ

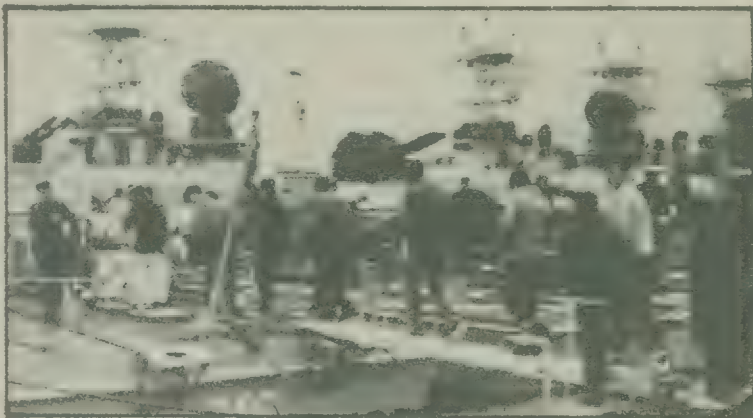
ТРИПУТ УРА ЗА МОРНАРЕ

УЧЕНИЦИ VIII/3 ОСНОВНЕ ШКОЛЕ „16 МАЈ" ИЗ ПРИЈЕДОРА ПРОВЕЛИ ПЕТ ДАНА У СПЛИТУ И ПОСТАЛИ ПРАВИ МОРНАРИ

Прошле јесени „Политикин забавник", „Политика експрес" и „Илустрована политика" покренули су заједничку наградну игру „Оштро око". Сваки лист имао је своју премију. „Забавник" је, сећате се, уз помоћ Савезног секретаријата за народну одбрану и Команду ратне морнарице, обезбедио петодневни боравак у Морнаричком школском центру за читаво једно одељење.

На крају игре жребом је извучено име **др Александра Берете из Приједора** који је, у складу са пропозицијама, своју награду уступио једном одељењу. Његов избор био је **VIII/3 ОШ „16 мај" у Приједору**. Разлог: докторов син Андреј је ученик тог одељења.

На пут је кренуло 35 ученика у пратњи разредног старешине Хаве Шарић и, разуме се, др Берете.

Мали Приједорци са морнарима у луци Лора
(Снимио: Томислав Медвид)

У Сплиту, на дочеку, био је и транспарент: „Добро дошли". Питомци Морнаричког школског центра уступили им своје постеље. А програм посете, како је већ у војсци ред, зна се у минут. Посета 14 кабинета опремљених најмодернијим училима, Морнаричком музеју у оквиру Школског центра, документарни филмови о чуварима плавих граница.

У ратној луци бродови, топовњаче, подморнице. Јарболи до неба. Пријердорчани се расули по палубама. Једни, уз помоћ морнара, проверавају докле могу да се узверу уз јарбол, други запиткују подморничаре. Топови на лађама великим као фудбалско игралиште прекривени платном, заштита од временских (не) прилика. Устреба ли, зачас су спремни.

Ученици VIII/3 уверили су се у то. На два ратна брода исловили су на пучину и да не би остали у недоумици, морнари су за њих организовали праву војну вежбу. Пуцало се из свих оруђа, бродови оштрим заокретима избегавали замишљене путање ракета, на површини се појављивали перископи подморница. Права правцата битка, много уверљивија од оних које су ученици VIII/3 гледали у филмовима.

Увече причи никад краја. Сада не важи труба за повечерје, ваља ђацима задовољити радозналост. Јасно им је да на бродовима стоје топови, митраљези, складишта за подводне мине. Није им, међутим, јасно откуд на бродовима колор-телевизори, па још са видео-рикордерима. Откуд у салону клавир, па још војник, слично правом пијанисти, свира мало Бетовена, па Шопена.

Дечаци, за коју годину војници, распитују се како да уреде да их пошаљу да овде служе војни рок. Старешине се смеју, овако је у свакој нашој јединици. Увериће се већ кад за то дође време. Црнооки Руфим је упоран, хоће у подморничаре и готово. Ни Бранка не мирује. Каже да сад и девојке могу у војнике и да ће и она овде доћи. Сигурно.

И пет дана је мало да се све види. Ђаци би да још остану. Да причају и гледају. На растанку обећања „до скорог виђења, не заборави ме", адресе на папирићима, у споменарима, дневницима. И, како је ред, поклони: ђаци су добили књиге, грамофонске плоче са морнарским песмама, значке. Ту је и албум фотографија који је опремио фото-репортер Дома ЈНА, пратио је VIII/3 током читавог боравка.

Најзадовољнији је, чини се, др Александар Берета:

– Сад ми је ова награда дража него да сам добио не знам шта. Можда тога и не бих био свестан да нисам био са овом децом.

З. Меденица

ЈУНАК НЕ БЕГА ОД БЕГА

МЕГДАНИ КОЈИ НИСУ УШЛИ У ИСТОРИЈУ

– АКО НЕ ДОВЕДЕМ ВЕЗАНОГ КАРАЂОРЂА У ПАЛАНКУ, НЕ БИО ЈА АГА! – ХВАЛИСАО СЕ ОСИОНИ ТУРЧИН И ЗА ОПКЛАДУ КРЕНУО У ТОПОЛУ

Година 1803. Варошица Паланка, удаљена неколико десетина километара од Тополе. Пролеће је. У чаршији се нашао и ко јесте и ко није имао посла.

Само пред кафаном Сали-баше седело је тридесетак Турака за старим, дрвеним столовима и причало о свему и свачему. Понекад би подигли главе да осмотре пролазнике, а онда опет настављали разговор.

Људима треба веровати

Пажњу људи у чаршији одједном привукоше звонки ударци коњских потковица о стару калдрму главне улице. Низ улицу су, јашући на коњима, долазили Карађорђе и његов рођак Марко Филиповић.

Турцима би криво што Карађорђе није сјахао и прошао пешке поред њих као што турски ред налаже, али нису ништа рекли. Само је власник кафане Сали-баша отпоздравио Карађорђу кад му је овај назвао добар дан.

– Видесте ли, људи, како поносно јаше, па се још забацио у седлу; – први се јави Сали-баша. – Познајем га и тврдим да од њега нема бољег јунака у крају!

Турци га мрко погледаше и почеше да гунђају.

– Теби као да је то мило?! – упитао га је један крупан Турчин. Из очију му је избијала мржња према Карађорђу и Србима.

– Ма, не кажем ја то – почео је да врда Сали-баша – тако се само прича, а људима треба веровати!

У једном од присутних, неком Авдији-аги, бес је све више растао. Најзад је скочио и почео да се заклиње како ће следећих дана ухватити Карађорђа и довести га везаног у Паланку. Турци око њега живнуше јер је Авдија био добар мегданџија. Обећали су му и награду. Одмах су међу собом сакупили 2.400 гроша и предали Сали-баша на чување. Једини који је одвраћао Авдију од ове лудости био је Сали-баша. Упозоравао га је да ће се љуто осрамотити.

Дајте пракљачу!

– Ама, људи, није шалити се! – говорио је окупљеним Турцима. Но, то је Авдију још више распаљивало.

– Што Авдија науми, то и учини! Унео се Сали-баши у лице. – Разумеш ли ти то?!

Авдија је одржао реч. Сутрадан зором већ је био на коњу и у пратњи водича грабио према Тополи. На Карађорђево имање је стигао баш кад је овај завршавао неки посао око јагањаца. Сакрио се иза вајата и притајио. Када је Карађорђе опрао руке и ушао у кућу да руча, он бану у двориште и повика:

– Хеј, каурине! Изађи да ми покажеш пут!

Карађорђе се појави на кућном прагу, одмери Турчина и мирно рече:

– Иди с Богом! Шта ћу ти ја кад имаш очи!

– Изиђи, бре! – цикну Авдија на Карађорђа.

Карађорђе се смрачи и крену према Авдији. Гледао га је право у очи. Када је дошао до Авдије, овај га ухвати за рамена али се Карађорђе отрже, шчепа Турчина за појас, одиже га од земље и тресну о ледину. Авдија је покушао да устане но Карађорђе је био бржи.

Батине су пљуштале по несрећном Турчину као киша. Да би га још више понизио, Карађорђе је наредио женама да му донесу пракљачу па је наставио њом да лупа по Авдији као по врећи.

Хвалисави мегданџија се једва ишчупао. Разоружан и без коња побегао је главом без обзира. Карађорђе је знао да је отишао у Крагујевац и да ће га оптужити муселиму, турском среском начелнику. Иако је Карађорђе имао од везира писмени документ којим му је било све опроштено за оно што је учинио Турцима, није био сигуран у муселимово поштење. Зато је одмах појахао коња и, водећи за собом и Авдијиног, кренуо и он тамо. Надао се да ће стићи у Крагујевац пре Авдије и испричати муселиму праву истину. Јер, било је то време безвлашћа и велике моћи аге и бегова.

Глас о Авдијином неславном мегдану брзо се пронео Тополом. Карађорђеве комшије, њих око двадесет пет, схватили су да је Карађорђе у невољи и да му муселим неће веровати да је био нападнут у својој кући. Желећи да помогну пријатељу кренули су и они у Крагујевац. Журили су да стигну први јер би муселим двадесет петорици домаћина понајпре поверовао. На жалост, закаснили су. Када су стигли код муселима, сазнали су да је Карађорђе стигао пре њих, али да га је муселим, као што су и претпостављали, стрпао у затвор.

Правда за све

Тополци су убеђивали муселима да је затворио невиног човека, али узалуд. Муселим није хтео ни да чује о Карађорђевом пуштању.

Задесило се ту и неколико виђенијих Срба, Ћира из Врбице, кнез Јовица из Кнића, кнез Милија из Светлића, који су познавали Карађорђа и гарантовали за њега. Најупорнији је био Ћира.

– Кнеже, Ћиро, – плану на крају муселим – ходи ти седи овде, а ја ћу устати кад све тако лепо знаш!

Међутим, лукави Ћира се никако није дао.

– Није мени дао Бог да ту седим већ теби! – одговорио је Ћира. – И частити везир зна Карађорђа. Неће ти бити лако ако чује да си га затворио без кривице!

Виде муселим да се ствар запетљава и да неће на добро изаћи. Пошао је да размишља о Карађорђевом пуштању, али изненада бану сав изубијан Авдија-бег и још с врата поче да оптужује Карађорђа. Муселим се поново разгневи.

– А што ви, Тополци, држите хајдука Карађорђа? – упитао их је љутито.

– Није он хајдук! – потврдише у један глас они. Ако је такав, ено ти наших двадесет пет кућа па терај у ропство. Он је орач и копач као ми, али Авдија и њему слични не дају нам да радимо поштено.

Муселим их је гледао неколико тренутака и гладио браду. Најзад је одлучио.

– Дајте сто гроша откупа, па нека иде и мирује!

Кад је Авдија видео да ће остати без оружја и коња, упитао је муселима шта ће бити с њим.

– Ти си своје добио! – одговорио му је овај и брзо стрпао у џеп новац који је добио од Тополаца.

М. С.

Илустровао Брана Јовановић

Илустровао Ненад Мирковић

ЛОВ У КАНАДСКИМ ШУМАМА

ГРИЗЛИ СЕ СРУЧИО НА МЕНЕ

ЗВЕР ЈЕ БИЛА ВИСОКА ЧЕТИРИ МЕТРА И ТЕШКА ГОТОВО ЈЕДНУ ТОНУ

Бил Браун је један од многих ловаца који, додуше за велике паре, помажу богаташима да опробају срећу у лову на крупну дивљач. Крстарећи дивљим шумама канадске провинције Британске Колумбије доживео је многе опасне сусрете, али ниједан лов није запамтио као онај од 18. октобра 1978.

Џорџ Ричардсон, богати амерички индустријалац из Џорџије наумио је да одстрели гризлија, животињу која суверено влада овим пространствима. Двојица ловаца су се улогорили у малој брвнари коју су ко зна када подигли ловци. Прва два дана нису имали среће. Неколико пута су наишли на отиске медвеђих шапа у влажној земљи, али су били сувише стари да би им помогли.

Џорџ је трећег дана већ почео нервозно да хукће док су се смуцали кроз шуму без успеха. А онда, у сумрак, наишли су на нешто што би могло да буде путоказ: на једној чистини усред шуме угледали су лешину северног јелена око које су се видели многи крупни трагови гризлија. Бил је оценио да је јелен страдао дан раније, па је постојала могућност да се медвед врати, а то је прилика за њих.

Заседа на дрвету

Одлучили су да се сместе у крошњу оближњег дрвета и ту у заседи дочекају гризлија, ако се уопште врати. После неколико часова чучања почели су да дрхте од хладноће иако су били топло обучени.

Џорџ је опет постао нестрпљив и таман кад је заустио да каже Билу да би најбоље било да се врате у брвнару, овај му је руком дао знак да ћути. Џорџ је још једном погледом пажљиво претражио чистину коју су осматрали, и тек тада кроз мркли мрак запазио нејасну крупну сенку која се нечујно кретала око лешине. Подигао је свој карабин у висини очију и прислонио га на раме спреман да пуца.

Следећег тренутка Бил је, да би му помогао, упалио јаку батеријску лампу и уперио сноп светлости у звер. Оно што су њих двојица тада угледали зауставило им је дах и следило крв у жилама. Десетак метара од њих, усправљен на задње шапе, стајао је огроман гризли. Осетивши опасност, очима је просто стрељао ловце на дрвету. Мотрење је трајало само часак, а онда се Џорџ одлучио: нанишанивши на брзину у широке груди медведа повукао је обарач. Пуцањ је нарушио ледени мир шуме. Звер се на тренутак згрчила, остајући усправљена, а затим ужасно крикнула и поскочила, да би већ следећег тренутка посрћући заграбила кроз шуму. Бил је, схвативши да животиња није смртно рањена, испустио лампу и одмах пуцао у сенку која је хитала у окриље мрака. Још један урлик и медвед се изгубио.

Знали су да рањену звер треба што пре наћи и докрајчити, али би трагање за рањеним гризлијем ноћу, кроз непознату шуму, било равно лудости. Идући према брвнари чврсто су стезали карабине и трзали се на сваки шум. Ту су заложили ватру, мало поразговарали и одлучили да одспавају неколико часова до зоре. Сан им није долазио на очи. Ко зна да ли негде око брвнаре не тумара рањени гризли? А зидови брвнаре били су сувише трошни да би им уливали сигурност. Неколико пута те ноћи чули су дивље урлике звери из даљине и, помишљајући да би то могао да буде „њихов медвед", само су чвршће стезали оружје.

Ноћ је, ипак, прошла мирно. После доручка одмах су се упутила ка месту где су претходне ноћи чекали гризлија. На чистини су нашли обилне трагове крви. Бил је по њиховој боји закључио да је звер погођена у неку артерију, да је тешко рањена и да није могла далеко.

Ничега се не сећам!

Опрезно су закорачали у густу шуму. Прешли су можда тек триста метара. Шума као да је престала да живи, није се чуо никакав шум осим њихових корака. Напетост је расла и готово да су већ на себи осећали поглед скривене звери која вреба.

Траг крви је још једном водио у густо шипражје и Бил се тихо одвојио удесно да би у случају потребе обојица могли да пуцају. Џорџ је наставио право и, само што је закорачио у папрат, пред њим је муњевито, уз страховит урлик, почео да се усправља рањени гризли. Истовремено је подизао десну шапу намеравајући да удари ловца.

Пуцњи Џорџовог и Биловог карабина сложили су се у један. Звер се већ усправила у тренутку кад су пуцали у њу а онда, заставши некако чудно у покрету, кренула напред и поклопила Џорџа. Бил је у међувремену стигао да репетира пушку и испали још један метак. Поново је убацио метак у цев и почео опрезно да се приближава чудној гомили. Ни звер, ни човек под њом, нису давали гласа од себе.

Пришавши сасвим близу Бил је закључио да је звер мртва. Викнуо је: „Џорџ!" Ништа. Затим је дохватио његову десну руку, једини део Џорџовог тела који је вирио испод медведа, и опипао било. Срце је куцало.

Употребивши неколико дрвених полуга, после пола часа успео је да извуче онесвешћеног Џорџа испод медведа. Измасирао га је, полио водом из чутурице. Овај је отворио очи, пришао мртвој животињи и, видевши колико је велика, опет пао у несвест преко свог трофеја. Бил га је још једном освестио: био је само мало угруван али без иједне огреботине. Онда су обојица пришли гризлију дугачком тачно четири метра и тешком око хиљаду килограма.

Џорџ се са својим трофејом вратио кући и зарекао да више никада не иде у лов јер човек два пута у животу не може да има толико среће. И данас се најежи кад га понекад пријатељима покрај камина, гледајући у крзно које делује застрашујуће, прича:

– Корачао сам кроз жбуње, а онда када сам, чини ми се, био најмање спреман, он се појавио. Било је то језиво изненађење. Био је удаљен само пола метра од мене. Искезио је раље и ја сам видео само његове огромне очњаке како јуре према мојој глави. Не знам како сам се снашао, нисам ни имао времена да се уплашим. Само сам мало померио пушку навише и пуцао без нишањења. Уосталом, он је био испред мене и заклањао ми видик. Никако нисам могао да га промашим. Више се ничега не сећам...

З. Лазаревић

ХИТ

РЕКОРДИ

Најдужи забележен боравак на листи најпродаванијих ЛП плоча „The Sound Of Music": 317 недеља, а са каснијим доласцима и одласцима саставио укупно 381 недељу. Веровало се да тај рекорд никад неће „пасти", али сада је то доведено у сумњу: Митлоуф је већ 320 недеља на топ-листама захваљујући свом првом „Bat Out Of Hell".

ПРИМЕРИ

СОЛИДАРНОСТ СА СВИХ СТРАНА!

Енглески састав Бенд еид, састављен од многих популарних певача и музичара, са плочом „Да ли знају да је Божић" унео је преко осам милиона енглеских фунти у фонд за гладне у Етиопији. Тај пример није остао усамљен; амерички музичари одмах су се упустили у сличан подухват. Лајонел Ричи и Мајкл Џексон написали су песму „Ми смо свет" и позвали тридесетак чувених колега (Брус Спрингстин, Хол и Оутс, Тина Тарнер, Боб Дилен, Смоки Робинсон...) да узму учешћа у снимању песме. Продуцент плоче је ненадмашни Квинси Џоунс. Одлучили су да њихова плоча не изађе на тржиште док енглеска песма у потпуности не „обави свој посао". Прве прогнозе говоре да се од нове акције очекује око 35 милиона долара.

Истовремено, на Јамајци је оформљена група од најбољих реге музичара. Они су отпевали песму „Земља Африке" која је побудила такође велико интересовање. У овој добротворној акцији учествовали су Рита Марли, Грегори Ајса, Трд Ворлд и Стил Пулс. Ово није крај. На лето се планира концертни спектакл који би се истовремено одржавао у Лондону и Њујорку а преносиле би га телевизије целог света, затим једна видео-касета...

Музика је показала да има значајно место у мисији хуманости.

ЈЕДНА БИОГРАФИЈА

БРАЈАН АДАМС

новембар 1959 – Рођен у Кингстону, држава Онтарио у Канади.

1976 – Брајан свира у разним клупским бендовима са малим успехом.

1977 – Адамс се упознаје са бубњарем Џимом Валансом, па њих двојица започињу ауторску сарадњу. За нови материјал заинтересоване су и групе Loverboy, Kiss, Buchman-Turner Overdrive.

1979 – Potpisan je ugovor sa disko-kućom A&M i snimljen prvi singl „Let Me Take You Dancing".

фебруар 1980 – Први албум једноставно назван „Bryan Adams" објављен је под A&M етикетом. Адамс окупља бенд и креће на турнеју од четири месеца по САД и Канади.

јун 1981 – Други албум „You Want It – You God It" у продукцији Адама и Боба Клирмаунтина. Плоча садржи и песму „Lonely Nights" стару Аданс/Валанс композицију коју је пре тога певао Јан Лојд.

1982 – Већи део године Брајан проводи на турнејама отварајући концерте за Кинксе, Loverboy и Foreigner и спремајући материјал за наредни албум.

јануар 1983 – Адамс издаје свој трећи ЛП „Cuts Like Knife". Први сингл са ове плоче је његова сопствена верзија „Straight From The Heart", песме коју је прославила верзија певачице Бони Тајлер.

март 1983 – Турнеја по Америци где Адамс свира испред групе Journey.

јун 1983 – „Cuts Like Knife" постаје његов први златни албум, да би пар месеци касније, прешавши тираж од милион примерака, освојио и платину. Почиње Брајаново прво „живо" представљање европској публици.

децембар 1983 – После турнеје по Јапану укупан број концерата током ове године износио је 283. Музичка индустрија обасула је Брајана многобројним наградама.

фебруар 1984 – Турнеја по Аустралији, Новом Зеланду и Хавајима са групом Police.

март 1984 – Почиње снимање нове плоче у Ванкуверу.

август 1984 – После свог концерта у Ванкуверу Тина Тарнер се придружује Брајану у студију и пева с њим дует „It's Only Love".

септембар 1984 – Музика за филм „Teachers" садржи две Адамс/Валанс композиције: „Teacher, Teacher" и „Edge Of Dream" које изводе група 38 Special и Џо Кокер.

новембар 1984 – Објављен је албум „Reckless" поново у продукцији Адамса и верног сарадника Боба Клирмаунтина. Први хит са плоче зове се „Run To You". Упоредо је издата и видео касета коју је режирао Стив Берон.

децембар 1984 – Адамс и његова група коју чине Кит Скот (гитара), Дејв Тејлор (бас), Пет Стјуард (бубњеви) и Џони Близ (клавијатуре) креће на велику светску турнеју са почетком у Чикагу последњих дана године.

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

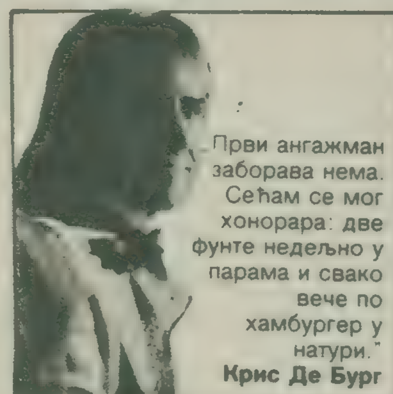
[illegible] именом. Тек када су до-[illegible] мењали су нази-[illegible] The [illegible] ве и... [illegible] Deltas су израсли у [illegible] Boys. Tom & Jerry су [illegible] Grateful Dead.

ИЗ ПРОШЛИХ ДАНА

Сећате ли се времена када је свет био збуњен пред модом званом „панк"? Две водеће групе тог шока биле су Секс Пистолс с једне и Рамоунс са друге стране Атлантика. Овде видимо овековечен сусрет водећих личности тих квартета: Џони звани Трули и Џони Рамоне познати као „Незашивено колено". Данас су Пистолси далека прошлост а њихови амерички вршњаци и даље важна садашњост.

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

„Први ангажман заборава нема. Сећам се мог хонорара: две фунте недељно у парама и свако вече по хамбургер у натури."
Крис Де Бург

АФЕРЕ

СКАНДАЛ ИЗ АРХИВЕ

„То чиним због части и документарисања блуза као уметничке форме али и заштите свих који стварају ову музику од бескрупулозних лопужа". Тим речима је Вили Диксон објаснио покретање поступка против свих (преживелих) чланова групе Лед Цепелин тврдећи да су они направили песму „Whole Lotta Love" „непристојно копирајући" његову песму „You Need Love". Пред судом у Њујорку познати блуз уметник из Чикага извео је музиколога „на гласу" који тврди како је „песма Цепелина у звуку и духу преузета од Мади Вотерса који је први интерпретирао на плочи Диксонову ствар".

Свако се бори за своје право и образ, али шта је натерало Диксона да Пејџа, Планта и Џона тужи после пуних 16 година од „плагијата", тешко је схватити упркос уводног објашњења.

СВЕ ПЛОЧЕ

URIAH HEEP

„Very Heavy, Very Humble" (Bronze, 1970)
„Salisbury" (Bronze, 1971)
„Look At Yourself" (Bronze, 1971)
„Demons & Wizards" (Bronze, 1972)
„Magican's Birthday" (Bronze, 1972)
„Live!" (Bronze, 1973)
„Sweet Freedom" (Bronze, 1973)
„Wonderworld" (Bronze, 1974)
„Return To Fantasy" (Bronze, 1975)
„Best Of..." (Bronze, 1975)
„High & Mighty" (Bronze, 1976)
„Firefly" (Bronze, 1977)
„Innocent Victum" (Bronze, 1977)
„Fallen Angel" (Bronze, 1978)
„Conquest" (Bronze, 1980)
„Abominog" (Bronze, 1982)
„Head First" (Bronze, 1983)
„Equator" (CBS, 1985)

Плоче групе Uriah Heep у нашој земљи је до сада објављивао загребачки „Југотон"

ЧУПАВЦИ И ЋЕЛАВЦИ

[illegible]

Геолози проучавају пукотину на ивици долине Данакил

КАКО СЕ МЕЊА ЛИЦЕ ЗЕМЉЕ

АРАБИЈА БЕЖИ

Раселине које опасују Арабијски и Анадолски блок. Стрелице означавају правац кретања ових блокова

ОГРОМНО ПОЛУОСТРВО ПОМЕРА СЕ И ОДНОСИ И ДЕО АФРИЧКОГ КОНТИНЕНТА

Пре извесног времена у Етиопији, дуж главног пута од Асмара до Адис Абебе, појавила се пукотина ширине 80 центиметара а још 1979. земља се, између Аденског залива, код Џибутија, и језера Асал у унутрашњости, отворила за више од 20 метара! Нема сумње – Арабијско полуострво „бежи", клизи према Турској као огроман блок повлачећи и повелико парче Африке.

Највеће, досад забележено, померање Земљине коре било је за Ђорђа Маринелија, професора геотермије на универзитету у Пизи, прилика да на лицу места провери тектонску теорију о огромним блоковима Земљине коре (њих двадесетак) који пливају на течном језгру – померају се и изазивају земљотресе.

Заједно са вулканологом Франком Барберијем и осталим члановима екипе већ седам година проучава депресију звану Данакил у Еритреји близу Црвеног мора, затим Јорданску долину и западну обалу Арабије. Истовремено проверава могућности коришћења геотермичке енергије или подземне топлоте, преко потребне Етиопији и малој републици Џибути.

Пукотина која дели арабијски блок од околних блокова почиње у долини Бека у Либану и преко Јорданске долине у Израелу излази на Црвено море. Протеже се према југу до града Масаве на обалама Африке а онда се у долини Данакил сусреће са другом пукотином која долази преко Аденског залива. Ова друга пукотина у ствари је завршетак раселине која се хиљадама километара пружа преко Индијског океана. Процеп дубине преко седам хиљада метара досеже све до течног језгра Земље.

Збогом, Персијски заливе!

Географски лик овог дела Земље биће потпуно измењен: Црвено море и Аденски залив кренуће за Арабијом. Црвено море ће се поделити а Персијски залив потпуно затворити.

Када?

Проћи ће до тада милиони година. Међутим, пошто се главна пукотина протеже у унутрашњост Африке, према Рудолфовом језеру и језеру Њаса, овај део континента већ је почео да се одваја и на том месту рађа се нови, четврти океан! (Забавник је о томе писао у броју 1593 из 1982. године).

У ствари, утврђено је да се Арабијско полуострво покренуло још пре 30 милиона година кад је било саставни део Африке и кад Црвено море још није постојало. Да се наставило померање у првобитном правцу, оно би се потпуно одвојило од Африке. Али, пре два и по милиона година кретање је променило правац. Стара пукотина се затворила и ближе западним обалама Арабије појавило се мноштво мањих раселина из којих је покуљала лава... Вулкански талог је у међувремену пресекао везу између Црвеног мора и залива Данакил на афричкој обали. Залив је временом претворен у пустињу која данас лежи 150 метара испод нивоа мора, покривена сољу уместо песком, и то у слоју дебелом неколико километара. Ту су, као доказ за овакву тврдњу, пронађени остаци коралног гребена и једна камена секира коју је некад давно користио палеолитски човек.

Паклени обруч

Ако се кретање арабијског блока настави садашњим темпом – просечно три центиметра годишње – за неколико векова пући ће вулкански нанос који је својевремено преградио море и вода ће се опет вратити тамо где је некад била. (Тридесетих година људи су размишљали о томе да се ова природна препрека силом сруши и да се поново створи Данакилско море које би околним областима подарило нешто блажу климу.

На арабијски блок са свих страна будно пазе групе геолога. Иако узаврела лава дуж раселине чини неку врсту пакленог обруча а земља при сваком јачем покрету подрхтава, размишљају о томе како да се искористи геотермичка енергија – огромна топлотна снага из утробе Земље неопходна неким околним земљама, нарочито републици Џибути која тренутно користи најскупљу енергију – добија је преко дизел мотора за које гориво увози из Француске.

Кажу да би механизам за коришћење геотермичке енергије био прилично једноставан. Прво би требало пронаћи у мору место где је концентрисана већа количина загрејане воде, бар до 200 степени Целзијусових, а онда са површине до тог места спустити цев кроз коју би излазила пара и стварала довољан притисак за покретање турбина електричне централе. Енергија би била потпуно бесплатна и, практично, неисцрпна.

Д. Варагић

ВЕРА У СЕБЕ

ПОНОВО НА ВРХУ

КАРИН МЕКГРЕГОР ЈЕ ОПЕТ ДОШЛА НА МЕСТО С КОЈЕГ СЕ СТРМОГЛАВИЛА

Илустровао Ненад Милићевић

Била сам у коми и прикључена на апарате за одржавање живота шест недеља. Мада ми се памћење увелико вратило саме несреће се не сећам. Све што знам испричали су ми други – каже тридесетчетворогодишња Карин Мекгрегор

– Отишла сам с пријатељима на излет. Падала је киша. Земља клизава, а ја неопрезна. Петнаест метара сам летела, онда треснула о литицу и још петнаест метара се котрљала и тумбала до подножја стрмине

Смрскала сам карлицу и оба лакта, једна страна тела ми је парализована. Била сам у дубокој коми

У болници су ме ставили у челична плућа, али пошто је мое стање било тако безнадежно свештеник ми је, према нашем обичају, очитао последњу молитву

Моји родитељи су одмах допутовали, што ја нисам знала. Недељама је било неизвесно хоћу ли преживети. Мајка је стално била поред мене. Непрестано ми је причала покушавајући да ме ишчупа из коме

Ја сам, ето што је иронија судбине, по занимању физиотерапеут. Радила сам у болници и помагала људима који су у саобраћајним несрећама повредили мозак. Живот је понекад као прича

Кад сам дошла к себи пребацили су ме у другу болницу где сам отпочела са физиотерапеутским вежбама. Све је било као у магли. Пријатељи су долазили да ме обиђу, а ја никог нисам могла да препознам, за мене су сви били странци

Временом сам стала на сопствене ноге. Корачала сам помажући се троножцем

После шест месеци опет нова болница. На реду је била рехабилитација. Тада сам схватила шта ми се десило и шта све треба да прегрмим да бих опет живела као сав нормалан свет

Адриан Бејн, хирург, рекао ми је да су потребне две операције – једна да исправи руке и друга да доведе у ред лево стопало. У то време још сам била у шоку и нисам ништа говорила, али увек ћу се сећати шта ми је доктор Бејн рекао. – Поштуј своје способности! – говорио је. – Важно је оно што можеш, не оно што не можеш! Много ме је охрабрио и помогао ми.

Опоравак је почео тек после тих операција. Прошла је скоро година, а ја сам се ужасавала помисли да напустим болницу

На крају сам попустила, чак ме је и особље наговарало, и отишла кући. Сваког дана вежбала сам да корачам уз помоћ штапа кријући се да ме нико не види. Желела сам да будем сама

О томе да ћу поново моћи да радим нисам ни сањала. Снове о венчању и срећној породици дубоко сам покопала. Шта је био мој живот?, Вежбање, само вежбање. Временом ми је било све боље. Почела сам и да радим свој стари посао, наравно

Све то дешавало се у Сандерленду. Онда сам се преселила у Њукастл. Тамо сам октобра прошле године упознала Елистера Мекгрегора, окорелог нежењу. Љубав на први поглед! Он је старији од мене, има четрдесет и три, хоби му је планинарење

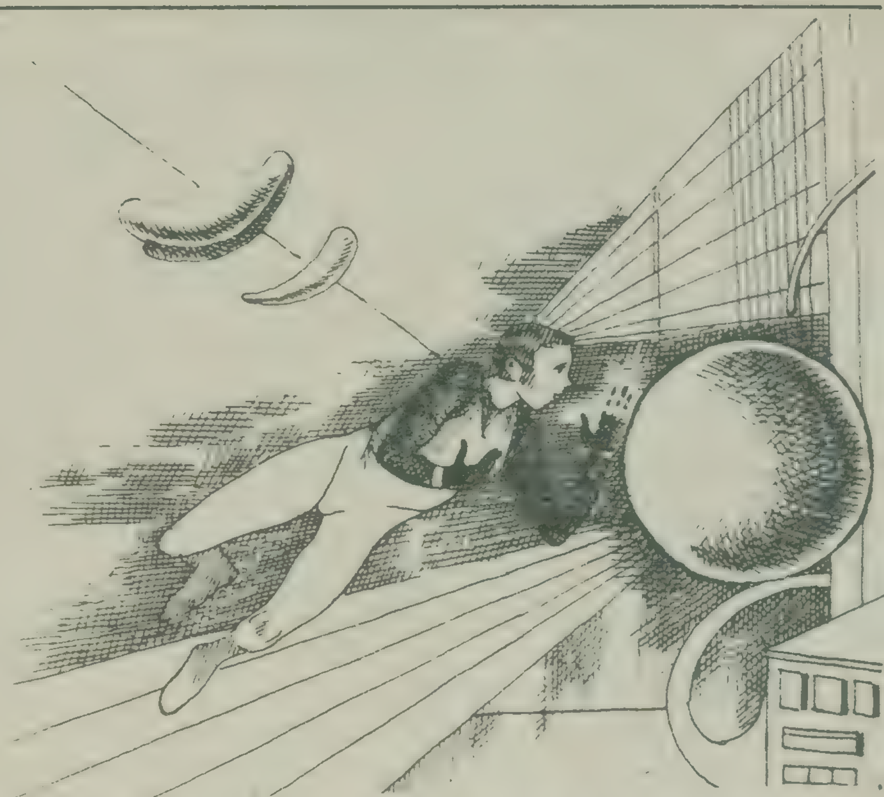
Свуда идемо заједно. Били смо чак и тамо на месту несреће – каже Карин и показује једну фотографију. Осмехује се: – То је то место. Одатле сам пала Елистер и ја недавно смо били тамо и сликали се. Заиста ми је требало времена да се после пада поново успењем. Али, главно је да сам успела"

Карин Мекгрегор

ЈАНУШ ЗАЈДЕЛ

ПРИВИЂЕЊЕ

Отворио сам врата кабине за спавање. Кирс је лежао на висећој постељи привезан за њу сигурносним каишевима. Замало да се насмејем: личио је на играча шпанских игара утегнутог у појасу. Сетио сам се како је на једној од наших првих експедиција такође заспао одмах после старта. Извео сам ракету на орбиту и пошао да га пробудим, али на моје огромно запрепашћење њега није било у постељи. Стајао сам као скамењен лутајући погледом по слабо осветљеној кабини кад сам га наједном угледао: висио је као прилепљен између зида и таванице. Срећа што је цела кабина обложена дебелом гумом! Очигледно, заборавио је да прикопча појасеве или је то урадио непажљиво и, док сам ја маневрисао ракетом, испао из постеље. Међутим, то му уопште није сметало да спава чврстим сном блаженог израза лица. Укључио сам магнете на своје ципеле, полако му пришао, ухватио га за рамена и протресао их. Почео је да се извија као риба на сувом при чему је, онако плутајући по ваздуху, изгледао крајње комично, док се најзад није пробудио. Кад год се сетим те сцене, могао бих да се смејем као луд.

Наш свемирски брод, прилично мали и стари теретњак, није имао много шта од оних уређаја, који, рецимо, чине живот далеко угоднијим на путничким бродовима. Највише нам је сметало што није имао вештачку силу теже. Чим би се искључили мотори, морали смо прелазећи из пилотске у кабину за спавање, да користимо магнетне ципеле.

Кирс је био неописиво расејан и због тога сваки час упадао у немогуће ситуације тако да су се у свим свемирским станицама препричавали вицеви чији је главни јунак био он. Наравно, већину од њих „лансирао" сам ја. На моју срећу, Кирс, иначе један од најбољих пилота на линији Земља – Марс никада се није наљутио на те шале. Ипак, осећао сам да једва чека прилику да се мени нешто слично деси, па да најзад изравнамо рачуне.

Овог пута, како сам већ рекао, Кирс се обезбедио за спавање. Затворио сам врата кабине и алуминијумским степеницама почео да се пентрам дуж осе ракете у правцу њеног носа. При тежи од два „г" то није нимало лако. У модерним космичким бродовима инсталирани су лифтови а овде мораш сам да вучеш својих дуплираних 75 килограма масе пуних 35 метара „увис". Оба појма, и „нагоре" и „тежина" тела овде, природно, одређују правац и величина убрзања.

Док сам се, као и обично, одмарао на пола пута, помислио сам с осећањем самосажаљења: „Кад ће већ једном да пошаљу у старо гвожђе ову скаламерију и дају нам пристојан брод?"

Верући се даље прошао сам поред бледих лампица које су обележавале округле прозорчиће складишта за терет и излазне коморе. Врата пилотске кабине налазила су се на крају ходника, тачно изнад моје главе. Отворио сам их и минут касније већ сам седео у пилотској фотељи. Требало је да смањим убрзање и преведем брод на нормалан лет. Обично се овај поступак изводи без проблема: успоравање мотора, затим оштар заокрет, корекција курса и готово. Разуме се, дешавало се да се на тренутак појави и који сувишан „г", али тако се маневар изводи најпростије а и најбрже. Овог пута наредили су нам да будемо пажљиви док мењамо убрзање јер смо за истраживачку станицу превозили терет – ваљда неке инструменте и уређаје осетљиве на ударе. Имајући то на уму трудио сам се да команде ручице повлачим што пажљивије, али, како то обично бива кад гледаш да нешто урадиш што боље – а ракета је уз то стара и расклиматана – тако сам и ја сада допустио себи да направим малу грешку – ракета је кратко али јако задрхтала, а затим још два пута тргла док нисам успео да је вратим на жељени правац.

Мотори су заћутали – ишли смо већ такозваном балистичком путањом. Проверио сам још једном је ли све у реду, а затим устао из командне наслоњаче. Следећих неколико часова овде више нема шта да се ради. Укључио сам магнетне ђонове и изашао у ходник затворивши иза себе врата пилотске кабине. Били смо у бестежинском стању и могло је сасвим лако да се хода по челичним зидовима, цилиндричног ходника. Идући према задњем делу брода сваки час сам се спотицао о поклопце округлих прозорчића и бесно гунђао: „Зашто, до ђавола, у ходнику нема ни пристојног осветљења? Штедња енергије?! Није него. Ако нас то не спасе... „У том тренутку моја лева нога изгубила је ослонац и упала у некакав отвор. „Крис опет није повукао ручицу и затворио прозорчић" – помислио сам бесно. „Могао сам и ногу да сломим."

Љутито сам повукао ручицу, затворио прозорчић и наставио даље опрезно осветљавајући пут батеријском лампом.

У једном тренутку, кад сам подигао поглед према дубини ходника, нешто је засветлуцало. Управио сам сноп светлости у том правцу и стресао се. Дуж леђа су ми пролетели ледени жмарци. Тамо напред светлуцала је сребрна лопта величине осредње лубенице. Све је било толико неочекивано да сам остао неколико тренутака непомично зурећи у то светлеће привиђење. Сетио сам се прича о тајанственим бићима која су успевала да се пробију на свемирске бродове. Угасио сам лампу. Тамо где је стајала лопта само су светлуцали пригушени одблесци лампица. Лопта је одражавала светлост као површина огледала.

„Шта ли је то? И одакле је стигло?" грозничаво сам размишљао. Никаквог одговора. По глави су ми се врзмале само некакве глупе асоцијације од којих ми није било нимало лакше. Једном сам чуо – чини ми се од Келтона – нешто о „сребрној кугли" која је пратила брод у Појасу астероида... Сећам се да сам тада помислио: глупости!

Пришао сам лопти на мање од пола метра и поново укључио батерију. Заслепио ме сноп одбијене светлости. Колена су ми клецнула. Са лопте ме гледало чудовишно изобличено лице.

Одскочио сам уназад. На раздаљини од неколико метара кугла је блистала као и раније одбијајући светлост батерије. Тог часа ми је синуло да је страшило које ме је гледало из лопте само одраз мог сопственог лика у напуклој површини огледала. Бесан на себе што сам дозволио да ме обузме паника одлучио сам да се рехабилитујем у својим очима. Храбро сам пришао светлуцавој лопти. Немирно је подрхтавала и, како ми се учинило, мало се помакла. У сваком случају, није показивала никакве непријатељске намере и то ме донекле охрабрило.

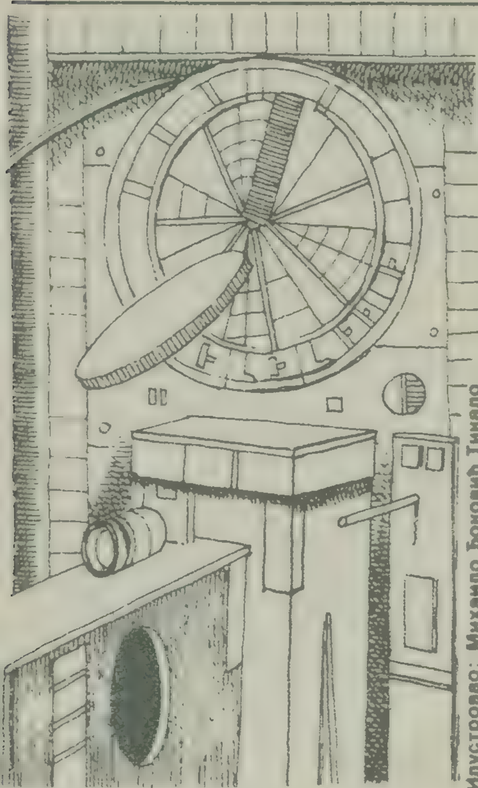
Лопта је и даље лебдела у висини мога лица – идеално глатка, тајанствено светлуцајући... Опрезно сам јој приближио руку и додирнуо је кажипрстом. Прст је пропао у нешто хладно и клизаво. Брзо сам повукао руку. Као увређена мојим „нападом" кугла се изненада залелујала и променила облик. У исто време лено је кренула у правцу који јој је дао додир мог прста – у мртвој тишини отпливала је у дубину мрачног ходника. Пратио сам је светлошћу џепне лампе. Кад је допловила до краја ходника, лопта се за тренутак спљоштила ударивши о зид а онда, као да се спрема на скок, меко се одбила од њега и поново кренула према мени. Немирно је пулсирала. Пловила је право на мене, на изглед равнодушна, али мени се чинило да ће ме... баш сад напасти! Стајао сам непомично. Она је и даље ишла према мени. Метар... пола метра... већ су је само центиметри делили од мога лица. Измакао сам се тек кад ми је готово додирнула нос. На лицу сам осетио хладан додир који сам махинално покушао да обришем надланицом. Лопта је пролебдела поред мене као да ме не примећује... Сад је пловила према носном делу ракете.

„Јесам ли добро затворио улаз у пилотску кабину" – помислио сам са страхом. „Ако се она пробије до команди..."

У том моменту постао сам свестан нечега: па ја, без икаквих основа, овај чудан предмет сматрам за живо биће које још уме свесно да делује!

Баш сам луд! Па она до сада, није у ствари, урадила баш ништа.

Ипак, за сваки случај, нисам је испуштао из вида. Стајао сам крај врата излазне коморе. Проверио сам систем затварања. Све је било у реду. Одавде није могла да стигне... Како

Илустровао: Михаило Ђоковић Тикало

се она створила у затвореној ракети?!

– Е, сад је доста! – помислио сам и повукао засун с унутрашњих врата коморе. Отворила су се без икаквог звука. Ушао сам у комору и почео да навлачим космички скафандер.

Док сам журно закопчавао ципеле, бацио сам поглед у ходник. Одбивши се од врата пилотске кабине лопта је бешумно летела назад. Већ се налазила сасвим близу. Искочио сам у пролаз и зауставио се крај супротног зида. У тренутку док се кугла налазила између мене и врата излазне коморе ударио сам је рукавицом. Осетио сам како наилазим на лак отпор, као да сам опалио шамар пихтијама... Лопта је полако упловила у комору, ја сам ускочио за њом и чврсто залупио врата за собом. Неколико пута ударила је о зидове излазне коморе као миш који је упао у мишоловку. Отворио сам спољна врата, обема рукама ухватио клизаву и некако полужитку куглу и изгурао је из ракете. Намагнетисане ципеле припиле су се уз челик космичког брода, сигурносно уже затегло се запетљавши се на неколико места... Дуго сам остао у недоумици. Одједном, стиснувши лопту, не баш претерано јако, осетио сам како се она – стврднула. Пустио сам је из руку и у наступу крајњег беса шутнуо је тешком ципелом. Моја нога се одбила од лопте, осетио сам оштар бол у прстима. Кугла се лагано удаљавала од ракете. Њена је маса, вероватно, била далеко већа него што сам мислио.

– Нека те ђаво носи! – викнуо сам за њом претећи јој песницом.

Пошто сам се коначно спасао тајанственог посетиоца, вратио сам се у ракету. Док сам скидао скафандер, покушао сам себи да објасним шта се у ствари догодило... Морао сам да признам да ме појава предмета (или бића?) у херметички затвореном свемирском броду избацила из равнотеже. Али, кугла ме није нервирала због свог изгледа или понашања. Уосталом, заиста се понашала као мртво тело... Разлог за моје узбуђење било је већ само њено присуство. Нисам могао да се смирим док не објасним себи шта је она, у ствари, одакле је дошла. Већ сам пожалио што сам нервима пустио на вољу и избацио је из ракете...

„Необјашњиве ствари нервирају човека који је навикао само на стандардне ситуације!" – покушао сам да филозофирам враћајући се ходником у кабину. Пре неколико векова човек би рекао: био је то ђаво и питање би било решено... У ствари, и ја сам се понашао као да живим у мрачном средњем веку: уместо да проблем детаљно проучим, ја сам га избацио из ракете...

Данас, кад све то посматрам кроз наслаге година које су прошле, тачно знам зашто сам тако поступио. Једноставно, осетио сам страх. Онај најобичнији... У оно време тражио сам за себе оправдање – непознато тело у ракети, ко зна шта се у њему крије... Оно може да експлодира, из њега може да искочи некакво грабљиво створење које напада космичке бродове и дави посаду...

* * *

Истога дана, пре но што ћу пробудити Кирса да му предам дежурство, обишао сам све просторије ракете. Затварач на четвртом складишту био је подигнут.

Шта то треба да значи? Зар га сам нисам затворио кад сам се спотакао враћајући се из пилотске кабине?

Ушао сам у магацин и упалио светлост. Мала просторија била је крцата сандуцима и посудама причвршћеним за зидове и под. Погледао сам по угловима да видим је ли све у реду и... добро је што нико гада није могао да види моје лице. Крај једнога зида лебдео је резервоар од пластичне масе. Био је отворен и празан, а око њега је, у ваздуху, скакутало неколико сребрнастих балона различите величине.

Читав минут стајао сам као скамењен, а онда сам почео да се смејем као луд.

Жива! Најобичнија жива коју смо заједно с другим теретом превозили на Марс. Очигледно, нисам довољно пажљиво проучио списак товара...

Кад сам, не баш најискусније, изводио маневар, тежак резервоар са живом, вероватно лоше затворен, ослободио се веза. Садржај је исцурио и кад се слио у чудовишну капљу, испловио у ходник док сам ја кочио...

Пажљиво сам загледао полугу којом се затварао округли прозорчић. Није била исправна и при најмањем стресу подизала се. А кад сам изашао из ракете, лопта се истог часа замрзла и отврднула. То је јасно. У космичкој празнини влада температура близу апсолутне нуле што мени у скафандру који се греје изнутра није ни пало на памет.

Вратио сам празан резервоар на место и причврстио га. Излазећи из магацина, сударио сам се са Кирсом:

– Све у реду? – питао је он.

Помислио сам шта би се десило да му испричам целу истину и одговорио:

– Наравно да је у реду.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ОСМОМЕРНИ МОЗАИК (ЈЕЛА И ДЕСЕРТИ)

У овој осмосмерци налазе се називи 36 разних јела и десерта који су распоређени у свим правцима осмосмерке (правац кретања даме у шаху). Када их све прецртате остаће вам 11 непрецртаних слова, која читана водоравно дају коначно решење: назив још једног веома укусног јела.

А	Ј	В	А	Р	О	Д	И	К	Р	Е
Л	Ј	А	Ф	А	К	В	И	Л	А	Н
Ц	Е	И	Ј	А	В	А	Р	А	К	Г
И	Л	Т	Б	Е	Л	Д	У	Н	Н	Л
Н	О	Е	А	А	Н	Т	В	И	Е	Е
Ш	О	Л	Е	Т	Р	А	Д	П	Д	С
А	Д	Е	П	И	Л	У	О	Е	Л	К
Д	Г	Ћ	П	И	П	И	Г	К	Е	И
Е	К	Е	П	А	Ж	Ч	Ј	С	О	С
В	Ш	Н	Ћ	А	Л	Т	Т	Е	Е	Е
О	Ч	О	У	А	П	Е	И	Н	А	Н
Г	И	Г	Л	Ћ	Н	Р	Н	Ј	У	Д
Ј	Ј	Е	Б	О	Л	А	И	Т	Е	В
А	Е	П	А	В	Е	Ћ	П	К	А	И
Т	К	О	С	Ч	О	Л	Р	С	А	Ч
Р	Р	Х	Т	О	А	Л	Т	А	Р	Ш
Е	В	О	И	К	С	Н	О	Х	М	Р
Т	И	В	Ј	Е	Њ	Ш	И	В	У	О
К	А	А	А	И	Н	У	Б	Р	А	Б
Б	У	Н	Д	Е	В	А	Р	А	И	Н
У	Д	Е	Л	А	Н	Е	Ф	Р	А	П

Попис јела и десерта:

АЈВАР ОД ИКРЕ, БАРБУНИ, БОЛА, БОРШЧ, БУНДЕВАРА, БУТЕРТАЈГ, БУХТЛЕ, ВОЛОВАН, ВИШЊЕ, ГОВЕЂА ШНИЦЛА, ГУРАБИЈА, ЕНГЛЕСКИ СЕНДВИЧ, ЈАЈЕ НА ОКО, ЈЕЛО ОД ГУШЧИЈЕ КРВИ, КАРАВАЈ, КАФА, КЕСТЕН, КНЕДЛЕ, НАЛИВКА, НУДЛЕ, ОМАР, ПАЛЕНТА, ПАПРИКАШ, ПАРФЕ НА ЛЕДУ, ПИКТИЈЕ, ПИЛАВ, ПИРИНАЧ, ПУДИНГ, СОС, СПАНАЋ, ТАТЛИЈЕ, ТЕЛЕЋЕ НОГЕ ПОХОВАНЕ, ТРИПЕ, ЋЕВАП, ЋУЛБАСТИЈА, ШОЛЕТ.

У прошлом броју објављен је осмосмерни мозаик са коначним решењем.

РЕЗУЛТАТИ НАГРАДНЕ ИГРЕ

РЕЧЕНИЦА ОД НАЈМАЊЕ СЛОВА

Да није лако бити писац и кад знаш да те на крају чека велика награда – 4 (стара) милиона за само једну реченицу – показала је и ова наша наградна игра. О томе сведочи и врло тежак задатак који је био пред жиријем у саставу: Влада Булатовић Виб, Зора Меденица и Диего Варагић. Стигло је много реченица, али већина наших читалаца као да није ни прочитала пропозиције. Неки су, опет, ову игру схватили као шалу па су само нарећали азбуку и абецеду по реду.

Петар Томец из Нове Горице, Цанкарјева 42, пажљиво је прочитао пропозиције и није се шалио. У нашу редакцију стигла је његова реченица:

– При Јакцу бом взел шест чудежних фиг (За оне који не знају словеначки она гласи: Код Јакца ћу узети шест чудесних смокава).

За седам речи Петар добија 4 (стара) милиона и прву награду.

Илустровао Љубомир Милојевић Љубец

Жири је дуго тражио реченице које би заслужиле друге награде и част да буду објављене у листу, али је на крају одустао. Једноставно, није нашао одговарајућу реченицу.

Онима који сада нису имали среће желимо да у некој од следећих игара буду успешнији.

ПОДВИГ РВАЧА МОМИРА ПЕТКОВИЋА

Илустровао Ненад Милићевић

ПОБЕДНИК С ПОВРЕЂЕНОМ РУКОМ

У МОНТРЕАЛУ НА МЛАДОГ ЈУГОСЛОВЕНА НИКО НИЈЕ РАЧУНАО

Никада није одустао – никада није посустао. И данас излази на струњачу. Храбро и одважно. Ипак рећи ће сасвим скромно:

– Помало се бојим. Није то као некада.

Довољно је навести име – Момир Петковић. Његов велики дан – 25. јул 1976.

Данас о томе прича:

– Заиста нисам ни помишљао на олимпијско злато. Кренуо сам да се борим за медаљу. Али ни то нисам смео гласно да кажем

Пут на Олимпијске игре у Монтреал 1976. био је за југословенске рваче пут у неизвесност. Нарочито за Момира Петковића. Његов тренер и селектор, данас већ покојни Љубомир Геца Ивановић је сасвим трезвено оценио ситуацију:

– Наш Петко је објективно, у својој категорији, у овом тренутку, пети на свету. Први је Мађар Хегедиш, а затим долазе остали. Али борба за олимпијско постоље увек представља нешто сасвим друго.

Тако је Момир Петковић уписан у ред оних, који могу да приреде пријатно изненађење.

Њега самог мучило је нешто сасвим друго.

– Пред сам полазак на пут повредио сам руку. Страдао ми је зглавак на левој руци. Нисам могао чак ни да тренирам пуном снагом.

Лекари су са њим имали доста посла, а тренер Ивановић је једини веровао у свог момка.

– Издржаће то Петко. Може он...

Остао је само један начин да се повреда не запази.

Повређену руку нисам стезао завојем чак ни на тренингу. То нисам смео да чиним. Да нико не би видео где ми је слаба тачка.

Тако су супарнички тренери узалуд пратили сваки Петковићев потез на струњачи.

– Стезао сам зубе и ишао из борбе у борбу. Само да не застанем.

Укупно је имао шест борби. Све их је решио у своју корист. Повреда је била залечена током боравка у Монтреалу, али...

– Поново сам се повредио пред саму финалну битку. Сада је бол био још јачи.

На супротној страни нашао се Бугарин Колев. Још једна борба, још једна неизвесност, још једно искушење.

Писац ових редова био је присутан у спортској дворани у Монтреалу. Рвање иначе није привлачило већу пажњу међу толиким спортовима. Али тога дана све је било препуно. Једва су могли сви да се сместе. Нарочито је велика гужва била у новинарским редовима.

У категорији до 82 килограма било је најузбудљивије. На младог Југословена нико није рачунао. Тренер Ивановић је само кратко рекао:

– Сребро је наше, а за злато... То ћемо видети.

Петковић је само ћутао. Леву руку придржавао је десном.

Борба је била жестока. Ивановић је скакао око струњаче и громким повицима бодрио свог изабраника. Петко је упињао последњи делић снаге. На крају добио је меч са 7:5 у бодовима.

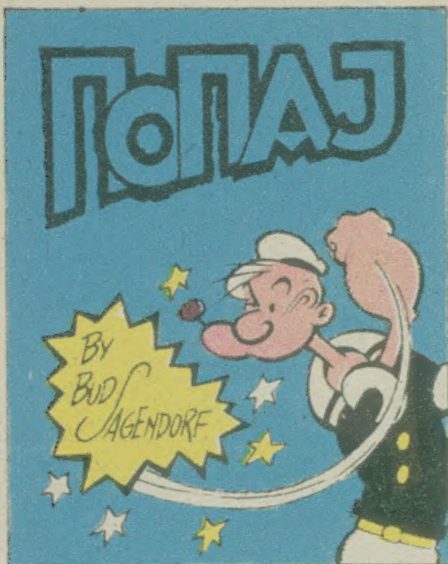
Златна олимпијска медаља за Момира Петковића. Прво злато за Југославију у Монтреалу.

– На жалост, после тога нисам имао више среће – каже данас јунак из 1976.

За оне који добро знају шта у рвању значи постати победник и олимпијски шампион с повређеном руком, Момир Петковић заслужује највеће признање.

Оно што је он постигао заиста је – подвиг над подвизима.

Стојан Протић

ПОПАЈ
BY BUD SAGENDORF

ОХ, ПОПАЈЕ, ИМАМ ЗА ТЕБЕ ВЕЛИЧАНСТВЕНУ НОВОСТ!

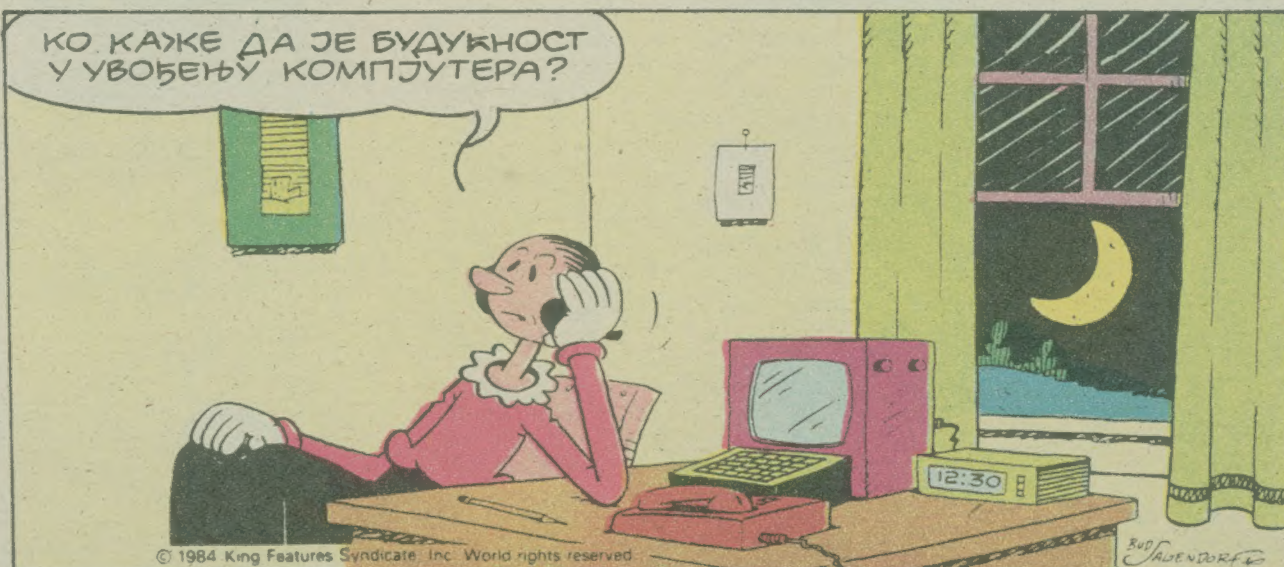

КУПИО МИ ТАТА КУЋНИ КОМПЈУТЕР!
?

И ТАКО САДА СВАКИ НАШ САС-ТАНАК МОГУ ДА ПРОГРАМИ-РАМ!
!

А ЈЕ Л' МОЖЕМО ВЕЧЕРАС ДА СЕ ВИДИ-МО?
НЕ ЗНАМ, МОРАМ ДА ПРОВЕРИМ ПРЕКО КОМПЈУТЕРА!

ОСТАВИЋУ ТИ ПОРУКУ ПРЕКО МОГ АУТОМАТСКОГ ТЕЛЕФОНА!
!

НЕ ПАДА МИ НА ПА-МЕТ ДА УГОВАРАМ САСТАНКЕ СА МА-ШИНАМА!
6/24

КО КАЖЕ ДА ЈЕ БУДУЋНОСТ У УВОЂЕЊУ КОМПЈУТЕРА?
12:30
BUD SAGENDORF

БЕОГРАД 11001 МАКЕДОНСКА 29

МАЛА ПОШТА П.ФАХ 124

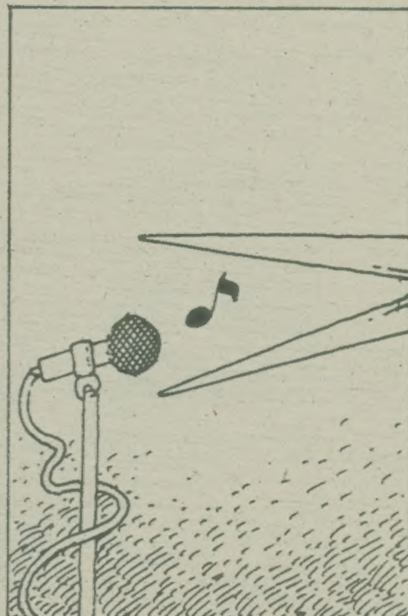

И КЛЕПЕТАЊЕ ЈЕ ПЕСМА

Дошло је пролеће, а с њим и роде које ја много волим и увек се питам због чега ове птице клепећу кљуновима.

ДАНКА ЈОВЕТИЋ
18225 Катун

Роде су сличне чапљама, али чапље могу да испуштају гласове, док су роде неме. То надокнађују звучним клепетањем кљуном, што међу овим птицама, нарочито паровима, има одређено значење. Иако више личи на штектање митраљеза, клепетање је ипак песма. Клепетањем изражавају радост кад слете у своје гнездо, кад у њега долете „супруга" или „супруг" или кад млади могу да полете. На исти начин изражава се туга ако је неко однео јаје из гнезда или ако је настрадао један од супружника. Сем овим веома речитим језиком, роде своја осећања живо исказују и јединственим покретима које најчешће изводе у гнезду: кад се пар врати кући, мужјак одмах забаци главу уназад тако да теменом додирује реп. Женка одговара истим покретима. У овом необичном плесу који изражава задовољство вратови рода су тако савијени да изгледају као сломљени.

НОВА КОСА ЗА СВАКУ ПРИЛИКУ

Интересује ме ко је и када први пут носио перику?

ГОЦЕ ВЕЛКОВСКИ
Браће Миладинов 9
97300 Охрид

За перике се знало још у старом Риму. Наиме, код богатих жена у време Римског царства постојао је обичај да брију главе и да уместо косе носе перике, које су мењале и по неколико пута дневно. Забележено је, на пример, да је царица Фаустина, жена Марка Аурелија, имала преко 300 перика.

У средњем веку перике су се готово изгубиле из употребе. Тек почетком 16. века, у време Луја XIII, оне се поново појављују. Тада их носе само жене, док у доба владавине Луја XIV, XV и XVI перике прелазе на мушке главе.

И МАЛО ЧЕЛО ЈЕ ПАМЕТНО

Да ли је тачно да су људи са великим челом интелигентнији од осталих?

ВАЛЕНТИНА АНЂЕЛКОВИЋ
Пеке Тепавчевића 19
11210 Котеж
код Београда

Интелигенција не зависи од величине и облика лобање, као што за њу није одлучујућа величина мозга. Ове чињенице су научно непобитно утврђене. Погрешно се сматра да су људи са такозваним високим челом интелигентнији од других. Иначе, интелигенција је разумност, односно разборитост, у чему је човек достигао највиши степен развоја од свих бића на Земљи. Постоје три основне дефиниције за интелигенцију. Према првој, то је способност мишљења, по другој – способност учења, а по трећој способност сналажења у новим ситуацијама.

СЕДАМ МУДРОСТИ ОД СЕДАМ МУДРАЦА

Чуо сам за седморицу грчких мудраца, али о њима не знам ништа одређеније.

ДУБРАВКО ТОМЉЕНОВИЋ
79208 Потоци

Седам мудраца је уобичајен назив код старих Грка за најстарије представнике грчке филозофије. Њихове мисли и идеје до данас су сачуване само у облику афоризама, пословица или препорука.

У седам мудраца обично се убрајају Солон из Атине (чувена је његова мисао „Ни у чему не претеруј!"), Талес из Милета („Упознај самог себе"), Хилон из Спарте („Мртвог сматрај срећним!"), Питак из Лезбоса („Ни богови се не боре против онога што мора да буде"), Бијант из Приене („Почетак открива човека"), Клеобул из Линда („Најбоље је држати меру"), и Перијандар из Коринта („Занос може све").

ЈА САМ ЗА ЖИВОТ НА СЕЛУ

Идем у седми разред и већ сада расправљам са родитељима о будућности. Те расправе су заправо праве свађе јер отац хоће да ме упише у војну школу а ја то нећу не само због тога што ме не интересује, већ и зато што бих хтео да се вратим баби и деди који живе у селу. Али, чим споменем село, отац добије нервни слом. Има ли он право да одлучује где ћу живети?

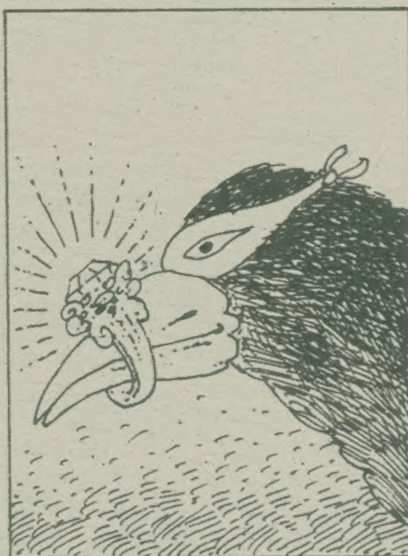
Покушавам да му објасним да волим живот на селу, да ми је са бабом и дедом лепо и да би они били срећни кад бих опет био с њима. У ствари, било би најлепше кад бисмо се сви троје – мајка, отац и ја – вратили тамо.

НЕСРЕЋНИ УНУК
Пожаревац

КРИЛАТИ ЛОПОВИ

Да ли је тачно да вране, свраке и још неке птице краду сјајне предмете и односе их у гнезда?

ЗОРАН ЈОКИЋ
22421 Бућановци

Вране, свраке, гавранови, креје и чавке сврставају се у породицу врана у коју се убраја тачно сто врста. Сви представници ове бројне породице познати су по својој препредености и бистрини. Као папагаји, и ове птице могу да науче да говоре, па чак и да понављају дуже реченице. Међутим, вране и њени сродници познати су по изузетној смелости и радозналости и по томе што воле да „пред очима" украду разне сјајне предмете и однесу их у своја гнезда. Још није сасвим разјашњено због чега су ове птице, иначе највеће певачице у пернатом свету, склоне лоповлуку. Али чињеница је да се у њиховим гнездима могу наћи ризнице новчића, ручних часовника, привесака, кључева, предмета од злата. Ова опака склоност навела је Ђоакима Росинија да компонује оперу „Крадљива сврака".

БРОЈ ОД КОЈЕГ БОЛИ ГЛАВА

Постоји нека прича о зрнима, бројевима и шаховској табли. Испричај ми је.

ЗОРАН ЛУКАЧЕВИЋ
47000 Карловац

Једна легенда о шаху казује да је мудрац Сиси бен-Дахири као награду за проналазак шаха затражио ону количину жита колико износи број када се на прво поље шаховске плоче постави једно зрно, на друго два, на треће двапут више и тако редом до шездесет четвртог поља. Легенда даље говори да су сабирачи годинама сакупљали сву летину у Индији и установили да никада неће моћи да сакупе колико треба.

Да би мудри Сиси бен-Дахири добио своје, потребно је прибавити 18.446.744.073.709.551.615 зрна жита!

ПОСТОЈЕ ЗАМЕНЕ ЗА ТУЂИЦЕ

Поштовани уредниче, у чланку „Маскирани странци", Иван Клајн пише:

„Чисто српскохрватски назив за тепих не постоји". За тепих се каже: простирка, простирач, застирка, застирач. Даље, Клајн набраја мноштво речи и каже: „Чиме бисмо их заменили се и да хоћемо?"

Ево замене: каиш = ***опасач, пâс*** *(у Црној Гори), калуп =* ***облик****, бала = свежањ, веска, завежљај,* ***ћуп*** *= врч, крчаг, грнац, грне, дедак, суд.* ***Бакар = мјед*** *(у Црној Гори), калај =* ***коситер****, сирће =* ***оцат*** *(у Црној гори). чамац =* ***чун, бродић, лађица****, кула =* ***утврда, тврђава, торањ, звоник****, занат =* ***обрт*** *(у Хрватској), инат =* ***пркос****, будала =* ***глупак, глупан, блесан, тупавко, тупоња, тикван, луда. ћифта = циција, тврдица, шкртац****, муштерија =* ***купац, странка****, див =* ***горостас, грдосија, исполин****, ћопав =* ***хром, кљаст, крњ, накрив, богаљ****, јогунаст =* ***пркосан, ћудљив****, боца =* ***стакленик, стакленце, стакло.***

За панталоне у славонским селима кажу ***гаће*** *(без обзира на врсту тканине). А што се тиче назива Славиа, Славени, Словени, Славонија и сл, то нису латинске речи, већ су их Латини чули од Словена када су дошли с њима у додир. Те речи имају своје значење које је Латинима сасвим непознато. Прочитајте шта о томе каже Љуба Ненадовић у својој књизи „О Црногорцима", издање СКЗ 1929. год, стр. 94.*

И још мала напомена, да се маска каже ***образина.***

Народ који је под царем Душаном Силним имао велику коњицу, морао је да има назив за чизме. Коњаници цара Душана нису боси јахали коње. Нека стручњаци за језик назив потраже у старим књигама или у народу. Исто важи и за остале речи које Клајн наводи.

Пет векова робовања оставило је жалосне последице на наш народ, па одатле мноштво туђих речи. На стручњацима је да се изборе за чистоту језика.

С поштовањем

НАДА ТОМИЋ
Београд

Ја нисам писао о језику какав би могао бити, него какав се стварно говори. Ако бисте данас у робној кући тражили „простирку" или „застирач", нико жив се не би сетио да ви тражите тепих (ћилим). Ако бисте у продаваници конфекције тражили гаће (мислећи на панталоне), рекли би вам да они не продају доње рубље. Нико не говори о моторном чуну, него о моторном чамцу. Благајница у самопослузи не пита да ли имате „празно стакло" или „стакленце" (још мање стакленик, што је стаклена башта), него пита за празну флашу. У изразима „обећавати куле и градове", „градити куле у ваздуху", „срушио се као кула од карата", „вавилонска кула" итд. не можемо реч кула заменити ни торњем, ни звоником, ни тврђавом. Речи као мјед, коситер, оцат, обрт, исполин, образина, пас, грне и сличне или су застареле, или се употребљавају само на једном делу територије српскохрватског језика.

Суштина је у томе да наш данашњи књижевни језик није и не може бити сто одсто словенски, него садржи речи и из турског, грчког, немачког и других језика с којима је долазио у додир. То је део његове историје, а не некаква мана које би се требало стидети.

(Што се тиче имена Славија, Славонија, Југославија, она имају словенску основу а латински завршетак.)

ИВАН КЛАЈН

Илустровала Босиљка Кићевац

ЗАБАВНИК, МОЈ РАТНИ ДРУГ

Занима ме да ли је Босиљка Кићевац која црта илустрације за Забавник она иста сликарка која илуструје књиге за децу?

ЗОРКА БОЉАНИЋ
75321 Брезово Поље

Да, то је она. Овогодишња награда „Политикин забавник" за најбољу илустрацију намењену деци на изложби „Златно перо Београда" додељена је Босиљки Кићевац, академском сликару из Београда. Ово признање обрадовало је познату уметницу. Прочитали смо јој твоје писмо и она нам је рекла:

– До сада сам добила много награда и признања, али ме ниједно није тако обрадовало као ово које носи име „Политикин забавник". Јер, кад ми је било најтеже у животу, уз мене је био Забавник, мој најбољи пријатељ. Наиме, ја сам читалац Забавника од његовог првог броја, од давне 1939. године. Била сам девојчица и у кући смо чували укоричене комплете овог листа. Кад је Београд бомбардован и окупиран, остали су, срећом, сачувани ти комплети. Мени, усамљеној девојчици, уплашеној ратним страхотама, помогли су да ти језиви дани и ноћи буду лакши и подношљивији. Забавник је, дакле, мој ратни друг, а такво другарство се не заборавља целог живота. Наравно, тада нисам могла ни да помислим да ћемо се Забавник и ја опет срести, али после много година, у неупоредиво срећнијем времену и на сасвим другачији, диван начин.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Руководилац ООУР Издања за младе „Политикин забавник"
Раде Шошкић

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-820, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 40,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара, годишња 1.760,00 динара

ПРЕТПЛАТА
ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 880,00 динара, полугодишња 1.760,00 динара, годишња 3.520,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО
У СТРАНОЈ ВАЛУТИ
ГОДИШЊА:

САД	$ 29.–
СР НЕМАЧКА	ДМ 76.–
ШВЕДСКА	Шкр. 225.–
ФРАНЦУСКА	Ффр. 231.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 61.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

Насловна страна:
НЕНАД МИРКОВИЋ

WALT DISNEY
МИКИ

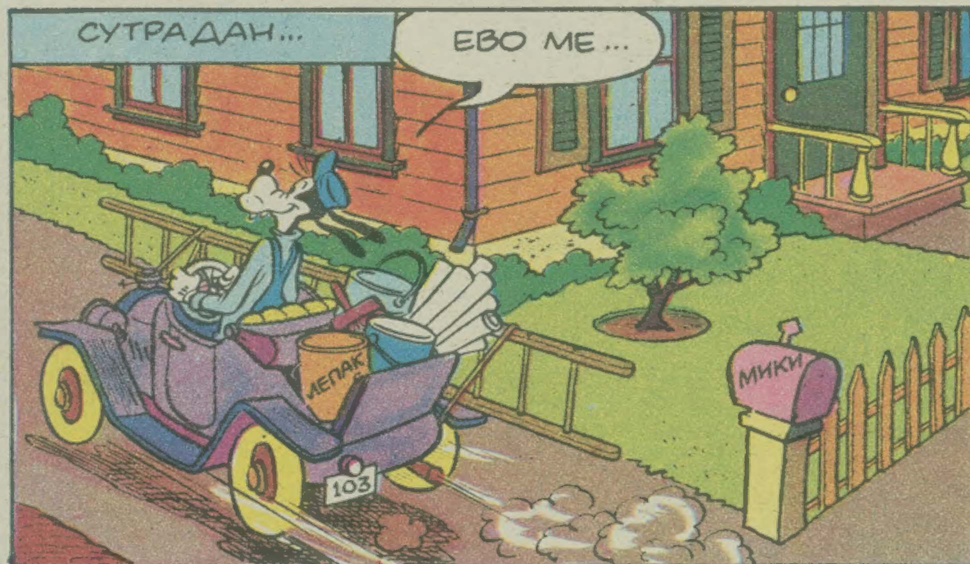

СРАМОТА, МИКИ, КОЛИКО ТИ ЈЕ КУЋА ЗАПУШТЕНА!
ПА...

ЈЕСИ ЛИ СИГУРНА ДА ЈЕ ТО ДОБРА ИДЕЈА?
МОЛИМ ВАС, ИСПОРУЧИТЕ ДЕСЕТ ТРУБА НА ОВУ АДРЕСУ!

...А ДА ЛИ СИ СИГУРАН ДА ЋЕШ МОЋИ ДА ОБЛЕПИШ ЦЕЛУ КУЋУ?
НАРАВНО, МИКИ! ТИ ЗНАШ ДА САМ БРЗ!

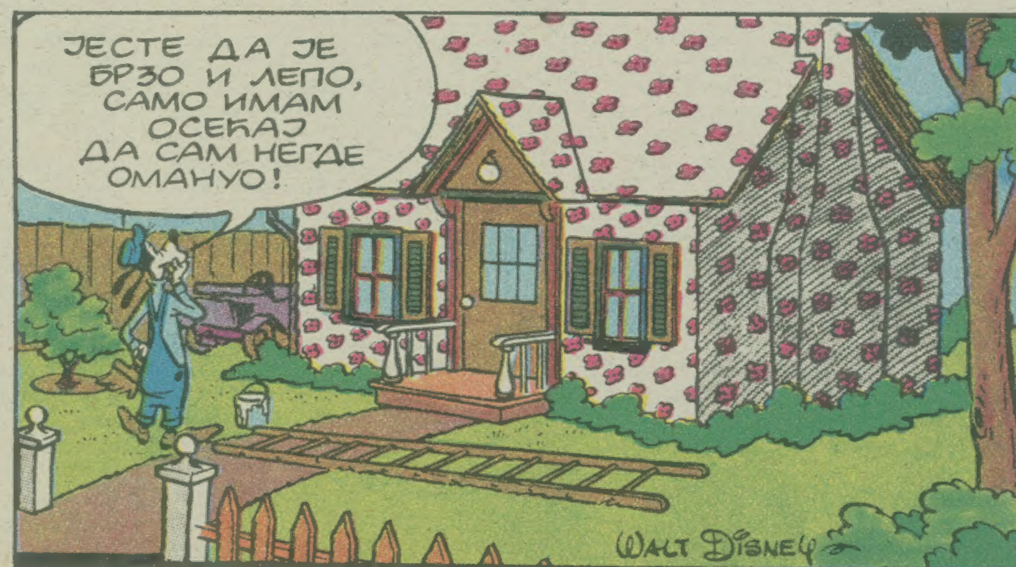

САМО БУДИ ПАЖЉИВ, ШИЉО!
ПУТУЈ, ДРУГАР, И НЕ БРИНИ!
103

ДАЋУ СВЕ ОД СЕБЕ... МИКИ ЈЕ МОЈ НАЈБОЉИ ДРУГ!

СУТРАДАН...
ЕВО МЕ...
ЛЕПАК
МИКИ
103

НЕШТО МЕ МУЧЕ ЦРНЕ МИСЛИ! МОРАМ ДА СЕ ЈАВИМ!
МЕЂУГРАДСК ЛИНИЈА
10-5

ЗАВРШИО СИ ПОСАО? ЦЕЛУ КУЋУ?
РАДИО САМ К'О ЦРВ! ОД ЈУТРА ДО СУТРА...

ЈЕСТЕ ДА ЈЕ БРЗО И ЛЕПО, САМО ИМАМ ОСЕЋАЈ ДА САМ НЕГДЕ ОМАНУО!
WALT DISNEY